

T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
TALİM ve TERBİYE KURULU BAŞKANLIĞI

SEÇMELİ GÖRSEL
SANATLAR
DERSİ
ÖĞRETİM PROGRAMI

(Resim, Grafik Tasarım,
Seramik, Ebru,
Tezhip, Minyatür)

Ortaokullar
5-8. Sınıflar

ANKARA
2014

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı

Sayı	69	Konu: Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu Seçmeli Görsel Sanatlar Dersi (5, 6, 7 ve 8. sınıflar) Öğretim Programı
Tarih	31/07/2014	
Kurulda Gör. Tarihi	16/07/2014	
Önceki Kararın Tarih ve Sayısı	28/08/2006-346	

Temel Eğitim Genel Müdürlüğünün 27/06/2014 tarihli ve 43769797/101.01/2671802 sayılı yazısı üzerine Kurulumuzda görüşülen **Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu Seçmeli Görsel Sanatlar Dersi (5, 6, 7 ve 8. Sınıflar) Öğretim Programının**, 2014-2015 Öğretim Yılından itibaren 5, 6 ve 7. sınıflardan başlamak üzere kademeli olarak ekli örneklerine göre uygulanması,

Kurulumuzun 28/08/2006 tarihli ve 346 sayılı kararıyla kabul edilen İlköğretim Seçmeli Sanat Etkinlikleri (1-8. sınıflar) Dersi Öğretim Programının, 2014-2015 Öğretim Yılından itibaren 1, 2, 3, 4, 5, 6 ve 7. Sınıflardan başlamak üzere kademeli olarak uygulamadan kaldırılması

hususunu uygun görüşle arz ederiz.

Dr. Cem GENÇOĞLU
ÜYE

Kâmil YEŞİL
ÜYE

Dr. Mehmet SÜRMEİ
ÜYE

Doç. Dr. Güray KIRPIK
ÜYE

Dr. İbrahim DEMİRCİ
ÜYE

Doç. Dr. Hatice YILDIZ
ÜYE

Prof. Dr. Mehmet BAYYİĞİT
ÜYE

Dr. Hüseyin ŞİRİN
ÜYE

Prof. Dr. Emin KARİP
Kurul Başkanı

UYGUNDUR
.../07/2014

Nabi AVCI
Millî Eğitim Bakanı

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ -----	2
SEÇMELİ GÖRSEL SANATLAR DERSİ MODÜLLERİNE İLİŞKİN KAZANIM DAĞILIMI TABLOSU ----	3
RESİM MODÜLÜ -----	4
RESİM MODÜLÜNÜN AMAÇLARI -----	6
RESİM MODÜLÜNÜN ÖĞRENME ALANLARI -----	7
RESİM MODÜLÜNÜN ÖĞRENME – ÖĞRETME YAKLAŞIMI -----	9
RESİM MODÜLÜNÜN ÖLÇME ve DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI -----	9
RESİM MODÜLÜNÜN YAPISI ve UYGULANMASI İLE İLGİLİ AÇIKLAMALAR -----	10
RESİM MODÜLÜNÜN KAZANIMLARI -----	11
GRAFİK TASARIM MODÜLÜ -----	18
GRAFİK TASARIM MODÜLÜNÜN AMAÇLARI -----	20
GRAFİK TASARIM MODÜLÜNÜN ÖĞRENME ALANLARI -----	21
GRAFİK TASARIM MODÜLÜNÜN ÖĞRENME – ÖĞRETME YAKLAŞIMI -----	22
GRAFİK TASARIM MODÜLÜNÜN ÖLÇME ve DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI -----	23
GRAFİK TASARIM MODÜLÜNÜN YAPISI ve UYGULANMASI İLE İLGİLİ AÇIKLAMALAR-----	23
GRAFİK TASARIM MODÜLÜNÜN KAZANIMLARI-----	24
SERAMİK MODÜLÜ -----	31
SERAMİK MODÜLÜNÜN AMAÇLARI -----	33
SERAMİK MODÜLÜNÜN ÖĞRENME ALANLARI-----	34
SERAMİK MODÜLÜNÜN ÖĞRENME – ÖĞRETME YAKLAŞIMI -----	36
SERAMİK MODÜLÜNÜN ÖLÇME ve DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI-----	36
SERAMİK MODÜLÜNÜN YAPISI ve UYGULANMASI İLE İLGİLİ AÇIKLAMALAR -----	37
SERAMİK MODÜLÜNÜN KAZANIMLARI -----	39
EBRU MODÜLÜ -----	44
EBRU MODÜLÜNÜN AMAÇLARI -----	46
EBRU MODÜLÜNÜN ÖĞRENME ALANLARI -----	46
EBRU MODÜLÜNÜN ÖĞRENME – ÖĞRETME YAKLAŞIMI -----	48
EBRU MODÜLÜNÜN ÖLÇME ve DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI -----	49
EBRU MODÜLÜNÜN YAPISI ve UYGULANMASI İLE İLGİLİ AÇIKLAMALAR -----	49
EBRU MODÜLÜNÜN KAZANIMLARI -----	51
TEZHİP MODÜLÜ -----	55
TEZHİP MODÜLÜNÜN AMAÇLARI -----	57
TEZHİP MODÜLÜNÜN ÖĞRENME ALANLARI -----	57
TEZHİP MODÜLÜNÜN ÖĞRENME – ÖĞRETME YAKLAŞIMI -----	59
TEZHİP MODÜLÜNÜN ÖLÇME ve DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI -----	59
TEZHİP MODÜLÜNÜN YAPISI ve UYGULANMASI İLE İLGİLİ AÇIKLAMALAR -----	60
TEZHİP MODÜLÜNÜN KAZANIMLARI -----	61
MİNYATÜR MODÜLÜ -----	66
MİNYATÜR MODÜLÜNÜN AMAÇLARI -----	68
MİNYATÜR MODÜLÜNÜN ÖĞRENME ALANLARI -----	69
MİNYATÜR MODÜLÜNÜN ÖĞRENME – ÖĞRETME YAKLAŞIMI -----	70
MİNYATÜR MODÜLÜNÜN ÖLÇME ve DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI -----	71
MİNYATÜR MODÜLÜNÜN YAPISI ve UYGULANMASI İLE İLGİLİ AÇIKLAMALAR -----	72
MİNYATÜR MODÜLÜNÜN KAZANIMLARI -----	73

SEÇMELİ GÖRSEL
SANATLAR
DERSİ
ÖĞRETİM PROGRAMI

(Resim, Grafik Tasarım,
Seramik, Ebru,
Tezhip, Minyatür)

Ortaokullar
5-8. Sınıflar

Giriş

Seçmeli Görsel Sanatlar Dersi için hazırlanan bu Öğretim Programı'nda, 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 2. maddesinde ifade edilen Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları ile Türk Millî Eğitiminin Temel İlkeleri esas alınmıştır.

Görsel sanatlar; resim, grafik tasarım, tekstil gibi iki boyutlu; seramik, heykel ve mimari gibi üç boyutlu sanat ve tasarım alanlarını içerisinde barındırmaktadır. Geleneksel sanatlar ise ebru, tezhip, minyatür, hat, kat'ı, kalemşi gibi alanları içermektedir.

Bu ders kapsamında zengin bir içeriğe sahip olan görsel sanat alanlarından resim, grafik tasarım, seramik, geleneksel sanatlardan ebru, tezhip ve minyatür ele alınmıştır. Belirlenen görsel sanat alanlarının genel anlamda hem iki hem de üç boyutlu olması, yaşamın içinde yer alması ve okul ortamında uygulanabilir olması gerekçesi ile tercih edilmiştir. Özel anlamda ise;

Resim modülünde, öğrencinin sanatı eleştirel bir gözle incelemesi, alanda yaratıcı bireyler olabilmesi, sanatın doğasını ve değerini bilmesi,

Grafik tasarım modülünde, öğrencinin, pazarlamadan web arayüz tasarımına, fotoğraftan sayfa düzenine, malzeme seçiminden sanat yönetimine, illüstrasyondan bilgisayar destekli tasarıma, görsel senaryo çiziminden matbaa öncesi hazırlığa kadar birçok konuda bilgi ve tecrübe edinebilmesi,

Seramik modülünde, öğrencinin üç boyutu (yükseklik, genişlik, uzunluk) tanınması ve kavraması, hacim kavramını fark etmesi, üç boyutlu bakış açısı geliştirebilmesi ve seramik uygulama tekniklerini tanınması amaçlanmıştır.

Geleneksel sanatlar alanında seçilen modüller ise genel anlamda; öğrencilerin başlangıç ve gelişim düzeylerinin dikkate alındığı aktiviteleri içerdiği, sınıf ortamında ve okulun imkanları dâhilinde gerçekleştirilebilir olması gerekçesi ile tercih edilmiştir. Özel anlamda ise; Ebru modülünde, öğrencinin, geleneksel sanatları tanınması, bu sanatların korunması ve gelecek kuşaklara taşıma bilincinin verilmesi; soyutlama düşüncesinin geliştirilmesi ve pekiştirilmesine katkı sağlaması,

Tezhip modülünde, alanı tanınması ve incelemesi; hayal dünyasını motiflerle yansıtabilmesi, soyutlama düşüncesini geliştirebilmesi ve pekiştirmesi,

Minyatür modülünde, öğrencinin ifade gücünü geliştirmesi, hayal dünyasını yansıtabilmesi, çevresini ve doğayı gözlemleyerek uygulamaya dönüştürebilmesi amaçlanmıştır.

**SEÇMELİ GÖRSEL SANATLAR DERSİ MODÜLLERİNE
İLİŞKİN KAZANIM DAĞILIMI TABLOSU**

	Görsel İletişim ve Biçimlendirme	Kültürel Miras		Sanat (Eser/Ürün) Eleştirisi ve Estetik	Toplam
		Sanat Tarihi	Müze Eğitimi		
Resim	24	7	7	20	58
Grafik Tasarım	28	6	1	10	45
Seramik	33	7	8	14	62
Ebru	17	6	4	11	38
Tezhip	34	6	5	9	54
Minyatür	29	7	5	10	51

İÇİNDEKİLER

RESİM MODÜLÜNÜN AMAÇLARI -----	6
RESİM MODÜLÜNÜN ÖĞRENME ALANLARI -----	7
RESİM MODÜLÜNÜN ÖĞRENME – ÖĞRETME YAKLAŞIMI -----	9
RESİM MODÜLÜNÜN ÖLÇME ve DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI -----	9
RESİM MODÜLÜNÜN YAPISI ve UYGULANMASI İLE İLGİLİ AÇIKLAMALAR -----	10
RESİM MODÜLÜNÜN KAZANIMLARI -----	11

İnsanlık tarihi boyunca farklı amaçlar için sanat eseri ortaya konulmuştur. Genel olarak bu amaçlar sanatın günlük yaşamdaki uygulamaları, sosyo-kültürel hayata katkıları, kişisel ifade aracı olması ve eğitimdeki yansımaları olarak karşımıza çıkmaktadır. Belirli amaçları yerine getirmek için yapılan bu eserler bir anlamda sanatı öğrenmek, anlamak ve yaşatmak için insanlığa önemli belgeler sunmaktadır.

Günümüz sanat etkinlikleri, teknoloji ve iletişimdeki baş döndürücü ilerlemeleri kullanarak zaman içinde başlangıç noktasına göre daha kompleks bir yapıda gelişmekte ve ilerlemektedir. Dolayısı ile insanın çevresindeki kültür-sanat ortamının sunduğu fırsatlardan üst düzeyde yararlanması, deneyim kazanması ve sağlam temellere dayalı sanat bilgileri edinmesi, kendi kendine gerçekleştirebilecek bir olgu değildir. Bu gerekçeyle resim sanatını eleştirel bir gözle incelemek, bir anlamda eseri estetik anlamda okumak, alana ait teknik bilgilere sahip olmak, uygulama alanlarını bilen ve uygulayan yaratıcı bireyler olabilmek, kültür varlıklarına sahip çıkabilmek, sanatın doğasını ve değerini anlamak sanatın öğretimi ile gerçekleştirilebilir.

RESİM MODÜLÜNÜN AMAÇLARI

Öğrencinin sanatla ilgilenmesi veya resim eğitimi alması onun çok üstün yeteneklere sahip olmasını gerektirmez. Resim eğitimi her birey için, onun kişisel yaşantısına katacağı olumlu edinimler; küresel anlamda ilişki içerisinde olduğu insanlar ve toplumlara sağladığı avantajlardan dolayı bir gereksinimdir. Ayrıca Resim modülü, öğrencilerin edindiği bilgileri, günlük yaşantıları ve diğer derslerde öğretilen konuları da içine alarak resim sanatı ile onlar arasında mantıklı bir bağ kurmayı da amaçlamaktadır.

Resim eğitiminde sadece biçimlendirmeye (uygulama) dayalı uygulanan bir yöntem, sanat eserinin değerini anlamaya yeterli olmadığı gibi, sanat (eser/ürün) eleştirisi ve sanatın tarihini öğretmek de biçimlendirmeye yeterli değer ve birikimi sağlayamaz. Etkili bir resim eğitimi için, öğrencilerin bu öğrenme alanlarının herbirinde yeterli bilgi ve deneyime sahip olması gerekir. Bu yaklaşımla resim alanına ilişkin hazırlanan modülün amaçları;

- Görsel okuryazarlık, algı ve estetik bilincine sahip,
- Analitik ve eleştirel düşüncelerle sanat eserlerini inceleyen,
- Resim sanatı ile ilgili tartışmalara etkin olarak katılan ve bu tartışmaları değerlendiren,
- Güncel kültür-sanat nesnelerini bilinçli olarak izleyen,
- Farklı kültür ve toplumların tarihi gelişim içinde veya günümüzde ürettikleri sanat eserlerini ve üslupları inceleyen, analiz eden, bunları içerik olarak anlayarak değerlendiren,
- Resim alanına ait kültürel mirasın değerini anlayan ve onları koruyan,
- Resim sanatını diğer disiplinlerle ilişkilendiren,
- Sanatın doğasını ve kökenini inceleyen, sanat eserinin değerini sorgulayan,
- Sanatın ekonomiye katkısını fark eden,
- Resim çalışmalarında bilgi, malzeme, beceri, teknik ile teknolojiyi etkin ve güvenli bir şekilde kullanarak düşüncelerini ifade eden,
- Baskı tekniklerini bilen ve basit olanlarını (linolyum, şablon vb.) uygulayan,
- Çevresini inceleyen, ondan esinlenen ve resim çalışmalarına yansıtan,
- Çalışmalarında etik davranış gösteren bireyler yetiştirmektir.

RESİM MODÜLÜNÜN ÖĞRENME ALANLARI

Kültür ve yaşamın dinamik bir parçası olan sanat, bireyin bilişsel, dil, kişisel ve sosyal gelişiminin yanı sıra estetik ve entelektüel gelişimini, duyguların eğitimini ve değerlerin keşfini de desteklemektedir. Bu hedeflere ulaşma yolunda ele alınan resim modülünde; resim alanına ilişkin temel terim, bilgi ve becerilerin kavranmasını; resim sanatının uygulama alanlarının, tarihi gelişim sürecinin, sanatçının ve eserinin değerinin anlaşılmasını, üzerinde tartışma yapılmasını; kültürel mirasın incelenmesini ve onları koruma bilinci kazandırılmasını, teknik ve becerinin bir araya getirilerek duyu ve düşüncelerin biçimlendirilmesini sağlamaya yönelik kazanımlara yer verilmiştir. Bu kazanımlarla resim sanatına dair bilgilerin verilmesi, geçmiş ve günümüz sanatçılarının, eserlerinin ve üsluplarının tanınması, dönem özelliklerinin kavranması, resimlerin analizinin yapılması, yorumlanması, değerlendirilmesi ve özgün çalışmalar oluşturulması amaçlanmıştır.

Resim modülü 3 öğrenme alanı üzerinden 36 haftalık eğitim-öğretim yılını kapsayacak şekilde planlanmıştır. Öğrenme alanları;

1. Görsel İletişim ve Biçimlendirme,
2. Kültürel Miras (Sanat Tarihi ve Müze Eğitimi),
3. Sanat (Eser/Ürün) Eleştirisi ve Estetik başlıkları altında ele alınmıştır. Buna göre;

1. Görsel İletişim ve Biçimlendirme

Bu öğrenme alanında öğrencilerin;

- Gözlemlerini, hayallerini, duygularını ve düşüncelerini biçimlendirerek görsel iletişim kurmaları,
- Duygu, düşünce ve inanışları iletilmede resim sanatının önemini fark etmeleri,
- Resim çalışmasında sanat elemanlarını (renk, çizgi, biçim/form, doku, mekân) ve tasarım ilkelerini (ritim, denge, oran-orantı, vurgu, birlik, çeşitlilik, hareket, zıtlık) nasıl kullanmaları gerektiğini öğrenmeleri,
- Biçimlendirmede görsel iletişimin sağlanması için sanat elemanları ve tasarım ilkelerini kullanmaları yanında onu destekleyen yazılı ve sözlü ifadeler oluşturmaları,
- Resim çalışmalarını oluştururken öğretim materyallerini (sanat eseri, tıpkıbasım, sanat kitapları vb.), araç-gereçleri (fırça-boya, makas-kâğıt, bilgisayar, tablet vb.), teknolojiyi kullanabilmeleri ve teknik uygulamaları gerçekleştirmeleri,
- Yeteneklerini açığa çıkartabilecek biçimlendirme çalışmalarını yapmaları,
- Resim çalışmalarını farklı disiplinlerle ilişkilendirmeleri,
- Gerekli güvenlik tedbirlerini dikkate alarak çalışmalarını oluşturmaları,
- Dersle ilgili materyal, malzeme ve gereçlerini gereksiz yere harcamadan, aile ekonomisini düşünerek kullanmaları,
- Resim çalışmasını oluştururken telif hakları gibi konulara ilişkin etik davranışlar göstermeleri amaçlanmıştır.

2. Kültürel Miras

Bu öğrenme alanında öğrencilerin; resim sanatının sanat tarihi süreci ile ilgili bilgileri araştırmaları, sorgulamaları, raporlaştırmaları ve müzelerle ilişkilendirmeleri üzerinde durulur. Kültürel Miras öğrenme alanı “Sanat Tarihi” ve “Müze Eğitimi” adı altında iki alt başlık olarak ele alınmıştır.

2.1. Sanat Tarihi

Kültürel Miras öğrenme alanı içerisinde yer alan sanat tarihi bağlamında öğrencilerin;

- Resim sanatının ortaya çıkışını, özelliklerini ve uygulama alanlarını öğrenmeleri,
- Tarihi süreç içerisinde Türk kültürü başta olmak üzere farklı toplum ve kültürlerde ortaya konulan resimleri ve sanatçıları incelemeleri,
- Farklı disiplinlerin, kültürün ve resim sanatının birbirini şekillendirdiğini ve yansıttığını fark etmeleri,
- Resim sanatının içinde bulunduğu tarih, toplum ve kültüre etkisini incelemeleri,
- Kültürün, sosyal ve politik olayların resim sanatına etkilerini incelemeleri,
- Resim sanatının geçmiş ile gelecek arasında köprü vazifesi gören araçlardan biri olduğunu fark etmeleri amaçlanmıştır.

2.2. Müze Eğitimi

Kültürel Miras öğrenme alanı içerisinde yer alan müze eğitimi bağlamında öğrencilerin;

- Müze, ören yerleri, tarihi mekânlar, sanat galerisi, sanatçı atölyeleri ve bunun gibi yerlerdeki kültür-sanat eserlerini incelemeleri,
- Müzeler ile resim sanatını ilişkilendirmeleri
- Müzede sergilenen sanat eserlerine karşı ilgi duymaları, değer vermeleri ve onları koruma bilincini kazanmaları amaçlanmıştır.

3. Sanat (Eser/Ürün) Eleştirisi ve Estetik

Bu öğrenme alanında öğrencilerin;

- Resim sanatına ait örnekleri sanat (eser/ürün) eleştirisi yöntemine (betimleme, çözümleme, yorumlama ve yargı) göre incelemeleri,
- Sanat (eser/ürün) eleştirisi kapsamında öğrendiği terimleri sanat eseri analizinde kullanmaları,
- Resim sanatının farklı duygu, düşünce ve inanışları iletmede bir araç olduğunu anlamaları,
- Resim sanatının duygu ve düşünceleri ifade etmedeki gücünü analiz etmeleri ve yargıya varmaları,
- Sanat eserinde kullanılan sembolik anlamları fark etmeleri,
- Resimleri algılamada ön bilgi ve deneyimlerin ne kadar etkili olduğunu kavramaları,
- Sanat eserinin bir değerinin olduğunu fark etmeleri,
- Resimlerin aynı zamanda ekonomik değerinin olduğunu farketmeleri,
- Sanatçı ve izleyicilerin rolüne bağlı olarak resmin anlamı ve değeri konusunda bir yargıya varmaları,
- Resim sanatı hakkındaki farklı görüşlere saygı duymayı öğrenmeleri,
- Kendisinin ve akranlarının oluşturduğu resim çalışmalarına saygı duymayı öğrenmeleri,
- Resim sanatıyla ilgili tartışmalarda ortaya konulan görüşlerin, düşüncelerin ve tercihlerin farklı olabileceğini görmeleri amaçlanmıştır.

RESİM MODÜLÜNÜN ÖĞRENME – ÖĞRETME YAKLAŞIMI

Öğrenme; her öğrencinin önceden edindiği bilgi, beceri, tutum ve bireysel öğrenme stratejisine dayalı olarak gerçekleşen bir olgu olduğu gibi onun sosyal çevresine, öğrenme amaçlı organize edilen etkinliklere, öğrenme ortamının özelliklerine ve gerçekleştiği kültüre bağlı ve öğrencinin de yükümlülüklerinin olduğu karşılıklı etkileşim sürecidir. Bu noktadan hareketle resim modülünde öğrenme;

- Öğrencinin öğrenmeye aktif olarak katıldığı,
- Mevcut bilgi ve beceri yapısının öğrenmede önemli rol oynadığı,
- Sorgulama ve araştırmanın temel alındığı,
- Birincil kaynaklardan olan müze, sanat galerisi, öğren yerleri vb. ortamlarda inceleme, gözlem ve uygulama yapıldığı,
- Disiplinlerarası ilişkilendirme yapma, oyunlaştırma, eleştirel düşünme, işbirliğine bağlı olarak gruplarla birlikte veya bireysel uygulama, çalışma yapmanın esas olduğu,
- Öğretmen ve çevre ile etkileşim içinde gerçekleşen,
- Öğrencinin sosyal gelişimini destekleyecek şekilde kazanılan bilgi, beceri ve deneyimlerin kullanılabilirdiği bir süreci ifade etmektedir.

Bu modülün başarısı, öğrencilerin başlangıç ve gelişim düzeylerinin dikkate alındığı, öğrenme için gerekli materyal, malzeme ve gereçleri amacına uygun ve etkili olarak seçebildiği, bireysel olduğu kadar işbirliğine dayalı çalışabildiği ve uygun öğrenme ortamlarının hazırlandığı bir sürece bağlıdır. Bu yüzden öğretmenin, öğrencilerin bilgi ve beceri düzeyi ile beklentilerini dikkate alarak bireysel ihtiyaçlarının ve öğrenme stillerinin birbirlerinden farklı olduğu gerçeğinden yola çıkarak öğretim yaklaşımlarını çeşitlendirmesi gerekmektedir.

Özel ihtiyaçları olan öğrenciler için özellikleri, eğitim performansları ve ihtiyaçları doğrultusunda Resim Modülü temel alınarak “Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP)” hazırlanmalı ve uygulanmalıdır. BEP’te yer alan kazanımların belirlenmesinde, öğrenme-öğretme uygulamalarının yapılmasında ve başarının değerlendirilmesinde öğrencilerin akademik, zihinsel, sosyal ve bedensel özellikleri ile bireysel farklılıkları dikkate alınmalıdır.

Öğrencilerin özel ihtiyaçları olduğu durumlarda, ders uygulamalarında gerekli düzenlemeler yapılmalıdır. Özel ihtiyaçlar; öğrenme güçlüğü yaşama, sağlık sorunu ve engelli olma durumlarına bağlı olabileceği gibi üstün yetenekli olma, öğrenme hedeflerine önceden ulaşmış olma gibi gerekçelerden de kaynaklanabilir.

RESİM MODÜLÜNÜN ÖLÇME ve DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI

Resim Modülünün amacına ulaşabilmesi için ölçme ve değerlendirme süreci oldukça önemlidir. İçinde dönüt vermeyi barındıran ölçme, öğrenmenin bir parçasıdır. Ölçme ve değerlendirme, öğrencinin öğrenme sürecinin neresinde olduğunu belirlemek, ne bildiği, ne kadar anladığı; duygu, düşünce, beceri ve deneyimlerini çalışmalarına nasıl yansıtılabildiği konusunda fikir sahibi olabilmektir. Bu modülde ölçme ve değerlendirme süreci, öğrenci merkezli süreç ve ürün odaklı olduğundan ilk dersten son derse kadar düzenli olarak gerçekleştirilir. Öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyi, gelişim süreci, edindiği kazanımların birbirinden farklı olabileceği göz önünde bulundurulmalı, süreç ve sonuç düzeylerinin farklılık gösterebileceği de dikkate alınmalıdır. Bu nedenle ölçme ve değerlendirme sürecinde her öğrenci kendi başlangıç ve gelişim düzeylerine göre değerlendirilmelidir. Ölçme ve değerlendirmede çeşitli ölçme araçlarından (doğru-yanlış, kısa cevaplı, çoktan seçmeli, kontrol listesi, dereceleme tipi gözlem formları, öz ve akran değerlendirme formları, rubrikler, grup değerlendirme formları, proje değerlendirme formu, performans değerlendirme formu, sunum dosyası, taslak defteri vb.) yararlanılır.

RESİM MODÜLÜNÜN YAPISI ve UYGULANMASI İLE İLGİLİ AÇIKLAMALAR

Resim modülünde öğrencilerin, alana dair bilgi ve becerileri kazanmaları; eleştirel düşünceleri, bilgi ve deneyim sonrası karar verebilmeleri, grup içinde (iş birliği) çalışma becerileri kazanmaları, farklı kültür-sanat eserlerini incelemeleri ve takdir etmeleri, onları korumaya ve yaşatmaya istekli olmaları, hayal güçlerini geliştirebilmeleri, duygu ve düşüncelerini farklı tekniklerle resim çalışmalarına yansıtılabilmeleri beklenmektedir.

Resim modülü özel ilgi gerektiren öğrenciler için yönlendirici ve öğretmene esnek olma olanakları sunan bir yapıda tasarlanmıştır. Sanatı anlamak ve bilmek, ne uygulama boyutunda sadece resim yapmak, eser inceleyerek eleştirel düşünmek ve ne de sadece kültürel mirası öğrenmektir. Bu yüzden öğrenme alanları bir bütünün parçası olarak ve birbirleriyle bağlantılı bir biçimde programda yer almaktadır. Resim modülünde yer alan bu alanlar, değişik ağırlıkta kimi zaman ayrı ayrı kimi zaman hepsini bünyesinde toplayan bir ders olarak verilmelidir.

Modül, öğrenmede tek öğrenme ortamının sınıf olmadığını; müze, sanat galerisi, tarihî yapı ve mekânlar, sanatçı atölyeleri gibi yerlerin de öğrenme ortamı olabileceğini gösteren ve aynı zamanda bu mekânların kullanılmasına ve müze eğitimi ile ilişkilendirilmesine olanak veren bir yapıda düzenlenmiştir. Müze eğitimi ile ilişkilendirilen dersler için öğretmenin bir ön hazırlık yaparak müze ziyaretlerini gerçekleştirmesi gerektiği unutulmamalıdır.

Resim modülünde kazanımlar temel öğrenme alanlarına göre numaralandırılmıştır. Bu sistemde, öncelikle temel öğrenme alanına ve sonra da kazanım numarasına yer verilmiştir.

Resim modülünün kullanılmasında belirtilen genel açıklamalar yanında aşağıda yer alan esaslar da dikkate alınmalıdır:

1. Bu modülde yer alan kazanımlar; dersin haftada 2 ya da 4 saat seçilmesine, dersin seçildiği sınıfa, öğrencilerin konu hakkında önceki bilgi, beceri ve gelişim düzeyleri dikkate alınarak belirlenmelidir.
2. Modülde esas alınan üç temel öğrenme alanı ve ilgili kazanımlar dersin işlenişinde birbirleriyle ilişkilendirilmelidir. Kazanımların belirli bir sıralama yerine bir bütünlük içerisinde birbirleri ile ilişkili olacak şekilde ele alınmasına dikkat edilmelidir (Örneğin; 1.3, 1.4, 2.2.2, 3.14, 3.15, 3.16, 3.17, 3.19. gibi).
3. Modülün sağlıklı bir şekilde işlemesi, öncelikle öğretmenin ön hazırlık yapmasına ve öğrencilerin, sanata duyarlı bireyler olarak yetişmelerini sağlayacak etkinlikler düzenlenmesine bağlıdır.
4. Modülün sanatın değerini anlama üzerine vurgu yapan kazanımlarında kültürel miras, sanat (eser/ürün) eleştirisi ve estetik temel öğrenme alanları arasında bağlantı kurulmalıdır.
5. Konuların hayatın içinden, çocuğun çevresinde gördüğü dünyayı içine alan ve öğrencinin ilgisini çekebilecek nitelikte olmasına dikkat edilmelidir.
6. Dersler güncel olaylarla (ekonomi, doğal afet, çevre duyarlılığı, bilimsel gelişmeler, teknolojik gelişmeler, vb.) ilişkilendirilmelidir.
7. Farklı disiplinlere ait bilgi ve becerilerin ortak bir tema etrafında anlamlı bir şekilde ele alınması sağlanmalıdır.
8. Görsel sanatlar dersinde kullanılan öğretim materyalleri (belgesel,

video, poster, resim, tıpkıbasım vb.), temel insan hak ve özgürlüklerini dikkate alan ve her türlü ayrımcılığı reddeden; eğitim ve öğretim programının amaçladığı kazanımları kapsayan; öğrencilerin gelişim özelliklerine uygun ve öğrenmeyi destekleyecek nitelikte olmalıdır.

9. Öğretmen alanda yetenekli öğrencileri keşfetmeli ve onları yönlendirebilmelidir.
10. Sanat tarihi ile ilgili kazanımlar için bilginin aktarıldığı ezber yöntem yerine daha çok konuşmaya, tartışmaya ve araştırmaya yer verilmelidir.
11. Öğrencilerin düşünme ve bireysel anlatım yeteneklerinin geliştirilmesi için eser incelemelerinde kalıplaşmış hazır açıklamalardan kaçınılması, öğrencilerin özellikle kendi sözcüklerini ve önceki bilgilerini kullanmaları sağlanmalıdır.
12. Dersin kazanımlarına yönelik uygulamalarda dergi, gazete vb. haber kaynaklarından yeri geldiğinde yararlanılmalıdır.
13. Geçmiş dönemlerde yapılmış olan sanat eserlerinin yanı sıra güncel sanat uygulamaları da mutlaka örneklendirilmelidir.
14. Öğrencilerin yaşayarak öğrenmelerini sağlamak için yerel bir sanatçı veya zanaatkar atölyesinin ziyaret edilmesi veya bu kişilerin sınıfa davet edilmesi sağlanabilir.
15. Araç-gereç ve malzemeler güvenli bir şekilde kullanılmalı, çalışma ortamı havalandırılmalı, kullanılan araç-gereç ve malzemelerin zehirli madde içermemesine dikkat edilmelidir.
16. Öğrencileri motive ettiği için öğrenci çalışmalarının sergilenmesine fırsat sunulmalı ve sergilerin düzenlenmesinde öğrencilere aktif rol verilmelidir. Sınıf, sanat dersliği veya okul koridorlarının uygun olan yerlerine öğrenci çalışmalarının yanı sıra ünlü sanatçıların röprodüksiyonlarını veya yerel sanatçıların eserlerinin asılabileceği sergileme alanları düzenlenmelidir.

RESİM MODÜLÜNÜN KAZANIMLARI

<p>Seçmeli Görsel Sanatlar Dersi Resim Modülü kapsamında ele alınan kazanımlar; modülün haftada 2 ya da 4 saat seçilmesi durumunda, öğrencilerin konu hakkında önceki bilgi, beceri ve gelişim düzeylerine göre aşağıdaki biçimde belirlenebilir. Modülde yer alan kazanımlar her düzeyde ele alınmalı ve düzey arttıkça içeriği zenginleştirilmelidir.</p>	
<p>Birinci Düzey</p>	<p>Öğrencilerin çalışmalarında sanat elemanları ile tasarım ilkelerini başlangıç düzeyinde yansıtmaları sağlanır. Örneğin; öğrencinin yakın çevresinde ve doğada gördüğü çizgileri söylemesi, çizgi türlerini bilmesi ve uygulaması; biçim/form arasındaki farkı açıklaması, basit nesnelere gözlemleyerek biçim (geometrik, organik) ve formu çalışmalarına yansıtması; rengin nasıl oluştuğu, ana-ara, zıt, sıcak-soğuk renkleri bilmeleri ve çalışmalarında göstermeleri; mekânda derinlik etkisi yaratmak için ön, orta, arka planı açıklamaları ve kullanmaları; denge türlerinden simetriyi bilmeleri ve uygulamaları; ayrıca diğer sanat eleman ve ilke-</p>

	<p>leri açısından da basitten ve karmaşığa doğru bir sıralama göz önünde bulundurulmalıdır. Kültürel Miras, Sanat Eleştirisi ve Estetik öğrenme alanında verilen kazanımlarla ilgili sanat eseri örnekleri somut sanat eserlerinden oluşmalıdır. Müzelerle resim sanatını ilişkilendirerek müze, müze türleri üzerinde durulmalı ve tek bir müze hakkında tanıtım projesi hazırlanmalıdır. Ayrıca iki sanatçının eseri üzerinden dönem ve üslup karşılaştırması yapılmalıdır.</p>
İkinci Düzey	<p>Öğrencilerin çalışmalarında sanat elemanları ile tasarım ilkelerini kullanarak duygu ve düşüncelerini çalışmalarına yansıtılmaları sağlanır. Örneğin; öğrencilerin gözlemlerinden yola çıkarak kontur çizgileri oluşturması, farklı çizgi değerlerini kullanması; biçim/form uygulamalarında negatif, pozitif ilişkisini kullanması; renk konusunda açık-koyu, ton, akromatik renk özelliklerini bilmeleri ve uygulamaları; asimetrik ve merkezi dengeyi bilmeleri ve çalışmalarında göstermeleri, doğada ve sanat eserlerindeki denge türlerini tanıması; çalışmalarında çizgi ve hava (renk) perspektifini, negatif-pozitif (boşluk-doluluk) alanı uygulamalarına dikkat edilmelidir.</p> <p>Türk kültürü ve farklı kültürlere ait sanat eserleri arasındaki benzerlik ve farklılıklar üzerinde durulmalıdır. Müzelerle resim sanatını ilişkilendirerek bir müzede yer alan en az iki eser üzerinde eser incelemesi ile ilgili proje hazırlanmalıdır. İki sanatçının eseri üzerinden teknik ve malzeme ve kompozisyon karşılaştırması yapılmalıdır.</p>
Üçüncü Düzey	<p>Yaratıcı sürecin araştırılması, analizi ve keşfi üzerinde durularak öğrencilerin sanat elemanları ve tasarım ilkeleri doğrultusunda geleneksel ve çağdaş sanat materyallerini kullanmaları sağlanır. Örneğin öğrencinin gözlemlerinden yola çıkarak anlamlı çizimler oluşturması, incelediği sanat eserlerinde kullanılan çizgilerin anlamlarını fark etmesi; biçim/form uygulamaları (iç bükey, dış bükey) yapması; renk konusunda armoni, tamamlayıcı, kromatik vb. renk ilişkilerini çalışmalarına yansıtılması, sanat eserinde denge ilkesinin neden önemli olduğunu anlaması, resimlerde kullanılan farklı denge türlerinin anlamlarını fark etmesi, mekânda derinlik etkisi yaratmak için tek kaçışlı perspektifi kullanmaları üzerinde durulması sağlanır. Öğrencilerin sorgulama becerilerini kullanarak sanatçıların farklı malzemeyi, tekniği, temaları, düşünceleri, sembolleri ve gözlemlerini eserlerinde nasıl yansıttıklarını analiz etmeleri üzerine odaklanılmalıdır.</p>
Dördüncü Düzey	<p>Bu düzeyde öğrencilerin daha önce edindikleri bilgi, beceri ve deneyimlerin özümsemesi üzerine odaklanılarak çalışmalarını oluştururken farklı teknikleri bir arada kullanmaları sağlanır. Öğrencilerin görsel sanat konusundaki yargılarını geliştirebilmeleri için sanatın amacı, anlamı ve değeri üzerine sorgulama yapılmasına yoğunlaşılır. Örneğin; öğrencilerin daha önce edindiği bilgi ve beceriler doğrultusunda kaligrafik çizgiler oluşturması, farklı çizgi değerlerini kullanmasının yanı sıra renk ilişkileri üzerinde durularak bu bilgilerini çalışmalarına yansıtılmaları sağlanır. Ayrıca rengin ifadeci yönü (sosyolojik, psikolojik vb. etkisi), sanatçıların eserlerinde anlamı vurgulamak için rengi nasıl kullandıkları ve hava perspektifi ile birlikte farklı perspektif türlerini uygulamaları üzerinde durulmalıdır.</p>

1. Görsel İletişim ve Biçimlendirme

1.1. Resim çalışmasını oluştururken sanat elemanlarını ve tasarım ilkelerini bilir.

Sanat elemanları; çizgi, renk, biçim/form, doku, mekân

Tasarım ilkeleri; ritim, denge, oran-orantı, vurgu, birlik, çeşitlilik, hareket, zıtlık

1.2. Resim çalışmasını oluştururken çizgiyi kullanır.

Öğrencinin, yakın çevresinde ve doğada gördüğü çizgileri söylemesi, çizgi türlerini bilmesi, gözlemlerinden yola çıkarak kontur, anlık ve kaligrafik çizgiler oluşturması, çalışmalarında farklı çizgi değerlerini kullanması, incelediği sanat eserlerinde çizgilerin anlamlarını fark etmesi üzerinde durulur.

1.3. Resim çalışmasını oluştururken biçim/formu kullanır.

Öğrencinin, biçim/form arasındaki ilişkiyi açıklaması, çalışmalarında biçim (geometrik, organik) ve formu (iç bükey, dış bükey, negatif, pozitif) kullanması sağlanır.

1.4. Resim çalışmasını oluştururken rengi kullanır.

Rengin nasıl oluştuğu; ana, ara, zıt, sıcak-soğuk, akromatik, açık-koyu, ton, armoni, tamamlayıcı, kromatik vb. renk özellikleri; rengin ifadeci yönü (sosyolojik, psikolojik vb. etkisi vurgulanır; Ayrıca sanatçıların eserlerinde anlamı vurgulamak için rengi nasıl kullandıkları üzerinde durulur.

1.5. Resim çalışmasını oluştururken dokuyu kullanır.

Dokunun gerçek, yapay özellikleri; görsel, dokunsal gibi doku türleri; dokunun insanın duyularını nasıl etkilediği; dokunun yüzey süslemesinde kullanılması vurgulanır ve doku kullanılarak özgün çalışmaların oluşturulması sağlanır.

1.6. Resim çalışmasını oluştururken mekân kavramını kullanır.

Öğrencinin düzeyine göre çalışmalarında çizgi, hava (renk) perspektifini ve negatif-pozitif (boşluk-doluluk) alanı kullanmaları sağlanır. Örneğin; mekânda derinlik etkisi yaratmak için tek kaçıslı / iki kaçıslı perspektif ve hava perspektifi kullanılır.

1.7. Resim çalışmasını oluştururken ritmi kullanır.

Ritim türlerinin bilinmesi; yakın çevresinde ve doğada gördüğü ritim özelliklerinin tanınması; motif ve birim tekrarının kavranması; sanatçıların eserlerinde ritim kullanarak hareketi nasıl sağladıklarının fark edilmesi; ritim ilkelerinin kullanılarak özgün çalışmaların oluşturulması üzerinde durulur.

1.8. Resim çalışmasını oluştururken dengeyi kullanır.

Öğrencinin denge türlerini (simetrik, asimetrik, merkezi) bilmesi, doğada ve sanat eserlerindeki denge türlerini tanıması, sanat eserinde denge ilkesinin neden önemli olduğunu anlaması, resimlerde kullanılan farklı denge türlerinin anlamlarını fark etmesi ve çalışmalarında denge türlerini kullanması sağlanır.

1.9. Resim çalışmasını oluştururken oran-orantıyı kullanır.

Oran-orantı ve ölçünün ne olduğunun bilinmesi, çevrede gözlemlenen canlı veya cansız varlıkların orantılarına göre çizilmesi, ressamın eserlerindeki (Neşet Günal'ın resimleri örnek verilebilir) ifadeyi güçlendirmek için oran-orantıyı gerçekçi veya abartılı olarak nasıl kullandığını fark etmesi sağlanır.

1.10. Resim çalışmasını oluştururken vurguyu kullanır.

Vurgunun ne olduğunun bilinmesi, yakın çevrede ve doğada görülen vurgu ilkesinin fark edilmesi, vurgu ilkesinin kullanılarak özgün çalışmalar üretilmesi, ressamın duygularını ve düşüncelerini çalışmalarına yansıtırken vurgu ilkesini nasıl kullandığını anlaması sağlanır.

- 1.11. Resim çalışmasını oluştururken birlik ilkesini kullanır.
Birliğin (ahenk, uyum) ne olduğunun bilinmesi, yakın çevrede ve doğada görülen birlik (ahenk, uyum) ilkesinin fark edilmesi, birliğin (ahenk, uyum) kullanılarak özgün çalışmalar üretilmesi, ressamın duygularını ve düşüncelerini çalışmalarına yansıtırken birlik (ahenk, uyum) ilkesini nasıl kullandığını anlaması üzerinde durulur.
- 1.12. Resim çalışmasını oluştururken çeşitlilik ilkesini kullanır.
Çeşitliliğin bir veya daha fazla sanat elemanının uyumlu birlikteliği olduğunun bilinmesi, yakın çevrede ve doğada görülen çeşitlilik ilkesinin fark edilmesi, çeşitliliğin kullanılarak özgün çalışmalar üretilmesi, ressamın duygularını ve düşüncelerini çalışmalarına yansıtırken çeşitlilik ilkesini nasıl kullandığını anlaması üzerinde durulur.
- 1.13. Resim sanatında kullanılan araç, gereç ve teknikleri bilir.
- 1.14. Resim çalışmasının uygulama sürecinin basamaklarını eskiz defterinde gösterir.
- 1.15. Çalışmasını temalardan, konulardan, fikirlerden, şiirlerden, hikâyelerden vb. esinlenerek oluşturur.
- 1.16. Resim çalışmasındaki düşüncelerini ve duygularını yazılı, sözlü, drama vb. yöntemlerle aktarır.
- 1.17. Hayal dünyasından esinlenerek çalışmasını oluşturur.
- 1.18. Gözleme dayalı çizimler yapar.
*Gözleme dayalı çizimlerde farklı bakış açılarının gösterilmesi üzerinde durulur.
Çizimler; kuş bakışı, solucan bakışı, karşıdan bakış, balıkgözü gibi farklı bakış açılarıyla oluşturulur.*
- 1.19. Güncel olayları çalışmasına yansıtır.
Toplumsal, ekonomi, doğal afetler, bilimsel gelişmeler, teknolojik gelişmeler vb. konulardan yararlanılabilir.
- 1.20. Resim çalışmasını oluşturmak için güncel sanattan faydalanır.
- 1.21. Görsel kültürün toplumu nasıl etkilediğini tartışır.
Görsel kültür (televizyon, film, müzik klipleri, peyzaj tasarımları, web sayfa tasarımları, moda, vitrin tasarımları vb.) ürünleri üzerinde tartışılması sağlanır.
- 1.22. Bir sanatçı hakkında kısa bir belgesel hazırlar.
Bu kazanımla ilgili etkinlik grup çalışması olarak planlanabilir. Teknolojik imkânların bulunmadığı koşullarda fotoğraflardan, kitaplardan vb. materyallerden faydalanılabilir.
- 1.23. Resim çalışmasını oluştururken etik kurallara uyar.
- 1.24. Resim çalışmalarından oluşan bir sunum dosyası hazırlar.
Beyin fırtınası ile başlayan, fikirleri sentezleme, tasarlama, eskiz yapma, detaylandırma ve resim çalışmasını oluşturmaya kadar devam eden süreci yansıtan sunum dosyası oluşturur.

2. Kültürel Miras

2.1. Sanat Tarihi

- 2.1.1. Resim sanatı tarihini bilir.
Öğrencinin düzeyine uygun olarak belirlenen Dünya ve Türk sanatına ait bilgiler kazanımlara göre seçilen konuların sanat tarihi boyutuna bağlı olarak verilir.
- 2.1.2. Bir resmi tarihsel bilgi edinmek için 4 basamaklı sisteme göre inceler.
Betimleme basamağında sanat eseri ne zaman, nerede ve kim tarafından yapılmıştır, çözümlemede sanat eserinin üslubunun ve eserin kendisine ait özelliklerinin belirlenmesi ve diğer eserlerle karşılaştırılması, yorumlamada sanatçı yaşadığı çevresinden nasıl etkilenmiştir? (özellikle sanatçının içinde yaşadığı yer ve zaman açısından), yargılama basamağında eserin sanat tarihi içerisindeki önemi hakkındaki sorular üzerinde durulur.

2.1.3. Farklı kültürlerdeki sanat eserleri arasındaki benzerlik ve farklılıkları bilir.

Türk kültürü başta olmak üzere Avrupa, Asya, Afrika vb. farklı kültürlerle ait sanat eserleri incelenir.

2.1.4. Farklı zaman dilimlerinde yapılmış olan resimlerde değişen ve değişmeyen temaları fark eder.

2.1.5. Ressamların topluma sağladığı katkıları açıklar.

Ressamların kültürel, sosyal, ekonomik, eğitsel vb. açılardan topluma yaptığı katkılar tartışılır.

2.1.6. Resim sanatının içinde bulunduğu tarihe, topluma ve kültüre etkisini inceler.

2.1.7. Kültürel, sosyal, ekonomik, tarihi, politik olay ve olguların resim sanatına etkisini araştırır.

Bu konuda yapılan araştırmaların öğrenciler tarafından (grup çalışması yapılabilir) sınıfta sunumu gerçekleştirilir.

2.2. Müze Eğitimi

2.2.1. Müzeler ile resim sanatını ilişkilendirir.

Müze, müze türleri ve müzelerin kültürel mirasa katkıları üzerinde durulur.

2.2.2. Müze, ören yeri, tarihi yapı, sanat galerisi, sanatçı atölyeleri, müzayede salonları vb. yerlerin sanat dünyasındaki önemini kavrar.

2.2.3. Aynı döneme ait sanat eserlerinin ortak özelliklerini belirler.

Müze, ören yeri, tarihi anıtlar, yazma eserler kütüphanesi, sanat galerisi, sanatçı atölyesi vb. yerlere planlı ziyaretler yapılır. Bu imkânların bulunmadığı yerlerde tıpkıbasımlardan, kitaplardan, kataloglardan, belgesellerden vb. materyallerden yararlanır.

2.2.4. Müzelerdeki eserlerin korunmasının önemini kavrar.

2.2.5. Sanat eserlerinin korunmasında ve sergilenmesinde sanat galerilerinin ve müzelerin katkısını açıklar.

2.2.6. Sanat galerilerinin, müzelerin, kültürel kurumların vb. bireyin yaşamını, hayal gücünü zenginleştirdiğini fark eder.

2.2.7. Müze incelemelerine dayalı olarak proje hazırlar.

3. Sanat (Eser/Ürün) Eleştirisi ve Estetik

3.1. Sanat eseri inceleme becerilerini kullanır.

Sanat eserini inceleme dört basamakta (betimleme, çözümlenme, yorumlama ve yargı) ele alınabilir. Sanat eserini inceleme, neyin nasıl anlatıldığının, yani sanatçının neyi anlatmak istediğinin ve nasıl anlattığının olabildiğince detaylı açıklanmasıdır. İncelemenin sonunda bu eser başarılı mı, iyi bir eser mi, neden iyi bir eser olduğuna dair bir sonuca varılması gerekir.

3.2. Öznel ve bağlamsal bilgiler temelinde sanat eserini inceler.

Bağlamsal bilginin sanatçının içinde bulunduğu çevre ve şartlar, o dönemde eserin işlevi, sanatçıyı etkileyen dinsel, düşünsel ve kültürel özellikleri içeren bilgi olduğuna dikkat edilmelidir. Öznel bilginin bir sanat eserini gözlemleyerek ve inceleyerek elde edilen bilgi olduğu vurgulanır.

3.3. Sanatçının eserine yansıttığı duygu ve düşünceleri açıklar.

Öğrencilerin düşüncelerini sözlü veya yazılı olarak açıklamalarının yanı sıra resmin sanat eleştirisi yöntemine göre incelenmesi sırasında diğer disiplinlerle ilişkilendirme yapılarak öğrencilerin hareket, dans vb. bağlantı kurması, eser hakkında şiir, kısa bir paragraf ve şarkı sözü yazması gibi etkinliklerde bulunması sağlanabilir.

3.4. Sanat eserinin hisleri, duyguları ve estetik tepkiyi nasıl harekete geçirdiğini açıklar.

3.5. İncelenen eserde ressamın üslubunu fark eder.

Etkinlik için seçilen eser hakkında sanat eleştirisi yapıldıktan sonra bu eser hakkında eleştirmen tarafından yazılmış ve anlatım dili basit olan bir eleştiri yazısı okunabilir. Öğrencilerin

kendi incelemeleri ile eleştirmenin yazısı arasında ilişki kurmaları sağlanır.

3.6. Sanatçıların üsluplarını karşılaştırır.

3.7. İncelediği sanat eserindeki sembolleri tanıır.

İncelemede sanat eserindeki farklı anlamlar taşıyan simgeler üzerinde durulur. Arslan ve ejderin gücü, zeytin dalının barış, hayat ağacının ölümsüzlüğü temsil etmesi gibi.

3.8. Sanat eserine sosyal ve kültürel inanışların etkisini fark eder.

Farklı kültürdeki inanışların, sosyal çevrenin eser üzerine etkisi karşılaştırılır ve yorumlanır.

3.9. Popüler kültürün günümüz resim sanatına etkisini fark eder.

3.10. Çağdaş medyadaki imaj, yazı ve sembol gibi unsurların resim sanatına etkisini fark eder.

3.11. İncelediği sanat eserinde estetik yargı kuramlarını (estetik teoriler- dışavurumculuk, biçimcilik, yansıtmacılık, işlevsellik) fark eder.

3.12. Sanat eserleri ve zanaat ürünlerini ayırt eder.

Farklı dönemlerde yapılmış olan sanat eserleri ve zanaat ürünlerinin özellikleri, benzerlik ve farklılıkları üzerinde durulur.

3.13. Sanat eseri ve sanat değeri olmayan nesnelere arasındaki farklılıkları ifade eder.

3.14. Sanat dünyası içerisinde yer alan kişi ve kurumları bilir.

3.15. Bir resmi (sanat eserini) tercih etme gerekçesini açıklar.

3.16. Estetik tercihlerin kişilere göre değiştiğini fark eder.

Farklı sanat kuramlarına (yansıtmacı, ifadeci, biçimci gibi) göre oluşturulmuş sanat eseri örnekleri öğrencilere seçtirilir. Öğrencilerin seçtikleri o eseri niçin tercih ettiklerini açıklamaları sağlanır.

3.17. Bilgi ve deneyimlerin sanat eserine yönelik bakış açısını nasıl etkilediğini fark eder.

3.18. Kişisel fikirlerin ve değer yargısının sanat eserinin değerlendirilmesindeki etkisini açıklar.

3.19. Sanat eserlerinin neden farklı değerlendirildiğini bilir.

Bir sanat eserinin duyuşsal, ekonomik, tarihsel, sosyo-kültürel, işlevsel vb. açılardan değerlendirilmesinde estetik yargıların farklı olabileceği üzerinde durulur.

3.20. Kendisinin ve akranlarının çalışmalarını analiz eder.

Yararlanılan Kaynaklar

- Alger, L., H.Sandra (1995). Games for Teaching Art, J.Weston Walch Publisher, Portland,Maine
- Ankara, Z. (1992). “Edebiyat ve Eleştiri, Tahsin Yücel’le Söyleşi” Milliyet Sanat Dergisi, N402, 1997, s.4-7.
- Ersöz, E. (2006). “Sanat Piyasası İle İlgili Düşünceler”, Artist, Nisan, s16-19.
- Evransan, E., HT Gazete, [http://www.patronlardunyasi.com/haber/5-milyon-450-bin-TL-ye-tablo-aldi-\(04.11.2013\)](http://www.patronlardunyasi.com/haber/5-milyon-450-bin-TL-ye-tablo-aldi-(04.11.2013))
- Gökay, M. (1998). Birleştirilmiş Sanat Eğitimi Yöntemine Göre İlköğretim II. Basamağında Sanat Eleştirisinin Uygulanması ve Sonuçları, Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Gökay, M. (2005). “İlköğretim Resim-iş Eğitiminde Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yönteminin Uygulanması”, İlköğretim Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri, (Ed: Vedat ÖZSOY), Görsel Sanatlar Eğitimi Derneği Yayınları, No: 3. Varan Matbaacılık, Ankara.
- Gökay, M. (2011). Okulöncesi Görsel Sanatlar Eğitiminde Disiplinlerarası Çalışmalar, (Ed. S. D. Erişti) Açıköğretim Fakültesi Yayınları, Eskişehir.
- Karamağaralı B. (1992). Ahlat Mezar Taşları, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara.
- Kırıçoğlu O. ve Stokrocki M. (1997). Ortaöğretim Sanat Öğretimi, YÖK Dünya Bankası Milli Eğitimi Geliştirme Projesi Yayını, Ankara.
- Kum, B. (2002). “Sanat Piyasamızda İşler Nasıl ?”, Türkiye’de Sanat, Eylül-Ekim, Sayı: 55, s. 66-67.
- MEB (2007). Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi, Grafik ve Fotoğraf Alanı, Storyboard, Ankara.
- Moran, B. (1988). Edebiyat Kuramları ve Eleştiri, Cem Yayınevi, İstanbul.
- Öney G. (1992). Anadolu Selçuklu Mimari, Süslemesi ve El Sanatları, Türkiye İş Bankası Yayını, Ankara.
- Özsezgin, K. (1991). “Sanat Piyasası Üzerine Birkaç Gözlem”, Türkiye’de Sanat, Kasım-Aralık Sayı: 1, s. 41.
- Özsezgin, K. (1993).“Sanat Fuarı’nın İşlevleri”, Türkiye’de Sanat, Eylül-Ekim, Sayı: 10, s. 62-63.
- Ragands, R. (1988). Art Talk, Glencoe Publishing Company, A Division of Macmillan Inc.
- San, İ. (1985). Sanat ve Eğitim, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları, No: 151, Ankara.
- Serin, A. (2008). <http://www.hurriyet.com.tr/pazar/8743054.asp>, 20 Nisan 2008 (Erişim Tarihi: 28. Ekim 2013).
- Tezcan, M. (2003). Sanat Sosyolojisi, Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi, MEB Ders Kitapları Dizisi, İstanbul.
- The National Visual Arts Standarts, National Art Education Association, USA, 0-937652-65-2 <http://www.arteducators.org/> (Erişim Tarihi: 22 Temmuz 2013)
- Turani, A. (1983). Dünya Sanat Tarihi, Türkiye İş Bankası Yayınları, Ankara.
- Visual Arts Standarts of Learning for Virginia Public School. 2013. <http://www.doe.virginia.gov> (Erişim Tarihi: 30 Temmuz 2013)
- Visual Art Standarts Ohio Department of Education 2012. <http://education.ohio.gov/> (Erişim Tarihi: 5 Ağustos 2013)
- Visual & Performing Arts Content Standarts of California. 2001. <http://www.cde.ca.gov> (Erişim Tarihi: 5 Ağustos 2013)
- Freud Üçlemesi’ne rekor fiyat, http://medial.ntvmsnbc.com/i/NTVMSNBC/Components/ArtAndPhoto-Fronts/SectionsThumbnails-TSM-Colorbox/_Cover/131113-eserr.jpg (Erişim Tarihi: 15 Kasım 2013).

İÇİNDEKİLER

GRAFİK TASARIM MODÜLÜNÜN AMAÇLARI	20
GRAFİK TASARIM MODÜLÜNÜN ÖĞRENME ALANLARI	21
GRAFİK TASARIM MODÜLÜNÜN ÖĞRENME – ÖĞRETME YAKLAŞIMI	22
GRAFİK TASARIM MODÜLÜNÜN ÖLÇME ve DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI	23
GRAFİK TASARIM MODÜLÜNÜN YAPISI ve UYGULANMASI İLE İLGİLİ AÇIKLAMALAR	23
GRAFİK TASARIM MODÜLÜNÜN KAZANIMLARI	24

Bu modül, grafik tasarım alanı için hazırlanmıştır. Grafik tasarım, insanlarla iletişim kurmak amacıyla görsel iletişim problemlerine çözüm üreten araçlardan biridir. Grafik tasarımda iletişim kurma süreci, görsel sanatların kullandığı dilden yararlanarak, farklı araçlar yardımıyla bazen mizahi, bazen de doğrudan veya dolaylı olarak verilen mesajların aktarımı ile olur. Grafik tasarım görsel iletişim problemlerini çözerken sanata da hizmet eder. Bu yönüyle grafik tasarım felsefi, duygusal, estetik, sosyal, kültürel ve politik bir doğaya sahiptir.

Grafik tasarım görsel bir iletişim dilidir. Grafik tasarımcı fikirleri, kavramları, metni, imgeyi alarak baskı teknikleri, elektronik ortam veya diğer süreçlerden geçirip, görsel anlamda da çarpıcı biçimde düzenleyerek hedef kitle ile iletişim kurmaya çabalar, toplum ise onun sayesinde bilgi edinmeye çalışır. Grafik tasarım için, kitap, medya, televizyon, dergi, internet, film, ambalaj, afiş, broşür, ürün etiketi vb. basılı ve görsel medya uygulama alanlarıdır. Yani grafik tasarım, bu yönüyle görsel dünyanın her yerinde var olan, hayatımızın önemli bir parçasıdır. Okuduğumuz her şeyin görsel açıdan tasarlanması da bunun bir göstergesidir.

Grafik tasarım, genel anlamda görsel iletişim tasarımı olarak da kabul edilebilir. Önceleri iki boyutlu yüzeylerde iletişim problemlerine çözümler üretilen bir tasarım alanı iken zamanla hareketli görüntülü tasarımlara kadar geniş bir mecrada kendine yer bulan grafik tasarım, şimdilerde teknolojinin getirdiği imkânlarla paralel olarak daha da artan iletişim ihtiyacını giderebilmek amacıyla çok geniş bir alanda uygulanmaktadır: TV, cep telefonu, sanal ortam, endüstriyel ürün, sosyal sorumluluk, basım-yayın vb. gibi birçok alanda grafik tasarıma ihtiyaç duyulmaktadır. Bu özelliğinden dolayı da günümüzde grafik tasarıma görsel iletişim tasarımı da denilebilir.

Grafik tasarım modülünü tercih eden öğrenciler, pazarlamadan web arayüz tasarımına, fotoğraftan sayfa düzenine, malzeme seçiminden sanat yönetimine, illüstrasyondan bilgisayar destekli tasarıma, görsel senaryo çiziminden matbaa öncesi hazırlığa kadar birçok konuda bilgi ve tecrübe edinebileceklerdir.

GRAFİK TASARIM MODÜLÜNÜN AMAÇLARI

Grafik tasarım eğitimi, bireyin kişisel yaşantısına katacağı olumlu edinimler, insanlar ve ülkeler arasında iletişime duyulan ihtiyaçlar; ürünler arasında tasarımın oluşturduğu farkındalık ve tercih edilebilirliğine duyulan gereksinimler açısından bir gereksinimdir. Bu gereksinimler ışığında hazırlanan grafik tasarım modülünün amaçları, Grafik tasarım alanındaki;

- Görsel iletişim problemlerini çözebilmek için tasarlama sürecini bilen,
- Toplumun sosyal sorunlarına grafik tasarım ürünleriyle dikkat çekilebileceğini fark eden,
- Temel kavram ve uygulamalar konusunda bilgi, beceri ve anlayışa sahip,
- Güncel grafik tasarım ürünlerini bilinçli olarak izleyen,
- Rekabet ortamında özgün tasarımların ne kadar önemli olduğunu fark eden,
- Tasarım alanındaki teknolojik yenilikleri takip eden,
- Grafik tasarımı oluştururken çevresini inceleyen ve ondan esinlenen,

GRAFİK TASARIM MODÜLÜNÜN ÖĞRENME ALANLARI

Bu modülde; görsel sanatların doğasında var olan kavramlar bilgisinin elde edilmesinin yanı sıra, tasarımcının ve grafik tasarım ürünlerinin değerinin anlaşılmasını; grafik tasarım ürünleri ve göstergebilime ait semboller ile işaretler üzerinde tartışma yapılmasını, kültürel mirasın incelenmesini, onların değerinin fark edilmesini ve koruma bilinci kazandırılmasını, estetik değer yargılarının geliştirilmesini; teknik, beceri ve müşterinin beklentileri bir araya getirilerek duygu, düşünce ve tasarlama gücünü biçimlendirmeye yönelik kazanımlara yer verilmiştir.

Grafik tasarım modülü, 3 öğrenme alanı üzerinden 36 haftalık eğitim-öğretim yılını kapsayacak şekilde planlanmıştır. Öğrenme alanları görsel iletişim ve biçimlendirme, kültürel miras (sanat tarihi ve müze eğitimi), sanat (eser/ürün) eleştirisi ve estetik başlıkları altında ele alınmıştır. Buna göre;

1. Görsel İletişim ve Biçimlendirme

Bu öğrenme alanında öğrencilerin;

- Hayallerini, duygularını, düşüncelerini ve tasarımı talep edenin beklentilerini biçimlendirerek görsel iletişim kurmaları,
- Biçimlendirmede sanatın dili (renk, çizgi, biçim/form, doku, mekân) ve tasarım ilkeleri (denge, vurgu (hiyerarşi), birlik, oran-orantı, çeşitlilik vb.) yanında onu destekleyen yazılı ve sözlü ifadeler oluşturmaları,
- Grafik tasarım ürünlerini oluştururken öğretim materyallerini (grafik tasarım ürünleri, tıpkıbasım, kitap vb.), araç-gereçleri (fırça-boya, makas-kâğıt, bilgisayar, çizim tableti, fotoğraf makinası, çizim programları vb.) kullanabilmeleri ve teknik uygulamaları gerçekleştirmeleri,
- Grafik tasarım çalışmalarını farklı disiplinlerle ilişkilendirmeleri,
- Grafik tasarım çalışmasında malzemeyi, süreci, materyali, tekniği ve teknolojiyi nasıl algıladığını yansıtmaları,
- Grafik tasarım çalışmalarını oluştururken telif hakları gibi konulara ilişkin etik davranışlar göstermeleri ve gerekli güvenlik tedbirlerini dikkate almaları amaçlanmıştır.

2. Kültürel Miras

Bu öğrenme alanında öğrencilerin; genelde sanat, özelde ise grafik tasarım tarihi ile ilgili bilgileri araştırmaları ve sorgulamaları üzerinde durulur.

2.1. Sanat Tarihi

Kültürel miras öğrenme alanı içerisinde yer alan sanat tarihi bağlamında öğrencilerin;

- Tarihi süreç içerisinde Türk grafik tasarım tarihi başta olmak üzere farklı toplum ve kültürlerde ortaya konulan önemli grafik tasarım ürünlerini incelemeleri ve grafik tasarımcılarını tanımaları,
- Grafik tasarımın geçmiş ile gelecek arasında köprü vazifesi gören araçlardan biri olduğunu bilmeleri,
- Grafik tasarımın içinde bulunduğu zamana bağlı olarak toplumlara yönelik etkisinin farkına varmaları amaçlanmıştır.

2.2. Müze Eğitimi

Kültürel miras öğrenme alanı içerisinde yer alan müze eğitimi bağlamında öğrencilerin;

- Müzeler, reklam ajansları, matbaalar, grafik tasarım atölyeleri ve bunun gibi yerlerdeki tasarım ürünlerini incelemeleri,
- Müzeler ile grafik tasarımı ilişkilendirmeleri amaçlanmıştır.

3. Sanat (Eser/Ürün) Eleştirisi ve Estetik

Bu öğrenme alanında öğrencilerin;

- Grafik tasarım ürünlerini eser eleştirisi yöntemine (tanımlama, çözümlenme, yorumlama ve yargı) göre incelemeleri,
- Grafik tasarım alanıyla ilgili kavramları ve grafik tasarım ürünlerinin oluşturulma süreci hakkında bilgi edinmeleri,
- Grafik tasarım ürünlerinde kullanılan sembolleri fark etmeleri,
- Görsel iletişim kurmada grafik tasarımın gücünü analiz etmeleri ve kişisel yargıya varmaları,
- Özgün grafik tasarımların, ürünlere değer kattığını ve, tercih edilebilir kıldığını fark etmeleri,
- Grafik tasarımın sosyal duyarlılık vb. gibi birçok konuda iletişim ihtiyacını giderme ve mesajı iletmede etkili bir araç olduğunu anlamaları, amaçlanmıştır.

GRAFİK TASARIM MODÜLÜNÜN ÖĞRENME – ÖĞRETME YAKLAŞIMI

Öğrenme; her öğrencinin önceden edindiği bilgi, beceri, tutum ve bireysel öğrenme stratejisine dayalı olarak gerçekleşen bir olgu olduğu gibi onun sosyal çevresine, öğrenme amaçlı organize edilen etkinliklere, öğrenme ortamının özelliklerine ve gerçekleştiği kültüre bağlı ve öğrencinin de yükümlülüklerinin olduğu karşılıklı etkileşim sürecidir.

Bu noktadan hareketle Grafik Tasarım Modülünde öğrenme;

- Öğrencinin öğrenmeye aktif olarak katıldığı,
- Mevcut bilgi ve beceri yapısının öğrenmede önemli rol oynadığı,
- Sorgulama ve araştırmanın temel alındığı; birincil kaynaklardan olan müze, sanat galerisi, ören yeri, matbaa, reklam ajansı, TV stüdyosu vb. ortamlarda inceleme, gözlem ve uygulamanın yapıldığı,
- Disiplinler arası ilişkilendirme, oyunlaştırma, eleştirel düşünme, iş birliğine bağlı olarak gruplarla birlikte veya bireysel çalışma yapmanın esas olduğu,
- Öğretmen ve çevre ile etkileşim içerisinde gerçekleşen,
- Öğrencinin sosyal gelişimini destekleyecek şekilde kazanılan bilgi, beceri ve deneyimlerin kullanılabilirdiği bir süreci ifade etmektedir.

Bu modülün başarısı, öğrencilerin başlangıç ve gelişim düzeylerinin dikkate alındığı, öğrenme için gerekli materyal, malzeme ve gereçleri amacına uygun ve etkili olarak seçebildiği, bireysel olduğu kadar iş birliğine dayalı çalışabildiği ve uygun öğrenme ortamlarının hazırlandığı bir sürece bağlıdır. Bu yüzden öğretmenin, öğrencilerin bilgi ve beceri düzeyi ile beklentilerini dikkate alarak bireysel ihtiyaçlarının ve öğrenme stillerinin birbirlerinden farklı olduğu gerçeğinden yola çıkarak öğretim yaklaşımlarını çeşitlendirmesi gerekmektedir.

Özel ihtiyaçları olan öğrenciler için eğitim performansları ve ihtiyaçları doğrultusunda Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı temel alınarak “Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP)” hazırlanmalı ve uygulanmalıdır. BEP’te yer alan kazanımların belirlenmesinde, öğrenme-öğretme uygulamalarının yapılmasında ve başarının değerlendirilmesinde öğrencilerin akademik, zihinsel, sosyal, bedensel özellikleri ile bireysel farklılıkları dikkate alınmalıdır.

Öğrencilerin özel ihtiyaçları olduğu durumlarda, ders uygulamalarında gerekli düzenlemeler yapılmalıdır. Özel ihtiyaçlar; öğrenme güçlüğü yaşama, sağlık sorunu ve engelli olma durumlarına bağlı olabileceği gibi üstün yetenekli olma, öğrenme hedeflerine önceden ulaşmış olma gibi gerekçelerden de kaynaklanabilir.

GRAFİK TASARIM MODÜLÜNÜN ÖLÇME ve DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI

Grafik tasarım modülünün amacına ulaşabilmesi için değerlendirme süreci oldukça önemlidir. Değerlendirme, öğrencinin öğrenme sürecinin neresinde olduğunu belirlemek, ne bildiği, ne kadar anladığı; duygu, düşünce, beceri ve deneyimlerini grafik tasarımlara nasıl yansıtılabildiği konusunda fikir sahibi olabilmektir. Bu modüle değerlendirme süreci, öğrenci merkezli ele alınır. Değerlendirme, öğretim sürecinin tamamını içerdiği gibi, sürekli ve çok yönlü de olabilir. Değerlendirme, süreç ve ürün odaklı olduğundan ilk dersten son derse kadar düzenli olarak gerçekleştirilir. Öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyi, gelişim süreci, edindiği kazanımların birbirinden farklı olabileceği göz önünde bulundurulduğunda süreç ve sonuçtaki düzeylerinin farklılık gösterebileceği dikkate alınmalıdır. Bu nedenle değerlendirme sürecinde her öğrenci kendi başlangıç ve gelişim düzeylerine göre değerlendirilmelidir. Değerlendirmede, proje ve performans değerlendirme formlarından, sunum dosyasından ve taslak defterinden vb. yararlanılabilir.

GRAFİK TASARIM MODÜLÜNÜN YAPISI ve UYGULANMASI İLE İLGİLİ AÇIKLAMALAR

Grafik tasarım modülünün kullanılmasında aşağıda yer alan esaslar dikkate alınmalıdır:

1. Bu modülde yer alan kazanım konuları; dersin haftada 2 ya da 4 saat seçilmesine, dersin seçildiği sınıf düzeyine ve öğrencilerin konu hakkındaki önceki bilgileri dikkate alınarak belirlenmelidir.
2. Modülün sanatın değerini anlama üzerine vurgu yapan kazanımlarında görsel iletişim, kültürel miras, sanat (eser/ürün) eleştirisi ve estetik temel öğrenme alanları arasında bağlantı kurulmalıdır.
3. Modülde yer alan kazanımları elde etmek için oyun, drama, gurup dinamiği, örnek olay inceleme gibi farklı öğretim yöntemlerinden yararlanılmalı; bilgilerin sadece ezbere dayalı olarak öğretilmesinden kaçınılmalıdır.
4. Müze, tasarımcı atölyesi, reklam ajansı, matbaa ve TV stüdyosu gibi yerlere planlı ziyaretler yapılmalıdır. Bu imkânların bulunmadığı yerlerde internette, tıpkıbasımlardan, belgesellerden ve buna benzer materyallerden yararlanılmalıdır.
5. Öğretmen biçimlendirme çalışmalarını farklı malzemelerle yaptırırken okulun imkânlarına göre teknolojiden de (bilgisayar, çizim tableti, kamera, internet vb.) yararlanılmalıdır.
6. Dersler güncel olaylarla (medya, iletişim, ekonomi, doğal afetler, çevre duyarlılığı, iş sağlığı güvenliği, bilimsel gelişmeler, teknolojik gelişmeler, vb.) ilişkilendirilmelidir.
7. Öğretmen alanda yetenekli öğrencileri keşfetmeli ve onları yönlendirebilmelidir.
8. Programda esas alınan üç temel öğrenme alanı ve ilgili kazanımlar dersin işlenişinde birbirleriyle ilişkilendirilmelidir. Kazanımların belirli bir sıralama yerine bir bütünlük içerisinde, birbirleri ile ilişkili olacak şekilde ele alınmasına dikkat edilmelidir (Örneğin 1.12., 2.1.5., 3.3. numaralı kazanımlar).
9. Konular hayatın içinden, çocuğun çevresinde gördüğü dünyayı içine alan ve öğrencinin ilgisi ni çekebilecek nitelikte olmasına dikkat edilmelidir.
10. Öğretim esnasında kullanılacak tıpkıbasımların, sınıf içerisinde genel anlamda kullanıldığında büyük (70x100 cm veya 50x70 cm) olmasına gurup içi kullanılacaksa daha küçük (9x13 cm veya 13x18 cm) olmasına dikkat edilmelidir.
11. Araç-gereç ve malzemeler güvenli bir şekilde kullanılmalı ve öğrencilerin çeşitli sağlık sorunları (alerji, astım, bronşit vb.) dikkate alınmalıdır.

12. Tıpkıbasımların yıpranmaması için naylon vb. malzemelerle kaplanmasına, buruşmaması için klipslerle asılmasına dikkat edilmelidir.
13. Tehlikeli olabilecek malzemeler ve araç-gereçlerle (baskı presi, boya yedirme vb.) çalışılırken saçların arkadan bağlanmasına; araç-gereçlerin temizliğinde uygun malzemelerin kullanılmasına dikkat edilmelidir.
14. Elektronik vb. cihazlar kullanılırken özelliklerine göre tedbir alınmalı ve kullandıktan sonra korumak için gerekli hassasiyet gösterilmelidir.
15. Öğrencileri motive ettiği için grafik tasarım çalışmalarının sergilenmesine fırsat sunulmalı ve sergilerin düzenlenmesinde öğrencilere aktif rol verilmelidir.

GRAFİK TASARIM MODÜLÜNÜN KAZANIMLARI

<p>Seçmeli Görsel Sanatlar Dersi Grafik Tasarım Modülü'nde yer verilen kazanımlar; modülün haftada 2 ya da 4 saat seçilebileceği göz önünde bulundurularak, her düzeyde ele alınmalı ve düzey arttıkça kazanımın içeriği, bir önceki düzeyin içeriğine göre geliştirilmelidir. Buna göre Grafik Tasarım Modülü'nde yer alan kazanımlardan biri olan "kurumsal kimlik tasarımı" düzeylere göre aşağıdaki gibi</p>	
Birinci Düzey	<p>Birinci düzeyde kurumsal kimlik tasarımı konusunda bilgi verilir ve işlevleri üzerinde durulur. Önemli kurumların (üniversite vb.) kurumsal kimlik tasarım örnekleri incelenir. Hayali bir kurumun (üniversite), kimlik tasarımlarından amblem, logo, yazı fontu, basılı malzeme (<i>kartvizit, yaka kartı ve antetli kağıt ve devam kağıdı, zarf (pencereli/penceresiz), davetiye (kırımlı/kırımsız), torba zarf, kapaklı dosya, bloknot, broşür, kitap kapağı, CD Üstü ve CD kutusu, konuşma kartı, klasör sırtlığı</i>) tasarımları yaptırılır. Kültürel miras bağlamında birkaç üniversitenin kurumsal kimlik tasarımlarının tarihi süreç içerisinde nasıl bir değişime uğradığı, gerekçeleriyle birlikte ele alınır. Müze eğitimi açısından da bu kurumların kuruluş misyonlarına uygun olarak oluşturdukları müzeler incelenir: Örneğin Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Oyuncak Müzesi. Sanat (Eser/Ürün) Eleştirisi ve Estetik açıdan, öğrencilerin aynı amaçla yapılmış diğer üniversitelerin kurumsal kimlik tasarımlarını renk, biçim, çizgi, amaca uygunluk, vurgu ve özgünlük açısından değerlendirmeleri sağlanır.</p>
İkinci Düzey	<p>İkinci düzeyde kurumsal kimlik tasarımı ile ilgili önceki elde edilen bilgiler gözden geçirilir. Önemli firmaların (özel sektör) kurumsal kimlik tasarımları incelenir. Hayali bir firmanın, amblem, logo, yazı fontu, basılı malzemeler ve açık hava malzemelerinin (<i>CLP/Raket, yatay ve dikey afiş, el ilanı, yarım ve tam sayfa basın ilanı</i>) tasarımları yaptırılır. Kültürel miras bağlamında firmaların kurumsal kimlik tasarımlarının tarihi süreç içerisinde nasıl bir değişime uğradıkları, gerekçeleriyle birlikte ele alınır. Müze eğitimi açısından da bu kurumların kuruluş misyonlarına uygun olarak oluşturdukları müzeler incelenir. Sanat (Eser/Ürün) Eleştirisi ve Estetik açıdan, öğrencilerin diğer firmaların kurumsal kimlik tasarımlarını renk, biçim, çizgi, amaca uygunluk, vurgu ve özgünlük açısından değerlendirmeleri sağlanır.</p>

Üçüncü Düzey	<p>Üçüncü düzeyde kurumsal kimlik tasarımı ile ilgili önceki elde edilen bilgiler gözden geçirilir. Olimpiyat oyunlarının kurumsal kimlik tasarımları incelenir. Hayali bir olimpiyat'ın amblem, logo, yazı fontu, basılı malzemeler, açık hava/outdoor malzemeleri ile kampanya malzemeleri (<i>kurum içi belgeler, personel ve ziyaretçi kartları, tabela ve yönlendirmeler, promosyonlar, araç giydirmeleri</i>) yaptırılır. Kültürel miras bağlamında olimpiyatların kurumsal kimlik tasarımlarının tarihi süreç içerisinde nasıl bir değişime uğradıkları, gerekçeleriyle birlikte ele alınır. Bu bağlamda oluşturulmuş olimpiyat müzeleri incelenir. Sanat (Eser/Ürün) Eleştirisi ve Estetik açıdan, öğrencilerin diğer olimpiyatların kurumsal kimlik tasarımı ürünleri renk, biçim, çizgi, amaca uygunluk, vurgu ve özgünlük açısından değerlendirmeleri sağlanır.</p>
Dördüncü Düzey	<p>Dördüncü düzeyde kurumsal kimlik tasarımı ile ilgili önceki elde edilen bilgiler gözden geçirilir. Birkaç kamu kurumunun kurumsal kimlik tasarımı incelenir. Bir kamu kurumunun amblem, logo, yazı fontu, basılı malzemeler, açık hava/outdoor, kampanya malzemeleri ve <i>elektronik yayın ürünleri</i> yaptırılır. Kültürel miras bağlamında kamu kurumlarının kurumsal kimlik tasarımlarının tarihi süreç içerisinde nasıl bir değişime uğradıkları, gerekçeleriyle birlikte ele alınır. Müze eğitimi açısından da bu kurumların kuruluş misyonlarına uygun olarak oluşturdukları müzeler incelenir. Sanat (Eser/Ürün) Eleştirisi ve Estetik açıdan, öğrencilerin kamu kurumlarındaki kurumsal kimlik tasarımlarını renk, biçim, çizgi, amaca uygunluk, vurgu ve özgünlük açısından değerlendirmeleri sağlanır.</p>

1. Görsel İletişim ve Biçimlendirme

1.1. Grafik tasarımın ne olduğunu bilir.

1.2. Grafik tasarım ile ilgili terimleri bilir.

Tasarım, grafik tasarım, amblem, logo, kurumsal kimlik tasarımı ve ürünleri (afiş, billboard, broşür vb.), piktogram, sembol, tipografi, grid, marj, espas, punto, font, görsel veya sözel hiyerarşi, sanat eleman ve tasarım ilkeleri, illüstrasyon, karakter tasarımı, maskot tasarımı, web arayüz tasarımı, banner, mail altı tasarım, dingbat vb. kelimeler örnek gösterilerek açıklanır.

1.3. Grafik tasarım ile ilgili grafik üretim tekniklerini bilir.

Grafik tasarım ürününün tasarlanması, basılacak işe göre baskı tekniği seçimi ve baskı öncesi hazırlık çalışmaları; ofset baskı (düz), tıfdruk (çukur) baskı, flekso (lastik) baskı, tipo (yüksek) baskı, serigraf (elek-delikli) baskı ve dijital (elektronik ortam) baskı teknikleri, tram çeşitleri ile montaj dilgisi üzerinde durulur.

1.4. Grafik tasarım ile ilgili baskı tekniklerini kullanır.

Ofset baskı (düz), tıfdruk (çukur) baskı, flekso (lastik) baskı, tipo (yüksek) baskı, serigraf (elek-delikli) baskı ve dijital baskı teknikleri uygulanır.

1.5. Grafik tasarım çalışmasının amacına ve hedef kitesine göre iletişim dilinin değişebileceğini fark eder.

1.6. Grafik tasarım çalışmasını oluştururken tasarımın uygulama basamaklarını kullanır.

Beyin fırtınası ile başlayan, fikirleri sentezleme, tasarlama, taslak yapma, detaylandırma ve grafik tasarım ürününü oluşturmaya kadar devam eden sürecin bilinmesi ve uygulanması sağlanır.

1.7. Grafik tasarım çalışmasında görsel hiyerarşiyi kullanır.

1.8. Grafik tasarım çalışmasında sözel hiyerarşiyi kullanır.

1.9. Sanatın elemanları ve tasarım ilkelerini bilir.

- 1.10. Grafik tasarım çalışmasını oluştururken sanatın elemanları ve tasarım ilkelerini kullanır.
- 1.11. Grafik tasarım çalışmalarını oluştururken çizgiyi kullanır.
Öğrencinin, yakın çevresinde ve doğada gördüğü çizgileri söylemesi, çizgi türlerini bilmesi, incelediği grafik tasarım çalışmasındaki çizgilerin anlamlarını fark etmesi, gözlemlerinden yola çıkarak kontur, hızlı ve kaligrafik çizgiler oluşturması ve çalışmalarında farklı çizgi değerlerini kullanması üzerinde durulur.
- 1.12. Grafik tasarım çalışmalarını oluştururken biçim/formu kullanır.
Öğrencinin, biçim/form arasındaki ilişkiyi açıklaması, çalışmalarında, biçim (geometrik, organik)/form (iç bükey, dış bükey, negatif, pozitif) kullanmaları sağlanır.
- 1.13. Grafik tasarım çalışmalarını oluştururken rengi kullanır.
Rengin nasıl oluştuğunu; ana, ara, zıt, sıcak-soğuk, akromatik, açık-koyu, ton, armoni, tamamlayıcı, kromatik vb. renk özelliklerini; ifadeci yönünü (sosyolojik, psikolojik vb. etkisini); grafik tasarımcıların ürünlerinde anlamı vurgulamak için rengi nasıl kullandığı üzerinde durulur.
- 1.14. Grafik tasarım çalışmalarını oluştururken dengeyi kullanır.
Öğrencinin denge türlerini (simetrik, asimetrik, merkezi) bilmesi, doğada ve sanat eserlerindeki denge türlerini tanıması, sanat eserinde denge ilkesinin neden önemli olduğunu anlaması, sanat eserlerinde kullanılan farklı denge türlerinin anlamlarını fark etmesi, çalışmalarında denge türlerini kullanması sağlanır.
- 1.15. Grafik tasarım çalışmalarını oluştururken oran-orantıyı kullanır.
Oran-orantı ve ölçünün ne olduğunun bilinmesi, çevrede gözlemlenen canlı veya cansız varlıkların orantılarına göre çizilmesi, grafik tasarımcının ürünlerindeki ifadeyi güçlendirmek için oran-orantıyı gerçekçi veya abartılı olarak nasıl kullandığını fark etmesi üzerine yoğunlaşılır.
- 1.16. Grafik tasarım çalışmalarını oluştururken vurguyu kullanır.
Vurgunun/hiyerarşinin ne olduğunun bilinmesi, yakın çevrede ve doğada görülen vurgu/hiyerarşi ilkesinin fark edilmesi, vurgunun/hiyerarşinin kullanılarak özgün çalışmalar üretilmesi, grafik tasarımcısının duygularını ve düşüncelerini çalışmalarına yansıtarken vurgu/hiyerarşi ilkesini nasıl kullandığını anlaması sağlanır.
- 1.17. Grafik tasarım çalışmalarını oluştururken birlik ilkesini (ahenk, uyum) kullanır.
Birliğin (ahenk, uyum) ne olduğunun bilinmesi, yakın çevrede ve doğada görülen birlik (ahenk, uyum) ilkesinin fark edilmesi, birliğin (ahenk, uyum) kullanılarak özgün çalışmalar üretilmesi, grafik tasarımcısının duygularını ve düşüncelerini çalışmalarına yansıtarken birlik (ahenk, uyum) ilkesini nasıl kullandığını anlaması üzerinde durulur.
- 1.18. Grafik tasarım çalışmalarını oluştururken çeşitlilik ilkesini kullanır.
Çeşitliliğin bir veya daha fazla sanat elemanının uyumlu birlikteliği olduğunun bilinmesi, yakın çevrede ve doğada görülen çeşitlilik ilkesinin fark edilmesi, çeşitliliğin kullanılarak özgün çalışmalar üretilmesi, grafik tasarımcısının duygularını ve düşüncelerini çalışmalarına yansıtarken çeşitlilik ilkesini nasıl kullandığını anlaması üzerinde durulur.
- 1.19. Kurumsal kimlik tasarımı yapar.
*Hayali bir firmanın kurumsal kimlik tasarımı hazırlanabilir.
Kurumsal kimlik tasarımlarının iletişime dayalı işlevleri üzerinde durulur ve örnekler üzerinde incelemeler yapılır. Hayali bir kurumun (üniversite), firmanın ve organizasyonun kurumsal kimlik tasarım ürünleri hazırlanır.*
- 1.20. Afiş tasarımı yapar.
Toplumsal, sosyal, ekonomik, afet, bilimsel gelişmeler, insan hakları, teknolojik gelişmeler vb. konuların işlendiği afiş çalışmaları oluşturulur.
- 1.21. Ambalaj etiketi tasarlar.
Ambalaj tasarımı üzerinde durulur. Ambalajın koruma ve taşıma özelliği dışında özellikle yüzeyindeki etiketleri, yani bilgilendirme ve tanıtma amaçlı yapılan yüzey görseli örnekleri incelenir ve çalışma yapılır.

- 1.22. Web arayüz tasarımı yapar.
Teknolojik cihazlardan video, bilgisayar, fotoğraf makinesi, çizim tableti vb. yararlanarak web arayüz tasarımı oluşturma üzerinde durulur.
- 1.23. Grafik tasarım çalışmasında geleneksel el sanatı ürünlerini kullanır.
Kitap kapağı ve sayfa tasarımında ebru, tezhip vb. farklı geleneksel el sanatı örneklerinden bir veya birkaçı bir arada kullanılır.
- 1.24. Fikirleri hikâyeleştirerek çalışmasına yansıtır.
İllüstrasyonun ne olduğu hakkında bilgi verilir, örnekler incelenir ve öğrencilerin hikâye, fıkra veya kendi oluşturduğu öykünün illüstrasyonunu yapmaları sağlanır.
- 1.25. Grafik tasarım çalışmasında geleneksel ve çağdaş malzemeleri birlikte kullanır.
Kuru boya, suluboya, pastel boya, fırça vb. ile video, bilgisayar, fotoğraf makinesi, çizim tableti vb. çağdaş malzemeler tercih edilebilir.
- 1.26. Kinetik tipografi çalışması yapar.
Günümüz kitle iletişim araçlarında kullanılan kinetik tipografi örnekleri incelenir. Türk büyüklüğü ve atasözleri başta olmak üzere düşünür veya filozofların sözleri hareketli ve sesli olarak düzenlenir.
- 1.27. Grafik tasarım çalışmasını oluştururken etik kurallara uyar.
- 1.28. Grafik tasarım çalışmalarından bir sunum dosyası oluşturur.
Beyin fırtınası ile başlayan, fikirleri sentezleme, tasarlama, taslak yapma, detaylandırma ve grafik tasarım çalışmasını oluşturmaya kadar devam eden süreci yansıtan sunum dosyası hazırlanır.

2. Kültürel Miras

2.1. Sanat Tarihi

- 2.1.2. Türk grafik tasarım tarihini bilir.
Türk grafik tasarım tarihi; Orta Asya Türk Devletleri Sanatı, İslam Mimarisi, Büyük Selçuklu Sanatı, Beylikler Sanatı, Osmanlı Sanatı, Cumhuriyet Dönemi Türk Sanatı sanat akımları başlıkları altında, seçilen konuya bağlı olarak genel anlamda verilir.
- 2.1.3. Tarihi süreç içerisindeki grafik tasarım çalışmaları arasındaki benzerlik ve farklılıkları bilir.
Türk kültürü başta olmak üzere Avrupa, Asya, Afrika vb. farklı kültürlerle ait grafik tasarım çalışmaları incelenir.
- 2.1.4. Sosyal, politik, ekonomik ve tarihi olayların grafik tasarım çalışmaları üzerindeki etkisini bilir.
- 2.1.5. Grafik tasarım ve kültürün birbirini nasıl etkilediğini analiz eder.
- 2.1.6. Kullanılan malzemeler ile grafik tasarım alanındaki meslekler arasında ilişki kurar.
İllüstratörün eserlerini oluşturmak için fırça, boya, kağıt veya bilgisayar ile çizim tableti vb. malzemeleri kullandığı örneğindeki gibi tasarım alanındaki meslekler ve kullanılan malzemeler üzerinde durulur.

2. 2. Müze Eğitimi

- 2.2.1. Müzeler ile grafik tasarımı ilişkilendirir.
Müze, müze türleri, işlevleri ve müzelerin grafik tasarım bağlamındaki kültürel mirasa katkıları üzerinde durulur. Grafik tasarım çalışmalarını içeren müzeler eğitsel boyutu dikkate alınarak bir program dâhilinde ziyaret edilir. Grafik tasarım çalışmalarını içeren müzelerin tasarım müzesinin bulunmadığı yerlerde internetten, tıpkıbasımlardan, belgesellerden vb. materyallerden yararlanır.

3. Eser/Ürün Eleştirisi ve Estetik

- 3.1. Grafik tasarım çalışmasının değerini fark eder.
Geçmişten günümüze grafik tasarım çalışmalarının farklı zaman dilimlerindeki işlevleri üzerinde durulur.
- 3.2. Grafik tasarım çalışmasını analiz eder.
İçinde bulunduğu çevre ve şartlara göre çalışmaları eser/ürün eleştirisi yöntemine göre (afiş vb.) analiz eder.
- 3.3. Grafik tasarımcının tasarımında vermek istediği mesajı yorumlar.
Bir afiş tasarımı üzerinde durulur.
- 3.4. Görsel dilin ifadeleri aktarmadaki etkisini bilir.
İncelenen grafik tasarım çalışmasında özellikle sanatın elemanları ve tasarım ilkelerinin fikirleri aktarmadaki rolü üzerinde durulur.
- 3.5. Grafik tasarım çalışmasındaki tema, konu, mesaj ve sembolleri fark eder.
- 3.6. Grafik tasarım çalışmasında sosyal ve kültürel yapının etkisini fark eder.
Farklı sosyal ve kültürel inanışların grafik tasarım çalışmalarına nasıl yansıdığı üzerinde durulur.
- 3.7. Popüler kültürün günümüz grafik tasarıma etkisini fark eder.
- 3.8. Bir grafik tasarım çalışmasını tercih etme gerekçesini açıklar.
Farklı üsluplarda yapılmış grafik tasarım örnekleri öğrencilere seçtirilir. Öğrencilerin seçtikleri grafik tasarım örneğini niçin tercih ettiklerini açıklamaları sağlanır.
- 3.9. Grafik tasarım çalışması hakkında bir yargıya varırken eleştirel düşünme becerilerini kullanır.
Grafik tasarım çalışmaları incelenir. Tasarımcının neyi anlatmak istediğinin ve nasıl anlattığının açıklaması yapılmaya çalışılır.
- 3.10. Kendisinin ve akranlarının grafik tasarım çalışmalarını analiz eder.

Yararlanılan Kaynaklar

- Ambrose, G. and Harris, P. (2012). The Fundamentals of Creative Design. Literatür Yayıncılık. Çev: Adnan Tepecik, Murat Devrim Atılğan, İstanbul.
- Ambrose, G. and Harris, P. (2012). The Fundamentals of Graphic Design. Literatür Yayıncılık. Çev: Mehmet Emir Uslu, İstanbul.
- Ambrose, G. And Harris, P. (2012). Design Thinking. Literatür Yayıncılık. Çev: A. Gülder ve Melike Taşçıoğlu, İstanbul.
- Ayaydın, A. ve L. Mercin. (2013). Sanat Eğitiminde Uygulamalar. Ed: A. Ayaydın-L. Mercin, Pegem Akademi Yayınevi. (Bölüm Yazarı), Ankara.
- Barnard, M. (2002). Sanat, Tasarım ve Görsel Kültür. Ütopya Yayınları. Çev: Güliz Korkmaz, Ankara.
- Becer, E. (2005). İletişim ve Grafik Tasarım. Dost Kitabevi Yayınları, Ankara.
- Buyurgan, S. ve L. Mercin (2009). Görsel Sanatlar Eğitiminde Müze Eğitimi ve Uygulamaları. Ed: Vedat Özsoy (2. Baskı). Görsel Sanatlar Eğitimi Yayınları-2. Ankara.
- Chapman, L. H. (1992) A World of Images, USA: Davis Publications Inc.
- Chapman, L. H. (1994) Adventures in Art, USA: Davis Publication Inc.
- Ergüven, A. (2006). Zeytinyağı Ambalajlarında Özgün Tasarımın Önemi, Ambalaj Bülteni. s. 70, Mayıs-Haziran 2006, www.nuveforum.net/.../37974d1253957851-page68-73tasarim-design-pdf- (15.08.2010 tarihinde erişilmiştir).
- Grosman, R. P. ve W. Joseph (2008). Tüketicinin Renk Seçimi Hakkında Bildiklerimiz. Grafik Tasarım Dergisi. Sayı: 20. s.30-38.
- Gürer, L. (1992). Görsel Sanatlar Eğitimi ve Mekan-Form. İstanbul Teknik Üniversitesi Matbaası, İstanbul.
- Güzeloğlu, C. (2006). Çocuklara Yönelik Ambalaj Tasarımlarının Görsel İletişim Açısından İncelenmesi, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, İzmir.
- Hiller, P. (2002). Covering Art's Bases. Arts&Activities 132, 3-6. Web: <http://search.ebscohost.com> adresinden 23 Ekim 2007 tarihinde alınmıştır.
- Kaptan, Ata Y. (1996). "Afişte İllustrasyonun Yeri ve Önemi". S.B.E.Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 19 Mayıs Üniversitesi, Samsun.
- Kartal Z. (1999). Uzun Dönemli Bir Strateji Olarak Kurumsal Kimlik, Y. Lisans Tezi, Isparta.
- Katz, E. L., Lankford, E. L. And Plank, J. D. (1995). Themes and Foundations of Art, West Publishing Company, USA.
- Kırıçoğlu O. ve Stokrockı M. (1997). Ortaöğretim Sanat Öğretimi. YÖK Dünya Bankası Milli Eğitimi Geliştirme Projesi Yayını, Ankara.
- Komisyon (2006). Görsel Sanatlar Dersi (1-8. sınıflar) Öğretim Programı ve Kılavuzu. MEB, Ankara.
- Komisyon (2006). İlköğretim Sanat Etkinlikleri Dersi (1-8 Sınıflar) Öğretim Programı ve Kılavuzu. MEB, Ankara.
- Lemel, Y (2007). Uluslararası bir grafik tasarım yarışması: QUANTO?/ KAÇ PARA. Röpörtaj: Anıl Aykan, Grafik Tasarım Dergisi. Sayı: 7. s. 34-37.
- Linderman, M.G. (1997). Art in Elementary School, The McGraw-Hill Companies Inc. U.S.A.
- MEB, (2008). İlköğretim Programları ve Ders Kitaplarının Değerlendirilmesi ve Değerlendirme Sonuçlarının Ortaöğretim ile Paylaşılması Çalıştayı (21-23 Mayıs 2008), Çalışma Raporu, Ankara.
- Mercin, L. (2010). Kış Olimpiyat Oyunları Logolarının Analizi. E-Journal of New World Sciences Academy, Volume: 5, Number: 4, Article Number: D0037. s. 333-346.
- Mercin, L. ve M. Pehlivan (2010). Ambalaj Tasarımı Öğretimi ve Bir Uygulama Yönteminin Değerlendirilmesi. VI. Uluslararası Ambalaj Kongresi, İstanbul Kültür Üniversitesi, İstanbul. s. 401-414.
- Meyer, H.; M. Lubliner; Murray, J. (2003). Başarılı Ambalaj Başarılı Pazarlama, Rota Yayınları. s.28.
- Özsoy, V. (2007). Görsel Sanatlar Eğitimi Resim-İş Eğitiminin Tarihsel ve Düşünsel Temelleri. (2. Baskı). Gündüz Eğitimi ve Yayıncılık, Ankara.
- Ragands, M. (1992). Understanding Art. Glencoe Division of Macmillan/McGraw-Hill Publishing Company, USA.
- Ragands, R. (1988). Art Talk, Glencoe Publishing Company, A Division Of Macmillan Inc.

- Sağocak, M. D. (2005). Ergonomik Tasarımda Renk. Trakya Üniversitesi, FBE. <http://www.trakya.edu.tr/Enstituler/FenBilimleri/Dergi/pdf/164Mehtap.pdf> (30 Haziran 2010'da erişilmiştir).
- Teker, U. (2003). Grafik Tasarım ve Reklam. Dokuz Eylül Yayınları, İzmir.
- Tepecik, A. (2002). Grafik Sanatlar. Detay Yayıncılık, Ankara.
- Twemlow, A. (2008). Grafik Tasarım Ne İçindir. Yem Yayın. Çev: Dalsu Özden, İstanbul.
- Zelanski, P. and Fisher, M. P. (1996). Design Principles And Problems. Harcourt Brace College Publish, Usa.

İÇİNDEKİLER

SERAMİK MODÜLÜNÜN AMAÇLARI-----	33
SERAMİK MODÜLÜNÜN ÖĞRENME ALANLARI-----	34
SERAMİK MODÜLÜNÜN ÖĞRENME – ÖĞRETME YAKLAŞIMI -----	36
SERAMİK MODÜLÜNÜN ÖLÇME ve DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI-----	36
SERAMİK MODÜLÜNÜN YAPISI ve UYGULANMASI İLE İLGİLİ AÇIKLAMALAR-----	37
SERAMİK MODÜLÜNÜN KAZANIMLARI-----	39

Bu modül, seramik sanatı alanı için hazırlanmıştır. Sanat, bireyin yaşadığı toplumda etrafında olup bitenlere karşı kendini farklı biçimlerde ifade edebildiği etkili araçlardan biridir. Bu ifade biçimlerinden biri de seramik sanatıdır.

Seramik sanatı öğrencinin duygusal gelişimine katkı sağlayan; yaratıcılığı ortaya çıkaran; üretkenlik yönünü açığa çıkartarak sanatsal gelişimini teşvik eden; farklı fikirler, ülkeler ve kültürlerle iletişim kurarak onlara saygı duymayı öğreten ve empati gibi değerleri kazandırarak toplumlar arasında köprü vazifesi gören; kültürel mirasa değer vermenin önemini kavratan; estetik değer yargılarının gelişimine katkı yapan; görsel okuryazarlığı kazanması, eleştirel düşünmesi ve problem çözmesi için eğitsel argümanları organize eden bir alandır.

Seramik sanatı insanlık tarihinin geçmişini bize aktarmakla birlikte kim olduğumuzu, tarihimizi, kültürümüzü ve dünyadaki yerimizi anlamamıza yardımcı olur. Bu yönüyle seramik eserler tarihi bir belge özelliği ile ayrıca bir değer taşımış olur. Bu değerler müzelerde korunarak başta öğrenciler olmak üzere tüm insanların ziyaret etmesi için sergilenir.

Seramik sanatında; özgün sanat eseri ortaya koymanın yanı sıra endüstriyel amaçlı ürünler de ortaya konulur. Bu ürünler; belirli bir amaca hizmet etmesi için günlük yaşamda kullanılır veya süs eşyası olarak farklı ortamlarda da kullanılabilir. Seramik malzeme bu yönüyle sanattan daha çok ticari bir değer taşır.

Seramik sanatı çoğunlukla üç boyutlu düşünmeyi ve tasarımı gerektiren bir sanat dalıdır. Bu yönüyle seramik modülü diğer modüllerden farklılık gösterir. Üç boyutlu ürün tasarlamak çok yönlü düşünmeyi gerektirir. Seramik bir eser hangi açıdan bakılırsa bakılsın göze hoş görünmeli ve estetik değer taşımalıdır.

SERAMİK MODÜLÜNÜN AMAÇLARI

Öğrencinin sanatla ilgilenmesi ve seramik eğitimi alması onun sanatçı olmasını veya çok üstün yeteneklere sahip olmasını gerektirmez. Sanat, bireyin kişisel yaşantısına katacağı olumlu edinimler, küresel anlamda ilişki içerisinde olduğumuz insanlar ve toplumlar açısından sağladığı avantajlardan dolayı her birey için bir gereksinimdir.

Seramik sanatı üç boyutlu tasarım yapma zorunluluğundan dolayı öğrencileri üç boyutlu düşünmeye yönlendirir. Bu modülde sanat yapma ihtiyacından kaynaklanan süreç, üç boyutlu ürün ortaya konularak somut bir sanat nesnesinin üretilmesini sağlar. Somut sanat nesnesi öğrencilerin sanattaki başarılarının gözler önüne serilmesine katkıda bulunur.

Bu gereksinimler ışığında hazırlanan Seramik Modülünün amaçları;

- Görsel okuryazarlık, algı ve estetik bilincine sahip,
- Geçmiş ve güncel seramik çalışmalarını bilinçli olarak izleyen,
- Çevresini inceleyen, ondan esinlenen ve onu çalışmalarına yansıtan,
- Seramik sanatındaki temel kavram ve uygulamalar konusunda bilgi, beceri ve anlayışa sahip,
- Seramik alanı ile ilgili tartışmalara etkin olarak katılan ve bu tartışmaları değerlendiren,
- Seramik sanatının doğası ve kökenini inceleyen, değerini sorgulayan,
- Seramik sanatına ait kültürel mirasın değerini anlayan ve onları koruyan,
- Seramik çalışmalarında bilgi, malzeme, beceri, teknik ve teknolojiyi etkin ve güvenli bir şekilde kullanarak düşüncelerini ifade eden,
- Seramik sanatını diğer disiplinlerle ilişkilendiren,
- Seramik çalışmalarında etik davranış gösteren,
- Seramik sanatıyla ilgili teknikleri ve meslekleri tanıyan,

- Üç boyutlu tasarım oluşturabilen,
- Seramik sanatının özelliklerini çalışmalarına yansıtabilen,
- Seramik sanatını öğrenmeye ve uygulamaya istekli bireyler yetiştirmektir.

SERAMİK MODÜLÜNÜN ÖĞRENME ALANLARI

Bu modülde; görsel sanatların doğasında var olan kavramlar bilgisinin elde edilmesini, sanatçının ve sanat eserinin değerinin anlaşılmasını, sanat eseri üzerinde tartışma yapılmasını, kültürel mirasın incelenmesini, onların değerinin fark edilmesini ve seramik eserlerini koruma bilinci kazandırılmasını, estetik değer yargılarının geliştirilmesini, teknik ve becerinin bir araya getirilerek duyu ve düşüncelerin biçimlendirilmesini sağlayacak kazanımlara yer verilmiştir. Bu kazanımlarda sanata dair bilgi ve uygulama çalışmaları genel olarak verilmiş, öğrencilerin önceden öğrendikleri bilgi ve beceriler de dikkate alınarak; analiz yapabilen, yorumlayabilen ve değerlendirebilen bir yaklaşım göstermeleri ve özgün çalışmalar oluşturabilmeleri amaçlanmıştır.

Bu modül ayrıca üç boyutluluk üzerine odaklanmış bir modüldür. Burada öğrencilerin üç boyutlu düşünebilmeleri ve üç boyutlu ürünler ortaya koyabilmeleri önem taşımaktadır. Bunun yanı sıra bu modülde seramik alanına istekli ve/veya yetenekli olan öğrencilerin seramik sanatının inceliklerini öğrenmesine olanak tanınması da göz önüne alınmıştır.

Seramik modülü, 4 öğrenme alanı üzerinden 36 haftalık eğitim öğretim yılını kapsayacak şekilde planlanmıştır.

1. Görsel İletişim ve Biçimlendirme

Bu öğrenme alanında öğrencilerin;

- Hayallerini, duygularını ve düşüncelerini biçimlendirerek görsel iletişim kurmaları,
- Biçimlendirmede görsel iletişimin sağlanması için sanatın dilini kullanmaları yanında onu destekleyen yazılı ve sözlü ifadeler oluşturmaları,
- Seramik çalışmalarında sanat elemanları (renk, çizgi, biçim, form, doku, mekân) ve tasarım ilkelerini (ritim, denge, oran, vurgu, birlik, çeşitlilik, hareket, zıtlık, örüntü, büyük-küçük ilişkisi, yön, sık-seyrekle ilişkisi) kullanmaları,
- Seramik çalışmalarını oluştururken öğretim materyallerini (sanat eseri, tıpkıbasım, sanat kitapları vb.), araç-gereçleri (fırça-boya, makas-kâğıt vb.) kullanabilmeleri ve teknik uygulamaları gerçekleştirmeleri,
- Seramik sanatı ile ilgili araç-gereç ve materyalleri (kil, merdane, mısınalı teli, fırın, sır, turnet, gözlük, boya, modelaj aletleri, dip alma teli, vb.) doğru ve yerinde kullanmaları,
- Öğrencilerin dersle ilgili araç-gereç ve malzemelerini israf etmeden aile ekonomisini düşünerek kullanmaları,
- Seramik çalışmalarını farklı disiplinlerle ilişkilendirmeleri,
- Seramik çalışmada malzemeyi, süreci, materyali, tekniği ve teknolojiyi nasıl algıladığını yansıtmaları,
- Görsel sanat çalışmalarını oluştururken telif hakları gibi konulara ilişkin etik davranışlar göstermeleri ve gerekli güvenlik tedbirlerini dikkate almaları amaçlanmıştır.

2. Kültürel Miras

Bu öğrenme alanında öğrencilerin; genelde sanat, özelde ise seramik sanatı tarihi süreci ile ilgili bilgileri araştırmaları, sorgulamaları, raporlaştırmaları ve müzelerle ilişkilendirmeleri üzerinde durulur.

2.1. Sanat Tarihi

- Tarihi süreç içerisinde Türk kültürü başta olmak üzere farklı toplum ve kültürlerde ortaya konulan seramik eserlerini ve seramik sanatçılarını incelemeleri,
- Seramik sanatı ile kültürün birbirini şekillendirdiğini ve yansıttığını fark etmeleri,
- Görsel sanatların geçmiş ile gelecek arasında köprü vazifesi gören araçlardan biri olduğunu kavramaları,
- Seramik sanatının içinde bulunduğu tarih, toplum ve kültüre etkisinin farkına varmaları,
- Kültürün, sosyal ve politik olayların seramik sanatına etkisini incelemeleri amaçlanmıştır.

2.2. Müze Eğitimi

- Müze, ören yeri, tarihi mekânlar, sanat galerisi, sanatçı atölyeleri ve bunun gibi yerlerdeki kültür-sanat eserlerini incelemeleri,
- Seramik atölyeleri, seramik fabrikaları, seramik bölümleri veya çeşitli amaçla kurulmuş seramik çalışma ortamlarını tanımaları,
- Müzeler ile seramik sanatını ilişkilendirmeleri,
- Müzelerde eski dönemlere ait seramiklerle günümüzdeki seramik çalışmalarını karşılaştırmaları amaçlanmıştır.

3. Sanat (Eser/Ürün) Eleştirisi ve Estetik

Bu öğrenme alanında öğrencilerin;

- Seramik eserlerini eser eleştirisi yöntemine (tanımlama, çözümlenme, yorumlama ve yargı) göre incelemeleri,
- Sanat (eser/ürün) eleştirisi kapsamında öğrendiği terimleri seramik eseri analizinde kullanmaları,
- Seramik sanatının farklı duygu, düşünce ve inanışları iletmede bir araç olduğunu anlamaları,
- Seramik eserinin duygu ve düşünceleri ifade etmedeki gücünü ve iletişim kurma kapasitesini analiz etmeleri ve kişisel yargıya varmaları,
- Seramik eserini algılamada ön bilgi ve deneyimlerin ne kadar etkili olduğunu kavramaları,
- Seramik eserlerinin anlamını ve değerini kavramaları,
- Seramik eserlerini incelediğinde sanatçı ve izleyicilerin rolüne bağlı olarak sanatın anlamı ve değeri konusunda bir yargıya varmaları,
- Seramik eserinin ekonomik değerinin olduğunu fark etmeleri,
- Seramik eseri ve el sanatları hakkındaki farklı görüşlere saygı duymayı öğrenmeleri,
- Kendisinin ve akranlarının oluşturduğu görsel sanat çalışmalarına saygı duymayı öğrenmeleri,
- Seramik sanatı ile ilgili tartışmalarda ortaya konan görüşlerin, seramik eserine yönelik kişisel düşüncelerin ve tercihlerin farklı olabileceğini görmeleri amaçlanmıştır.

SERAMİK MODÜLÜNÜN ÖĞRENME – ÖĞRETME YAKLAŞIMI

Öğrenme; her öğrencinin önceden edindiği bilgi, beceri, tutum ve bireysel öğrenme stratejisine dayalı olarak gerçekleşen bir olgu olduğu gibi onun sosyal çevresine, öğrenme amaçlı organize edilen etkinliklere, öğrenme ortamının özelliklerine ve gerçekleştiği kültüre bağlı ve öğrencinin de yükümlülüklerinin olduğu karşılıklı etkileşim sürecidir. Bu noktadan hareketle seramik modülünde öğrenme;

- Öğrencinin öğrenmeye aktif olarak katıldığı,
- Mevcut bilgi ve beceri yapısının öğrenmede önemli rol oynadığı,
- Sorgulama ve araştırmanın temel alındığı,
- Birincil kaynaklardan olan müze, sanat galerisi, ören yeri vb. ortamlarda inceleme, gözlem ve uygulama yapıldığı,
- Disiplinler arası ilişkilendirme yapma, oyunlaştırma, eleştirel düşünme, iş birliğine bağlı olarak gruplarla birlikte veya bireysel uygulama çalışması yapmanın esas olduğu,
- Öğretmen ve çevre ile etkileşim içerisinde gerçekleşen,
- Öğrencinin sosyal gelişimini destekleyecek şekilde kazanılan bilgi, beceri ve deneyimlerin kullanılabilirdiği bir süreci ifade etmektedir.

Bu modülün başarısı, öğrencilerin başlangıç ve gelişim düzeylerinin dikkate alındığı, öğrenme için gerekli materyal, malzeme ve gereçleri amacına uygun ve etkili olarak seçebildiği, bireysel olduğu kadar iş birliğine dayalı çalışabildiği ve uygun öğrenme ortamlarının hazırlandığı bir sürece bağlıdır. Bu yüzden öğretmenin, öğrencilerin bilgi ve beceri düzeyi ile beklentilerini dikkate alarak bireysel ihtiyaçlarının ve öğrenme stillerinin birbirlerinden farklı olduğu gerçeğinden yola çıkarak öğretim yaklaşımlarını çeşitlendirmesi gerekmektedir.

Özel ihtiyaçları olan öğrenciler için; özellikleri, eğitim performansları ve ihtiyaçları doğrultusunda Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı temel alınarak “Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP)” hazırlanmalı ve uygulanmalıdır. BEP’te yer alan kazanımların belirlenmesinde, öğrenme-öğretme uygulamalarının yapılmasında ve başarının değerlendirilmesinde öğrencilerin akademik, zihinsel, sosyal, bedensel özellikleri ile bireysel farklılıkları dikkate alınmalıdır.

Öğrencilerin özel ihtiyaçları olduğu durumlarda, ders uygulamalarında gerekli düzenlemeler yapılmalıdır. Özel ihtiyaçlar; öğrenme güçlüğü yaşama, sağlık sorunu ve engelli olma durumlarına bağlı olabileceği gibi üstün yetenekli olma, öğrenme hedeflerine önceden ulaşmış olma gibi gerekçelerden de kaynaklanabilir.

SERAMİK MODÜLÜNÜN ÖLÇME ve DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI

Seramik modülünün amacına ulaşabilmesi için ölçme ve değerlendirme süreci oldukça önemlidir. İçinde dönüt vermeyi barındıran ölçme, öğrenmenin bir parçasıdır. Ölçme ve değerlendirme, öğrencinin öğrenme sürecinin neresinde olduğunu belirlemek, ne bildiği, ne kadar anladığı; duygu, düşünce, beceri ve deneyimlerini çalışmalarına nasıl yansıtılabildiği konusunda fikir sahibi olabilmektir. Bu modülde ölçme ve değerlendirme süreci, öğrenci merkezli ele alınır. Ölçme ve değerlendirme, öğretim sürecinin tamamını içerdiği gibi, sürekli ve çok yönlü de olabilir. Ölçme ve değerlendirme, süreç ve ürün odaklı olduğundan ilk dersten son derse kadar düzenli olarak gerçekleştirilir. Öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyi, gelişim süreci, edindiği kazanımların birbirinden farklı olabileceği göz önünde bulundurulduğunda süreç ve sonuçtaki düzeylerinin farklılık gösterebileceği dikkate alınmalıdır. Bu nedenle ölçme ve değerlendirme sürecinde her öğrenci kendi başlangıç ve gelişim düzeylerine göre değerlendirilmelidir. Ölçme ve değerlendirmede çeşitli ölçme araçlarından (doğru-yanlış, kısa cevaplı, çoktan seçmeli, kontrol listesi, dereceleme tipi gözlem formları, öz ve akran değerlendirme formları, rubrikler, grup değerlendirme

formları, proje değerlendirme formu, performans değerlendirme formu, sunum dosyası, eskiz defteri vb.) yararlanılır.

SERAMİK MODÜLÜNÜN YAPISI ve UYGULANMASI İLE İLGİLİ AÇIKLAMALAR

Bu modülde öğrencilerin, alana dair bilgi ve becerileri kazanmaları; eleştirel düşünceleri, üç boyutlu tasarım problemlerini araştırarak çözmeleri, bilgi ve deneyim sonrası karar verebilmeleri, grup içinde (iş birliği) çalışma becerileri kazanmaları, farklı kültür-sanat değerlerini takdir etmeleri, onları korumaya ve yaşatmaya istekli olmaları, çevre ve mimari tasarımlarla ilişkilendirmeleri, hayal güçlerini geliştirebilme leri, duygu ve düşüncelerini farklı tekniklerle seramik çalışmalarına yansıtabilmeleri beklenmektedir.

Seramik modülü özel ilgi gerektiren öğrenciler için yönlendirici ve öğretmene esnek olma olanakları sunan bir yapıda tasarlanmıştır. Modül, öğrenmede tek öğrenme ortamının sınıf olmadığını; müze, sanat galerisi, ören yeri, tarihî yapı ve mekânlar, sanatçı atölyeleri gibi yerlerin de öğrenme ortamı olabileceğini gösteren ve aynı zamanda bu mekânların kullanılmasına ve müze eğitimi ile ilişkilendirilmesine olanak veren bir yapıda düzenlenmiştir. Müze eğitimi ile ilişkilendirilen dersler için öğretmenin bir ön hazırlık yaparak müze ziyaretlerini gerçekleştirmesi gerektiği unutulmamalıdır.

Seramik modülünde kazanımlar temel öğrenme alanlarına göre numaralandırılmıştır. Bu sistemde, öncelikle temel öğrenme alanına ve sonra da kazanım numarasına yer verilmiştir.

Seramik modülünün kullanılmasında belirtilen genel esaslar yanında aşağıda yer alan esaslar da dikkate alınmalıdır:

1. Bu modülde yer alan kazanım ve uygulamalar, dersi haftada 2 veya 4 saat seçen öğrencilerin başlangıç ve gelişim düzeyleri dikkate alınarak belirlenmelidir.
2. Modülde esas alınan 3 temel öğrenme alanı ve ilgili kazanımlar dersin işlenişinde birbirleriyle ilişkilendirilmelidir. Kazanımların belirli bir sıralama yerine bir bütünlük içerisinde birbirleriyle ilişkili olacak şekilde ele alınmasına dikkat edilmelidir.
3. Öğrencilerin modülde yer alan kazanımları elde edebilmesi için, diğer alanlarla iş birliği yapılabilir.
4. Modülün sağlıklı bir şekilde işlemesi, öncelikle öğretmenin ön hazırlık yapmasına ve öğrencilerin, sanata duyarlı bireyler olarak yetişmelerini sağlayacak etkinlikler düzenlenmesine bağlıdır.
5. Modüldeki kazanımlar içerisinde yer alan biçimlendirme çalışmalarının öncelikle yerelden evrensele doğru olmasına dikkat edilmelidir.
6. Modülün sanatın değerini anlama üzerine vurgu yapan kazanımlarında kültürel miras, sanat eleştirisi ve estetik temel öğrenme alanları arasında bağlantı kurulmalıdır.
7. Modülde yer alan kazanımları elde etmek için oyun, drama, örnek olay inceleme gibi farklı öğretim yöntemleri dikkate alınmalı; bilgilerin sadece ezbere dayalı olarak elde edilmesinden kaçınılmalıdır.
8. Seramik modülünün sadece biçimlendirmeye dayalı olmadığı anlayışından hareketle; öğrencinin duygu ve düşüncelerini, edindiği bilgi ve becerileri hem yazılı hem de sözel olarak ifade edebilmeleri sağlanmalıdır.
9. Modülde yer alan biçimlendirmeye ilişkin çalışma örnekleri üç temel öğrenme alanı dikkate alınarak oluşturulmuştur. Ancak öğretmen uygun gördüğü durumlarda (öğrencinin bilgi ve beceri düzeyine göre, bulunduğu şehir ve okulun imkânlarına göre) biçimlendirme çalışmalarında değişikliğe gidebilir.
10. Müze, ören yeri, sanat galerisi, sanatçı atölyesi gibi yerlere planlı ziyaretler yapılmalıdır. Bu imkânların bulunmadığı yerlerde internetten, tıpkıbasımlardan, belgesellerden, ve buna benzer materyallerden yararlanılmalıdır.
11. Öğretmen görsel iletişim ve biçimlendirme çalışmalarını farklı malzemelerle yaptırırken okulun

imkânlarına göre teknolojik cihazlardan da (bilgisayar vb.) yararlanmalıdır.

12. Dersler güncel olaylarla (ekonomi, doğal afet, çevre duyarlılığı, iş sağlığı güvenliği, bilimsel gelişmeler, teknolojik gelişmeler, vb.) ilişkilendirilmelidir.

13. Öğretmen farklı öğretim yöntem ve teknikleri ile uygun ölçme ve değerlendirme araçlarını kullanmalıdır.

14. Öğretmen alanda yetenekli öğrencileri keşfetmeli ve onları yönlendirebilmelidir.

15. Öğretmen, modülün uygulanması ile ilgili açıklamalara dikkat etmeli ve bu uygulamaların ötesine geçebilmelidir.

16. Programda yer verilen kazanımların belirli bir sıralama yerine bir bütünlük içerisinde, birbirleri ile ilişkili olacak şekilde ele alınmasına dikkat edilmelidir (Örneğin 1.3., 1.9., 1.10., 1.14., 1.24., 1.32., 1.38., 2.1.9., 3.5. numaralı kazanımlar).

17. Seramik modülünde güvenlik konusu oldukça önemlidir. Bu yüzden öğretmenler ve öğrenciler güvenli bir çalışma ortamı için kurallara uymalıdır.

18. Uygun koşullara sahip olan okullarda sanat atölyeleri kolay havalandırılabilen alanlarda olmalıdır.

19. Araç-gereç ve malzemeler güvenli bir şekilde kullanılmalı ve öğrencilerin çeşitli sağlık sorunları (alerji, yara, astım, bronşit vb.) dikkate alınmalıdır.

20. Öğretmenler öğrencileri, bazı araçların (oyma veya modelaj aletleri, sistreler vb.) kullanımı konusunda uyarmalıdır.

21. Evde ve okulda kullanılan araç-gereç ve malzemelerin zehirli madde (kurşunlu sır, boya vb.) içermemesine dikkat edilmelidir.

22. Öğrenciler kullandıkları araç-gereç ve malzemeleri bir sonraki uygulamaya hazır hâle getirmelidir. Bazı öğrencilerin kile karşı duyarlı olabileceği dikkate alınmalı ve böyle öğrenciler varsa gerekli önlemler (şeffaf eldiven giymesi gibi.) düşünülmelidir. Seramik sanatı farklı birçok aletin kullanılmasını gerektiren bir alan olduğundan dolayı sanat eğitimcisinin gözü sürekli öğrenciler üzerinde olmalıdır.

23. Öğrencileri motive ettiği için çalışmaların sergilenmesine fırsat sunulmalı ve sergilerin düzenlenmesinde öğrencilere aktif rol verilmelidir. Sergiler öğrencilerin konularına göre seramik çalışmalarının nasıl oluşturulduğunu toplu olarak görmelerini, kendisinin ve akranlarının çalışmalarını takdir etmelerine yardımcı olduğu gibi, ebeveynler açısından da çalışmaları yaparken malzeme, araç-gereç vb. alınan nesnelere harcanan maddi değerlerin nerede harcandığını göstermesi açısından da önemlidir.

24. Öğretmen sınıfın veya sanat dersliğinin uygun olan yerlerine öğrenci çalışmalarının yanı sıra seramik sanatına ait örneklerin asıllarını koyabilecekleri sergileme alanları düzenlemelidir. Seramik çalışmalar üç boyutlu olduğu için ayrıca bir özen gerektirebilir. Örneğin; ışığın doğru yönden vurması, seramik çalışmaların altlık (stand) üzerinde olması, çalışmalar arasında yeterli mesafenin bulunması gibi.

25. Birçok beceriyi geliştiren sergi süreci 6 aşamada ele alınabilir:

- Sergi temasının seçimi
- Sergi duyurusu (ilan, afiş, davetiye vb.)
- Sergi düzenlemesi (fiziksel ortam, isimlendirme vb.)
- Sergi açılışı
- Sergi sonrası (değerlendirme ve izlenimlerin kayıt altına alınması)
- Çalışmaların arşivlenmesi (Basılı veya PDF olarak yada CD' de katalog biçiminde).

SERAMİK MODÜLÜNÜN KAZANIMLARI

<p>Seçmeli Görsel Sanatlar Dersi Seramik Modülü'nde yer verilen kazanımlar; modülün haftada 2 ya da 4 saat seçilebileceği göz önünde bulundurularak, farklı seviyelerde farklı şekillerde ele alınabilir. Aşağıda bu durum aynı kazanım üzerinden örneklendirilmeye çalışılmıştır. Örneğin “Seramik sanatı ile ilgili teknikleri bilir.” kazanımı düzeylere göre aşağıdaki gibi düzenlenebilir.</p>	
Birinci Düzey	<p>Seramik Modülü'nde yer alan “Seramik sanatı ile ilgili teknikleri bilir.” Kazanımı birinci düzeyde şu şekilde ele alınır: Kabartma tekniği kullanılarak basit doku etkileri oluşturulur.</p> <p>Bu ilk seviyede öğrencinin kil ile ilk kez karşılaşacağı varsayılır. Hem kili tanıması hem de kile sanatsal şekiller vermede ilk adımları atması beklenir. Bu amaçla kilin düz yüzeyi üzerinde şekillendirmeler yapması istenir. Böylece kil üzerinde oluşabilecek kabartmalar ve derinleşmeler ilk rölyef etkisini ortaya çıkaracaktır. Ayrıca üç boyutlu çalışmalarda doku kavramına da dikkat çekilmiş olacaktır.</p> <p>Bu çalışma sırasında çeşitli oyma araçları kullanılabilmesi gibi, öğrencinin düşünceye ya da tercih edeceği sıra dışı araçlar da kullanılabilir. Hatta öğrenciler çıplak ellerini, parmaklarını kullanarak da şekillendirmeler yapabilir.</p>
İkinci Düzey	<p>Seramik Modülü'nde yer alan “Seramik sanatı ile ilgili teknikleri bilir.” kazanımı ikinci düzeyde şu şekilde ele alınır: Para Tasarımıyla birinci düzeye göre daha somut olan kabartma tasarlanır.</p> <p>Bu seviyede öğrenci; birinci düzeyde kili tanıdığı olduğundan ve kili şekillendirme, üç boyutlu çalışmalarda doku, rölyef etkisi oluşturma gibi konularda bilgisi olduğundan daha ileri düzey çalışmalar yapabilecektir.</p> <p>Öğrenci, para tasarımı yaparken yukarıda sayılan bilgi ve tecrübelerini kullanmanın yanı sıra ayrıca üç boyutlu tasarım ile görsel iletişim, üç boyutlu malzemelerde baskı yapma ve seramik çalışmalarının ekonomiye etkisi gibi konularda bilgi sahibi olabilecektir.</p>
Üçüncü Düzey	<p>Seramik Modülü'nde yer alan “Seramik sanatı ile ilgili teknikleri bilir.” kazanımı üçüncü düzeyde şu şekilde ele alınır: Sucuk tekniği kullanılarak üç boyutlu kalemlik tasarlanır.</p> <p>Bu seviyede öğrenci; birinci ve ikinci düzeyde edindiği bilgi, tecrübe ve kazanımların yanı sıra yeni teknikler de öğrenmeye devam etmiş olacaktır. Sucuk tekniğini öğrenerek çalışmalarına uygulayacaktır. Bu tekniğe bağlı olarak tasarımlar yapan öğrenci, hayal gücünü geliştirecek ve yeni öğrendiği tekniğe dayalı ürünler ortaya koyacaktır.</p>
Dördüncü Düzey	<p>Seramik Modülü'nde yer alan “Seramik sanatı ile ilgili teknikleri bilir.” kazanımı dördüncü düzeyde şu şekilde ele alınır: Birçok teknik bir arada kullanılarak üç boyutlu ve işlevsel olan kumbara tasarlanır.</p> <p>Bu seviyede öğrenci; diğer düzeylerde öğrendiği tüm deneyimleri ve bilgileri kullanabilecektir. Bu düzeyde öğrencinin bireysel yetenek ve kapasitesine göre yeni teknikler öğretilir ve daha kapsamlı bilgiler de verilebilir.</p>

1. Görsel İletişim ve Biçimlendirme

- 1.1. Seramik sanatının ne olduğunu bilir.
Seramik kavramı, türleri ve önemi üzerinde durulur.
- 1.2. Seramik sanatı ile ilgili terimleri bilir.
- 1.3. Üç boyutluluk kavramını bilir.
- 1.4. Seramik sanatı ile ilgili teknikleri bilir.
- 1.5. Seramik sanatı ile ilgili teknikleri kullanır.
Dolama (sucuk yöntemi, sarma yöntemi), plaka, ajur (oyma), kazıma, rölyef ve çimdikleme yöntemi kullanılabilir.
- 1.6. Seramik çalışmalarının amacına göre iletişim dilinin değiştiğini fark eder.
Endüstriyel, bahçe, sanatsal seramik vb. üzerinde durulur.
- 1.7. Seçilen tema ve konuya göre fikirlerini seramik çalışmasına yansıtır.
- 1.8. Sanatın elemanları ve tasarım ilkelerini bilir.
Seramik çalışmaları incelenerek çalışmalar oluşturulurken nelere dikkat edildiği üzerinde durulur.
- 1.9. Seramik çalışmasını oluştururken uygulama basamaklarını bilir.
- 1.10. Seramik çalışmasını oluştururken uygulama basamaklarını kullanır.
Beyin fırtınası ile başlayan, fikirleri sentezleme, tasarlama, eskiz yapma, detaylandırma ve seramik ürünü oluşturmaya kadar devam eden sürecin bilinmesi ve uygulanması sağlanır.
- 1.11. Seramik çalışmalarını oluştururken çizgiyi kullanır.
Öğrencinin, yakın çevresinde ve doğada gördüğü çizgileri söylemesi, çizgi türlerini bilmesi, incelediği seramik çalışmasındaki çizgilerin anlamlarını fark etmesi, gözlemlerinden yola çıkarak kontur, hızlı ve kaligrafik çizgiler oluşturması ve çalışmalarında farklı çizgi değerlerini kullanması üzerinde durulur.
- 1.12. Seramik çalışmalarını oluştururken biçim/formu kullanır.
Öğrencinin, biçim/form arasındaki ilişkiyi açıklaması, çalışmalarında, biçim (geometrik, organik) form (iç bükey, dış bükey, negatif, pozitif) kullanmaları sağlanır.
- 1.13. Seramik çalışmalarını oluştururken rengi kullanır.
- 1.14. Seramik çalışmalarını oluştururken dokuyu kullanır.
Dokunun gerçek, yapay özellikleri; görsel, dokunsal gibi doku türlerinin tanınması; dokunun insanın duygularını nasıl etkilediği; dokunun yüzey süslemesinde kullanılması; dokuyu kullanarak özgün çalışmalar oluşturulması sağlanır.
- 1.15. Seramik çalışmalarını oluştururken mekân kavramını kullanır.
Öğrencinin başlangıç ve gelişim düzeylerine göre çalışmalarında mekan olgusunun gözönüne alınması gerektiği üzerinde durulur.
- 1.16. Seramik çalışmalarını oluştururken ritmi kullanır.
Ritim türlerinin bilinmesi; yakın çevresinde ve doğada gördüğü ritim özelliklerinin tanınması; motif ve birim tekrarının kavranması; sanatçıların eserlerinde ritmi kullanarak hareketi nasıl sağladığını fark etmesi; ritim ilkelerinin kullanılarak özgün çalışmaların oluşturulması üzerinde durulur.
- 1.17. Seramik çalışmalarını oluştururken dengeyi kullanır.
Öğrencinin denge türlerini (simetrik, asimetrik, merkezi) bilmesi, doğada ve sanat eserlerindeki denge türlerini tanıması, sanat eserinde denge ilkesinin neden önemli olduğunu anlaması, sanat eserlerinde kullanılan farklı denge türlerinin anlamlarını fark etmesi, çalışmalarında denge türlerini kullanması sağlanır.
- 1.18. Seramik çalışmalarını oluştururken oran-orantıyı kullanır.
Oran-orantı ve ölçünün ne olduğunun bilinmesi, çevrede gözlemlenen canlı veya cansız varlıkların orantılarına göre çizilmesi, seramik sanatçısının ürünlerindeki ifadeyi güçlendirmek için oran-orantıyı gerçekçi veya abartılı olarak nasıl kullandığını fark etmesi üzerine yoğunlaşılır.

- 1.19. Seramik çalışmalarını oluştururken vurguyu kullanır.
Vurgunun/hiyerarşinin ne olduğunun bilinmesi, yakın çevrede ve doğada görülen vurgu hiyerarşi ilkesinin fark edilmesi, vurgunun/hiyerarşinin kullanılarak özgün çalışmalar üretilmesi, Seramik sanatçısının duygularını ve düşüncelerini çalışmalarına yansıtırken vurgu hiyerarşi ilkesini nasıl kullandığını anlaması sağlanır.
- 1.20. Seramik çalışmalarını oluştururken birlik ilkesini (ahenk, uyum) kullanır.
Birliğin (ahenk, uyum) ne olduğunun bilinmesi, yakın çevrede ve doğada görülen birlik (ahenk, uyum) ilkesinin fark edilmesi, birliğin (ahenk, uyum) kullanılarak özgün çalışmalar üretilmesi, Seramik sanatçısının duygularını ve düşüncelerini çalışmalarına yansıtırken birlik (ahenk, uyum) ilkesini nasıl kullandığı üzerinde durulur.
- 1.21. Seramik çalışmalarını oluştururken çeşitlilik ilkesini kullanır.
Çeşitliliğin bir veya daha fazla sanat elemanının uyumlu birlikteliği olduğunun bilinmesi, yakın çevrede ve doğada görülen çeşitlilik ilkesinin fark edilmesi, çeşitliliğin kullanılarak özgün çalışmalar üretilmesi, Seramik sanatçısının duygularını ve düşüncelerini çalışmalarına yansıtırken çeşitlilik ilkesini nasıl kullandığını anlaması üzerinde durulur.
- 1.22. Özgün seramik çalışması oluşturur.
- 1.23. Güncel olayları seramik çalışmasına yansıtır.
Ekonomi, doğal afet, çevre duyarlılığı, bilimsel gelişmeler, teknolojik vb. konulardan yararlanılabilir.
- 1.24. Seramik çalışması oluşturma sürecini eskiz defterinde gösterir.
- 1.25. Seramik çalışmasını oluştururken farklı materyalleri bir arada kullanır.
- 1.26. Özgün form tasarımları yapar.
- 1.27. Özgün yüzey tasarımları yapar.
- 1.28. İç mekan seramikleri oluşturur.
- 1.29. Bahçe seramikleri oluşturur.
- 1.30. Seramik çalışmalarını temalardan, konulardan, fikirlerden, şiirlerden, hikâyelerden vb. esinlenerek oluşturur.
Tema, sevgi gibi soyut kavramları içerirken konu ve doğa sevgisi gibi daha somut kavramları kapsayabilir.
- 1.31. Seramik çalışmasında çağdaş malzemeleri kullanır.
Uygulama öncesi eskiz veya tasarım yaparken bilgisayar, fotoğraf makinesi, çizim tableti vb. tercih edilebilir.
- 1.32. Seramik çalışmasını oluştururken etik kurallara uyar.
- 1.33. Seramik çalışmalarını sunum dosyasında gösterir.
Beyin fırtınası ile başlayan, fikirleri sentezleme, tasarlama, eskiz yapma, detaylandırma ve seramik çalışmasını oluşturmaya kadar devam eden süreci yansıtan sunum dosyası hazırlanır.

2. Kültürel Miras

2.1. Sanat Tarihi

2.1.1. Türk seramik sanatı tarihini bilir.

Türk seramik sanatı tarihi; Orta Asya Türk Devletleri Sanatı, İslam Mimarisi, Büyük Selçuklu Sanatı, Beylikler Sanatı, Osmanlı Sanatı, Cumhuriyet Dönemi Türk Sanatı sanat akımları başlıkları altında, kazanımı gerçekleştirmek için seçilen konuya bağlı olarak genel anlamda verilir.

2.1.2. Farklı kültürlerin seramik sanatı ve sanatçıları arasındaki benzerlik ve farklılıkları açıklar.

Türk kültürü başta olmak üzere Avrupa, Asya, Afrika vb. kültürlerle ait sanatçı ve eserlerinden örnekler incelenir.

2.1.3. Geçmişteki ve günümüzdeki seramik eserlerinin üsluplarını bilir.

- 2.1.4. Seramik sanatının ve kültürün birbirini nasıl etkilediğini analiz eder.
- 2.1.5. Seramik sanatçılarının topluma sağladığı katkıları açıklar.
Sanatçıların kültürel, sosyal, ekonomik, eğitsel vb. açılardan topluma yaptığı katkılar tartışılır.
- 2.1.6. Seramik eserlerin sosyal, politik ve ekonomik faktörlerden nasıl etkilendiğini fark eder.
- 2.1.7. Dönem, üslup ve kullanılan malzemelere göre seramik eserlerin özelliklerini karşılaştırır.
- 2.1.8. Farklı kültürlerde yapılmış seramik eserlerinin genel özelliklerini karşılaştırır.
Türk kültürü başta olmak üzere Avrupa, Asya, Afrika vb. kültürlerle ait sanat eserlerinden örnekler incelenir.

2.2. Müze Eğitimi

- 2.2.1. Müzeler ile seramik sanatını ilişkilendirir.
Müze, müze türleri ve müzelerin kültürel mirasa katkıları üzerinde durulur.
- 2.2.2. Müzelerde bulunan seramik eserleri inceleyerek dönemlerine göre özelliklerini açıklar.
- 2.2.3. Müzelerdeki farklı uygarlıklara ait seramik eserleri tanıır.
- 2.2.4. Müzelerdeki eserlerin korunmasının önemini kavrar.
- 2.2.5. Müzedeki farklı kültüre ait seramik eserler arasındaki benzerlik ve farklılıkları ifade eder.
Müze, sanat galerisi, sanatçı atölyesi, ören yeri vb. yerlere planlı ziyaretler yapılır. Bu imkânların bulunmadığı yerlerde tıpkıbasımlardan, belgesellerden, vb. materyallerden yararlanılır.
- 2.2.6. Müzelerdeki Anadolu uygarlıklarına ait seramik eserleri bilir.
Anadolu medeniyetleri müzesi incelenir. Bu sınıf düzeyinde sosyal bilgiler ders konuları ile ilişkilendirme yapılır.
- 2.2.7. Seramik sanatçıların eserlerini oluşturma süreçlerini karşılaştırır.

3. Sanat (Eser/Ürün) Eleştirisi ve Estetik

- 3.1. Bir seramik eserini seçmesindeki tercih sebebini açıklar.
- 3.2. Seramik eserlerindeki estetik tercihlerin kişilere ve zamana göre değiştiğini fark eder.
- 3.3. Seramik sanatçısının eserinde yansıttığı duygu ve düşünceleri açıklar.
- 3.4. Kişisel fikirlerin ve değer yargısının seramik eserinin değerlendirilmesindeki etkisini açıklar.
- 3.5. Seramik eseri değerlendirmek için sanat (eser/ürün) eleştirisi yöntemini kullanır.
- 3.6. Seramik eserindeki sanatçının üslubunu fark eder.
- 3.7. Kişisel ve bağlamsal bilgiler temelinde bir seramik eserini inceler.
- 3.8. Seramik eserde ele alınan tema, konu ve sembolleri bilir.
- 3.9. Sanat eserinde sosyal ve kültürel inanışların etkisini fark eder.
Farklı kültürdeki inanışların, sosyal çevrenin eser üzerine etkisi yorumlanır.
- 3.10. Seramik eserinin biçimsel özelliklerini söyler.
Sanat eseri öğrencinin ve düzeyine göre seçilir; renk, çizgi, biçim/şekil açısından incelenir.
- 3.11. Sanatçının seramik eseri ile nasıl iletişim kurduğunu söyler.
Sanatçının eserine yansıttığı duygu, düşünce ve fikirler tartışılır.
- 3.12. Kendisinin ve akranlarının çalışmalarını analiz eder.
Öğrencilerden görsel sanat çalışmalarında neyi yansıtmak istediklerini söylemeleri ve sınıf arkadaşlarının çalışmalarında neyi yansıttıkları hakkında fikir yürütmeleri istenebilir.
- 3.13. Seramik eserinin bir değere sahip olduğunun gerekçesini fark eder.
Bir sanat eserinin öğrenci seviyesine göre duyuşsal, ekonomik, dini, politik, tarihi ve bunun gibi unsurlar açısından değerlendirilmesinin gerekçeleri üzerinde durulur.
- 3.14. Bir sanatçının eserinde seçtiği konuyu, kullandığı materyal ve tekniği açıklar.

Yararlanılan Kaynaklar

- Arcasoy, A. (1983). Seramik Teknolojisi, Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Yayınları, İstanbul.
- Ayaydın, A. (2012). Evrensel Dil ve Semboller Dünyası: Görsel Sanatlar, E-Journal Of New World Sciences Academy, Volume: 7, Number: 3.
- Ayda, D. (2000), Seramik Tasarımı, Ya-Pa Yayınları, İstanbul.
- Cooper, E. (1978). Seramik ve Çömlekçilik, (Çeviren: Ömür Bakırcı), Remzi Kitabevi.
- Frigola, D. R. (2000). Seramik “Dekoratif Teknikler”, İnkılâp Kitabevi, İstanbul.
- Buyurgan S. ve L. Mercin. (2011). Görsel Sanatlar Eğitiminde Müze Eğitimi ve Uygulamaları. Ankara: Ed: V. Özsoy, Görsel Sanatlar Eğitimi Derneği Yayınları. 2. Baskı.
- Robinson, K. (2003). Yaratıcılık Aklın Sınırlarını Aşmak (Çev: Nihal Geyran Koldaş). İstanbul: Kitap Yayın evi.
- Turanî, A., (1998). Sanat Terimleri Sözlüğü, İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Yılmabaşar, J. (2007), Jale Yılmabaşar Seramikleri, Yöntemleri ,Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara.

İÇİNDEKİLER

EBRU MODÜLÜNÜN AMAÇLARI -----	46
EBRU MODÜLÜNÜN ÖĞRENME ALANLARI -----	46
EBRU MODÜLÜNÜN ÖĞRENME – ÖĞRETME YAKLAŞIMI -----	48
EBRU MODÜLÜNÜN ÖLÇME ve DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI -----	49
EBRU MODÜLÜNÜN YAPISI ve UYGULANMASI İLE İLGİLİ AÇIKLAMALAR -----	49
EBRU MODÜLÜNÜN KAZANIMLARI -----	51

Bu modül ebru sanatı için hazırlanmıştır. Türk kültüründe önemli bir yeri olan geleneksel sanatlar; değer yargılarından ve inanç dünyasından izler taşıyan, tarihe ışık tutan, insanın yaratıcılığını ve düşünce yapısını ifade edebildiği maddi kültür değerlerindedir. Geleneksel sanatlarımızdan kitap sanatları içerisinde yer alan ebru sanatı, kire ya da benzeri bir kıvam artırıcı ile yoğunlaştırılmış su üzerine, öd ilave edilmiş toprak boyaların gül dalından ve at kılından yapılmış fırçalarla serpilmesi, biz ya da kıl yardımıyla su yüzeyinde desen oluşturulması ve kâğıda alınması ile oluşturulan bir kâğıt bezeme sanatıdır.

Ebru, günümüzdeki kullanım alanlarının aksine geçmişte tamamlayıcı unsur olarak kullanılmıştır. Ebru, geçmişte hat sanatında yazı pervazlarının süslenmesinde, tahrifatı önlemek amacıyla (hafif ebrular) yazı zemini olarak, cilt sanatında yan kâğıt olarak ya da tamamen deri yerine, ferman muhafazası olarak ve kubur olarak adlandırılan kutuların süslenmesinde ve minyatürlerde dış pervaz olarak kullanılmıştır.

Günümüzde ise ebru, geçmişteki gibi tamamlayıcı unsur olarak uygulanmasının yanı sıra bağımsız olarak sergilenen bir sanat eseri ve farklı malzemelere (kumaş, taş, cam vb.) uygulanan bir kâğıt bezeme sanatı olarak kabul edilmektedir.

Ebru modülü öğrencilerin kendi başlangıç ve gelişim düzeylerine göre uygulanabilir aktiviteleri içerdiği; okul imkânları ve sınıf ortamında gerçekleştirilebilir olduğu; maddi kültür ürünlerinden biri olan ebruyu ve geleneksel sanatları genç nesillere tanıttığı, yarınlara ulaştırmaya katkı sağladığı; çevresini, doğayı gözlemlemeye teşvik ettiği; soyutlama düşüncesini geliştirdiği, uygulamada tesadüflerin olduğunu kavramasına olanak sağladığı için görsel sanatlar dersi öğretim programı içerisinde yer almıştır.

EBRU MODÜLÜNÜN AMAÇLARI

Ebru modülünde geleneksel sanatlar içerisinde yer alan ebru sanatını tanıyan, tarihini bilen, ebru sanatının yaşatılması ve yarınlara aktarılması duyarlılığına sahip bireyler yetiştirmek amaçlanmıştır. Ebru sanatına ilişkin hazırlanan bu modülün amaçları;

- Alana ilişkin estetik bilincine sahip,
- Kitap sanatları içerisindeki yeri ve önemini bilen,
- Ebru sanatına ait kültürel mirasın değerini anlayan ve koruyan,
- Temel kavram ve uygulamalar konusunda bilgi, beceri ve anlayışa sahip,
- Çalışmalarını oluştururken diğer disiplinlerle ilişkilendiren,
- Bilgi, malzeme, beceri, teknik ve yenilikleri etkin ve güvenli biçimde kullanan,
- Geçmiş ve günümüz ebru eserlerini analiz eden,
- Özgün ebru çalışması ortaya koyan,
- Ebru sanatının yaşatılmasının önemine inanan,
- Çalışmalarını oluştururken etik davranış gösteren bireyler yetiştirmektir.

EBRU MODÜLÜNÜN ÖĞRENME ALANLARI

Bu modülde ebru sanatına ilişkin temel kavram, bilgi ve becerilerin kavranmasını, ebru sanatının uygulama alanlarının, gelişim sürecinin, ebru sanatçısının ve eserinin değerinin anlaşılmasını, üzerinde tartışma

yapılmasını; kültürel mirasın incelenmesini ve onları koruma bilinci kazandırılmasını, teknik ve becerinin bir araya getirilerek duygu ve düşüncelerin biçimlendirilmesini sağlamaya yönelik kazanımlara yer verilmiştir. Bu kazanımlarla ebru sanatına dair bilgi, teknik ve becerinin verilmesi, geçmiş ve günümüz Türk ebru sanatçılarının tanınması, çalışmalarının analizinin yapılması, yorumlanması, değerlendirilmesi ve özgün çalışmalar oluşturulması amaçlanmıştır.

Ebru modülü öğrencilerin seviye ve ihtiyaçlarına göre 3 öğrenme alanı üzerinden 36 haftalık eğitim-öğretim yılını kapsayacak şekilde planlanmıştır. Öğrenme alanları;

1. Görsel İletişim ve Biçimlendirme,
2. Kültürel Miras (Sanat Tarihi ve Müze Eğitimi),
3. Sanat (Eser/Ürün) Eleştirisi ve Estetik başlıkları altında ele alınmıştır. Buna göre;

1. Görsel İletişim ve Biçimlendirme

Bu öğrenme alanında öğrencilerin;

- Hayallerini, duygularını ve düşüncelerini ebru sanatı aracılığıyla biçimlendirmeleri ve bu yolla görsel iletişim kurmaları,
- Biçimlendirmede görsel iletişimin sağlanması için sanatın dilini ve tasarım ilkelerini kullanmaları yanında onu destekleyen yazılı ve sözlü ifadeler oluşturmaları,
- Ebru çalışmalarında sanat elemanları (renk, çizgi, biçim, doku, mekân) ve tasarım ilkelerini (ritim, denge, oran, vurgu, birlik, çeşitlilik, hareket, zıtlık) kullanmaları,
- Ebru çalışmalarını oluştururken öğretim materyallerini (ebru örnekleri, tıpkıbasım, sanat kitapları vb.), araç-gereçleri (fırça, boya, biz vb.) kullanabilmeleri ve teknik uygulamaları gerçekleştirmeleri,
- Klasik ve çiçekli ebru çeşitlerini uygulamaları,
- Doğayı ve yaşadığı çevreyi gözlemleyerek özgün çalışmalar yapmaları,
- Yeteneklerini açığa çıkartabilecek biçimlendirme çalışmaları yapmaları,
- Ebru çalışmalarını farklı disiplinlerle ilişkilendirmeleri,
- Öğrencilerin dersle ilgili araç ve gereçleri korumaları, gereksiz yere harcamadan, aile ekonomisini düşünerek kullanmaları,
- Ebru çalışmasını oluştururken telif hakları gibi konulara ilişkin etik davranış göstermeleri amaçlanmıştır.

2. Kültürel Miras

Bu öğrenme alanında öğrencilerin; genelde geleneksel sanatlar, özelde ise ebru tarihi süreci ile ilgili bilgileri araştırmaları, sorgulamaları, raporlaştırmaları ve müzelerle ilişkilendirmeleri üzerinde durulur. . Kültürel Miras öğrenme alanı “Sanat Tarihi” ve “Müze Eğitimi” adı altında iki başlık olarak ele alınmıştır.

2.1. Sanat Tarihi

Kültürel miras öğrenme alanı içerisinde yer alan sanat tarihi bağlamında öğrencilerin;

- Türk ebru sanatının geçmiş uygulama alanlarını kavramaları,
- Ebru sanatının kitap sanatları içerisindeki yeri ve önemini kavramaları,
- Türk ebru sanatının tarihi sürecini açıklamaları,
- Geçmiş ve günümüz ebru sanatçılarını ve eserlerini incelemeleri,
- Ebru sanatı ile kültürün birbirini şekillendirdiğini ve yansıttığını kavramaları amaçlanmıştır.

2.2. Müze Eğitimi

Kültürel miras öğrenme alanı içerisinde yer alan müze eğitimi bağlamında öğrencilerin;

- Müze, tarihi mekânlar, sanat galerisi, sanatçı atölyeleri, kütüphane ve bunun gibi yerlerdeki ebru çalışmalarını incelemeleri,
- Müzeler ile ebru sanatını ilişkilendirmeleri amaçlanmıştır.

3. Sanat (Eser/Ürün) Eleştirisi ve Estetik

Bu öğrenme alanında öğrencilerin;

- Ebrunun anlamı ve değerini kavramaları,
- Ebruyu eser eleştirisi yöntemine (tanımlama, çözümleme, yorumlama ve yargı) göre incelemeleri,
- Ebru sanatıyla ilgili kavramları ve ebrunun oluşturulma süreci hakkında öğrendiği bilgileri eser analizinde kullanmaları,
- Ebrunun ekonomik değerinin olduğunu fark etmeleri,
- Kendisinin ve akranlarının oluşturduğu ebru çalışmalarına saygı duymayı öğrenmeleri,
- Ebruyu algılamada ön bilgi ve deneyimlerin ne kadar etkili olduğunu kavramaları,
- Ebru eserleri hakkındaki farklı görüşlere saygı duymayı öğrenmeleri amaçlanmıştır.

EBRU MODÜLÜNÜN ÖĞRENME – ÖĞRETME YAKLAŞIMI

Öğrenme; her öğrencinin önceden edindiği bilgi, beceri, tutum ve bireysel öğrenme stratejisine dayalı olarak gerçekleşen bir olgu olduğu gibi onun sosyal çevresine, öğrenme amaçlı organize edilen etkinliklere, öğrenme ortamının özelliklerine ve gerçekleştiği kültüre bağlı ve öğrencinin de yükümlülüklerinin olduğu karşılıklı etkileşim sürecidir. Bu noktadan hareketle ebru modülünde öğrenme;

- Öğrencinin öğrenmeye aktif olarak katıldığı,
- Mevcut bilgi ve beceri yapısının öğrenmede önemli rol oynadığı,
- Sorgulama ve araştırmanın temel alındığı,
- Birincil kaynaklardan olan müze, sanat galerisi, sanat atölyesi, kütüphane vb. ortamlarda inceleme, gözlem ve uygulama yapıldığı,
- Disiplinler arası ilişkilendirme yapma, eleştirel düşünme, iş birliğine bağlı olarak gruplarla birlikte veya bireysel uygulama çalışması yapmanın esas olduğu,
- Öğretmen ve çevre ile etkileşim içinde gerçekleşen,
- Öğrencinin sosyal gelişimini destekleyecek şekilde kazanılan bilgi, beceri ve

deneyimlerin kullanılabilirdiği bir süreci ifade etmektedir.

Bu modülün başarısı, öğrencilerin başlangıç ve gelişim düzeylerinin dikkate alındığı, öğrenme için gerekli materyal, malzeme ve gereçleri amacına uygun ve etkili olarak seçebildiği, bireysel olduğu kadar iş birliğine dayalı çalışabildiği ve uygun öğrenme ortamlarının hazırlandığı bir sürece bağlıdır. Bu yüzden öğretmenin, öğrencilerin bilgi ve beceri düzeyi ile beklentilerini dikkate alarak bireysel ihtiyaçlarının ve öğrenme stillerinin birbirlerinden farklı olduğu gerçeğinden yola çıkarak öğretim yaklaşımlarını çeşitlendirmesi gerekmektedir.

Özel ihtiyaçları olan öğrenciler için özellikleri, eğitim performansları ve ihtiyaçları doğrultusunda “Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP)” hazırlanmalı ve uygulanmalıdır. BEP’te yer alan kazanımların belirlenmesinde, öğrenme-öğretme uygulamalarının yapılmasında ve başarının değerlendirilmesinde öğrencilerin akademik, zihinsel, sosyal, bedensel özellikleri ile bireysel farklılıkları dikkate alınmalıdır. Öğrencilerin özel ihtiyaçları olduğu durumlarda, ders uygulamalarında gerekli düzenlemeler yapılmalıdır. Özel ihtiyaçlar; öğrenme güçlüğü yaşama, sağlık sorunu ve engelli olma durumlarına bağlı olabileceği gibi üstün yetenekli olma, öğrenme hedeflerine önceden ulaşmış olma gibi gereksinimlerden de kaynaklanabilir.

EBRU MODÜLÜNÜN ÖLÇME ve DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI

Ebru modülünün amacına ulaşabilmesi için ölçme ve değerlendirme süreci oldukça önemlidir. İçinde dönüt vermeyi barındıran ölçme, öğrenmenin bir parçasıdır. Ölçme ve değerlendirme, öğrencinin öğrenme sürecinin neresinde olduğunu belirlemek, ne bildiği, ne kadar anladığı; duygu, düşünce, beceri ve deneyimlerini çalışmalarına nasıl yansıtılabildiği konusunda fikir sahibi olabilmektir.

Bu modülde ölçme ve değerlendirme süreci, öğrenci merkezli süreç ve ürün odaklı olduğundan ilk dersten son derse kadar düzenli olarak gerçekleştirilir. Öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyi, gelişim süreci, edindiği kazanımların birbirinden farklı olabileceği göz önünde bulundurularak süreç ve sonuç düzeylerinin farklılık gösterebileceği dikkate alınmalıdır. Bu nedenle ölçme ve değerlendirme sürecinde her öğrenci kendi başlangıç ve gelişim düzeylerine göre değerlendirilmelidir. Ölçme ve değerlendirmede çeşitli ölçme araçlarından (kontrol listesi, dereceleme tipi gözlem formları, öz ve akran değerlendirme formları, rubrikler, grup değerlendirme formları, proje değerlendirme formu, performans değerlendirme formu, sunum dosyası, taslak defteri vb.) yararlanılır.

EBRU MODÜLÜNÜN YAPISI ve UYGULANMASI İLE İLGİLİ AÇIKLAMALAR

Bu modülde öğrencilerin, Türk kültüründe geleneksel sanatlar içerisinde yer alan ebru sanatını tanımaları, alana dair bilgi ve becerileri kazanmaları, geleneksel sanatları yaşatmanın ve tanıtmının önem ve gerekliliğine inanmaları, problemleri araştırarak çözmeleri, bilgi ve deneyim sonrası karar verebilmeleri, grup içinde (iş birliği) çalışma becerileri kazanmaları, kültür-sanat değerlerini takdir etmeleri, hayal güçlerini geliştirebilmeleri, yeni teknik ve çalışmalarını takip etmeleri, uygulamalı çalışmalarda verilen görev ve sorumlulukları zamanında ve eksiksiz yerine getirmeleri, dersle ilgili araç-gereçleri ekonomik kullanmanın önem ve gerekliliğine inanmaları beklenmektedir.

Ebru modülü özel ilgi gerektiren öğrenciler için yönlendirici ve öğretmene esnek olma olanakları sunan bir yapıda tasarlanmıştır. Modül, öğrenmede tek öğrenme ortamının sınıf olmadığını; müze, sanat galerisi, kütüphane, tarihî yapı ve mekânlar, sanatçı atölyeleri gibi yerlerin de öğrenme ortamı olabileceğini gösteren ve aynı zamanda bu mekânların kullanılmasına ve müze eğitimi ile ilişkilendirilmesine olanak veren bir yapıda düzenlenmiştir. Müze eğitimi ile ilişkilendirilen dersler için mutlaka öğretmenin bir ön hazırlık yaparak müze ziyaretlerini gerçekleştirmesi gerektiği unutulmamalıdır.

Ebru modülünde, kazanımlar temel öğrenme alanlarına göre numaralandırılmıştır. Bu sistemde öncelikle temel öğrenme alanına ve sonra da kazanım numarasına yer verilmiştir.

Ebru modülünün kullanılmasında belirtilen genel esaslar yanında ayrıca aşağıda yer alan açıklamalar da dikkate alınmalıdır:

1. Modülün sağlıklı bir şekilde işlemesi, öncelikle öğretmenin ön hazırlık yapmasına ve öğrencilerin sanata duyarlı bireyler olarak yetişmelerini sağlayacak etkinlikler düzenlemesine bağlıdır.
2. Modülün sanatın değerini anlama üzerine vurgu yapan kazanımlarında kültürel miras, sanat eleştirisi ve estetik öğrenme alanları arasında bağlantı kurulmalıdır.
3. Öğretmen alanda yetenekli öğrencileri keşfetmeli ve onları yönlendirebilmelidir.
4. Ders kazanımlarına yönelik uygulamalarda dergi, gazete vb. haber kaynaklarından yeri geldiğinde yararlanılmalıdır.
5. Ebru modülünü seçen öğrenciler farklı düzeydeki bireylerden oluşabilir. Bu durumda etkinlikler hazırlanırken öğrencilerin yaşları, beceri düzeyleri göz önünde bulundurulmalıdır.
6. Ebru uygulamalarında kullanmak için “Kaynakça” bölümünde verilen kitap, makale vb. yazılı ve görsel materyallerden uyarılama yapılabilir.
7. Programda esas alınan üç temel öğrenme alanı ve ilgili kazanımlar dersin işlenişinde birbirleriyle ilişkilendirilmelidir. Kazanımların belirli bir sıralama yerine bir bütünlük içerisinde, birbirleri ile ilişkili olacak şekilde ele alınmasına dikkat edilmelidir (Örneğin 1.3, 1.4, 1.5, 1.6, 1.9, 1.10, 1.11, 2.2.2., 3.12 numaralı kazanımlar).
8. Araç-gereç ve malzemeler güvenli bir şekilde kullanılmalı, çalışma ortamı havalandırılmalı, kullanılan araç-gereç ve malzemelerin zehirli madde içermemesine dikkat edilmelidir.
9. Öğrencileri motive ettiği için öğrenci çalışmalarının sergilenmesine fırsat sunulmalı ve sergilerin düzenlenmesinde öğrencilere aktif rol verilmelidir. Sınıf, sanat dersliği veya okul koridorlarının uygun olan yerlerine öğrenci çalışmalarının yanı sıra ünlü sanatçıların röprodüksiyonlarını veya yerel sanatçıların eserlerinin asılabileceği sergileme alanları düzenlenmelidir.

EBRU MODÜLÜNÜN KAZANIMLARI

<p>Seçmeli Görsel Sanatlar Dersi Ebru Modülü kapsamında ele alınan kazanımlar; modülün haftada 2 ya da 4 saat seçilmesi durumunda, öğrencilerin konu hakkında önceki bilgi, beceri ve gelişim düzeylerine göre aşağıdaki biçimde belirlenebilir. Modülde yer alan kazanımlar her düzeyde ele alınmalı ve düzey arttıkça içeriği zenginleştirilmelidir.</p>	
Birinci Düzey	<p>Öğrencilerin birinci düzeyde ebru sanatının kitap sanatları içerisindeki yeri ve önemini kavramaları ve ebru sanatına ilişkin temel kavramları öğrenmeleri üzerinde durulur. Bu doğrultuda ebruda kullanılan araç ve gereçlerin özellikleri, hazırlanmış şekilleri üzerine odaklanılır. Ebrunun geçmiş ve günümüz uygulama alanları örnekler üzerinden incelenir. Öğrencilere ebru çeşitleri açıklanır. Bu doğrultuda battal ebrudan başlanarak klasik ebrular, çiçekli ebrular, özgün çalışmalar ve farklı yüzeyler üzerine uygulanan ebrular örnekler üzerinden gösterilir. Ebru çeşitleri gösterilirken Türk ebru sanatının tarihi gelişimi ile ilişkilendirilir. Battal ebrudan başlanarak klasik ebrular uygulanır.</p>
İkinci Düzey	<p>İkinci düzeyde öğrencilerin klasik ebru çeşitlerini uygulamalarının yanı sıra çiçekli ebruları uygulamaları üzerinde durulur. Çiçekli ebrular kapsamında papatya, menekşe, karanfil, lale vb. ebru çeşitleri uygulanır. Çiçekli ebrular oluşturulurken dikkat edilmesi gereken kurallar üzerinde durularak öğrencilerin bunları çalışmalarına yansıtılmaları üzerine odaklanılır. Sanat değeri olan ve olmayan eserler arasındaki farklılıkları ifade edebilmeleri üzerinde durulur. Ebruda kullanılan sanat elemanları ve tasarım ilkeleri gösterilir. Öğrencilerin kendilerinin ve akranlarının çalışmalarını analiz ederek, ebru eserini tercih etme sebepleri üzerinde durulur.</p>
Üçüncü Düzey	<p>Öğrencilerin üçüncü düzeyde çiçekli ebruları uygulamalarının yanı sıra doğada var olan çeşitli bitki ve çiçek türlerini inceleyerek ebruya uygulamaları üzerine yoğunlaşılır. Müzeler ile ebru sanatı ilişkilendirilerek müze, müze türleri üzerinde durulur. Türk ebru sanatının tarihi süreci, önemli sanatçılar ve eserleri üzerinden incelenir. Geçmiş ve günümüz ebru sanatçılarının eserleri renk, tür ve kompozisyon vb. açısından incelenir. Ebruyu tanımlarken, çözümlerken, yorumlarken ve yargılarken eleştirel düşünme becerilerini kullanmaları beklenir.</p>
Dördüncü Düzey	<p>Dördüncü düzeyde öğrencilerin özgün ebru çalışması yapmaları üzerinde durulur. Farklı geleneksel kitap sanatları alanlarını bir arada uyguladıkları çalışmalar ortaya koymaları üzerine odaklanılır. Öğrencilerin eleştirel düşünme becerileri kazanmalarını üzerinde durulur. Ebru çalışmalarından oluşan bir sunum dosyası hazırlamaları beklenir.</p>

1. Görsel İletişim ve Biçimlendirme

1.1. Ebrunun ne olduğunu bilir.

Ebru kavramı ve önemi üzerinde durulur.

1.2. Ebru çalışmasında kullanılan araç-gereçleri bilir.

1.3. Ebru çalışmasında kullanılan boyaların kullanım yerlerini açıklar.

1.4. Çeşitlerine göre ebrunun uygulama basamaklarının farklı olabileceğini bilir.

1.5. Ebru çalışmasını oluştururken sanat elemanları ve tasarım ilkelerini kullanır.

1.6. Ebru çalışmasını oluştururken dikkat edeceği tasarım kurallarını bilir.

1.7. Klasik ebru çeşitlerini bilir.

1.8. Klasik ebru çeşitlerini uygular.

Battal ebru ile başlanarak gel-git, şal, taraklı, bülbülyuvası, hatip v.b ebru çeşitleri uygulanır.

1.9. Ebrunun kâğıda geçirilmesinde dikkat etmesi gereken kuralları bilir.

1.10. Çiçekli ebru çeşitlerini bilir.

1.11. Çiçekli ebru çeşitlerini uygular.

Papatya, menekşe, karanfil, lale vb. ebru çeşitleri uygulanır.

1.12. Özgün ebru çalışması yapar.

Öğrencinin çevresini gözlemleyerek doğadan farklı çiçek türlerini, insan ve hayvan figürlerini vb. ebru çalışmasına aktarması beklenir.

1.13. Farklı yüzeyler üzerine ebru uygular.

Kağıt dışında kumaş, ahşap v.b malzemeler üzerine ebru uygulanır.

1.14. Ebru çalışması ile geleneksel kitap sanatlarını bir arada kullanır.

Ebru-minyatür, ebru-tezhip vb. farklı geleneksel kitap sanatları alanları bir arada uygulanır.

1.15. Ebru çalışmasındaki fikirlerini yazılı ve sözlü yöntemlerle aktarır.

1.16. Ebru çalışmasını oluştururken etik kurallara uyar.

1.17. Ebru çalışmalarından oluşan bir sunum dosyası hazırlar.

2. Kültürel Miras

2.1. Sanat Tarihi

2.1.1. Türk ebru sanatının tarihi sürecini bilir.

2.1.2. Ebrunun kitap sanatları içerisindeki yerini bilir.

2.1.3. Ebrunun kültürün bir parçası olduğunu fark eder.

2.1.4. Ebrunun topluma sağladığı katkıları açıklar.

Ebru sanatçısının kültürel, sosyal, ekonomik, eğitsel vb. açılardan topluma yaptığı katkılar tartışılır.

2.1.5. Ebru çalışmasının sosyal, politik ve ekonomik faktörlerden nasıl etkilendiğini bilir.

2.1.6. Geçmiş ve günümüz ebru sanatı ve eserleri arasındaki farklılıkları gösterir.

Geçmişte ve günümüzde yapılan ebrular tür, renk ve kompozisyon açısından değerlendirilir.

2.2. Müze Eğitimi

2.2.1. Müzeler ile ebru sanatını ilişkilendirir.

Müze, müze türleri ve müzelerin kültürel mirasa katkıları üzerinde durulur.

2.2.2. Müze, sanat galerisi, sanatçı atölyeleri, kütüphaneler ve bunun gibi yerlerin ebru sanatındaki önemini kavrar.

2.2.3. Müzede yer alan ebru çalışmalarını inceler.

Müze, sanat galerisi, sanatçı atölyesi, kütüphane vb. yerlere planlı ziyaretler yapılır. Bu imkânların bulunmadığı yerlerde tıpkıbasımlardan, belgesellerden vb. materyallerden yararlanır.

2.2.4. Müzelerde yer alan ebru çalışmalarının korunmasının önemini kavrar.

3.Sanat (Eser/Ürün) Eleştirisi ve Estetik

3.1. Ebrunun biçimsel özelliklerini açıklar.

Öğrencinin düzeyine göre seçilen farklı ebru örnekleri tür, renk, çizgi ve biçim/şekil açısından incelenir.

3.2. Ebruda kullanılan sanat elemanları ve tasarım ilkelerini gösterir.

3.3. Ebruyu tanımlarken, çözümlerken, yorumlarken ve yargılarken eleştirel düşünme becerilerini kullanır.

3.4. Ebrunun işlevinin ne olduğu konusunda yorum yapar.

3.5. Ebru çalışmalarının ekonomik değerinin olduğunu fark eder.

3.6. Kendisinin ve akranlarının çalışmalarını analiz eder.

3.7. Bir ebru çalışmasını tercih etme sebebini açıklar.

Farklı ebru örnekleri öğrencilere seçtirilir. Öğrencilerin beğendikleri ebru örneğini niçin tercih ettiklerini açıklamaları istenir.

3.8. Sanat eseri ve sanat değeri olmayan ebrular arasındaki farklılıkları bilir.

3.9. Sanatçı ile zanaatkârın rollerini bilir.

3.10. Ebrunun kişisel hisleri, duyguları ve estetik tepkiyi nasıl harekete geçirdiğini anlatır.

3.11. Kişisel bilgi ve deneyimlerin ebruya yönelik bakış açısını nasıl etkilediğini fark eder.

Yararlanılan Kaynaklar

- Antan, A. S. (2002). Türk Ebru San'atı, Türkler. 12, 328-340.
- Barutçugil, H. (1999). Renklerin Sonsuzluğu. İstanbul.
- Özçimi, S. (2007). Geçmişten Geleceğe Türk Ebru Sanatı. İSMEK Türk Kitap Sanatları Sempozyum Bildirileri Kitabı. İstanbul: İstanbul Büyükşehir Belediyesi Sanat ve Meslek Eğitimi Kursları (İSMEK) Yayınları.
- Özçimi, S. (2010), Gelenekli Ebru Sanatımız, Geleneksel Türk Kitap Sanatları Bugünün Ustaları. Ed: T. Doğan. İstanbul: Kültür Sanat Basımevi.
- Tanarlan, T. (1988). Bir Ebrucu Gözüyle Ebru. Antika. 36, 12-17.
- Uyar, Y. (1992). Günümüzde Ebru ve Ustaları. Türkiyemiz. 22, 26-41.
- Yazan, I. (1986). Ebru Sanatı. Antika. 14, 40-50.

İÇİNDEKİLER

TEZHİP MODÜLÜNÜN AMAÇLARI -----	57
TEZHİP MODÜLÜNÜN ÖĞRENME ALANLARI -----	57
TEZHİP MODÜLÜNÜN ÖĞRENME – ÖĞRETME YAKLAŞIMI -----	59
TEZHİP MODÜLÜNÜN ÖLÇME ve DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI -----	59
TEZHİP MODÜLÜNÜN YAPISI ve UYGULANMASI İLE İLGİLİ AÇIKLAMALAR -----	60
TEZHİP MODÜLÜNÜN KAZANIMLARI -----	61

Bu modül tezhip sanatı alanı için hazırlanmıştır. Sanatın bir parçası olan ve Türk kültüründe önemli bir yer teşkil eden geleneksel sanatlar; insanın zevk ve beğenisini yansıtan, yaratıcılığını ve düşünce yapısını ifade eden, değer yargılarından ve inanç dünyasından izler taşıyan, tarihe ışık tutan maddi kültür değerlerindedir. Geleneksel sanatlar içerisinde yer alan kitap sanatları; hat, tezhip, ebru, minyatür, cilt ve katı' sanatlarını kapsamaktadır.

Tezhip, başta Kur'an-ı Kerim olmak üzere, el yazması kitaplarda, fermanlarda, hüsn-i hat levhalarda, tuğralarda altın ve boya kullanılarak yapılan geleneksel süsleme sanatıdır. Tezhipli eserlere müzehhep eser de denilmektedir.

Kutsal kitap Kur'an-ı Kerim'in en iyi şekilde hazırlanması düşüncesiyle ortaya çıkmıştır. Tezhip, geçmişte hat sanatını süsleyen tamamlayıcı bir unsur olarak yer alırken, günümüzde bağımsız olarak levha ya da hatların bezenmesi ile minyatür ve katı' gibi farklı kitap sanatlarıyla birlikte de uygulanmaktadır.

Tezhip modülü öğrencilerin kendi başlangıç ve gelişim düzeylerine göre uygulanabilir aktiviteleri içerdiği; sınıf ortamında ve okulun imkânları dahilinde gerçekleştirilebilir olduğu; Türk kültürünü, geleneksel sanatları genç nesillere tanıtmaya ve yarınlara ulaştırmaya katkı sağladığı; öğrencilerin hayal dünyasını motiflerle yansıtabildiği; çevresini, doğayı gözlemleyerek çizgiye dönüştürebildiği; soyutlama düşüncesinin geliştirilmesi ve pekiştirilmesine katkı sağladığı için program çerçevesinde yer almıştır.

TEZHİP MODÜLÜNÜN AMAÇLARI

Öğrencinin sanatla ilgilenmesi ve tezhip eğitimi alması onun bir sanatçı veya çok üstün yeteneklere sahip bir birey olmasını gerektirmez. Genel de Sanat özelde ise Tezhip, bireyin kişisel yaşantısına katacağı olumlu edinimler, küresel anlamda ilişki içerisinde olduğumuz insanlar ve toplumlar açısından avantajlar sağladığından her birey için bir gereksinimdir.

Bu doğrultuda hazırlanan tezhip modülünde öğrencilere Türk kültüründe önemli bir yer teşkil eden geleneksel sanatları tanıtmak; tarihini ve kültürünü fark ederek geleneksel sanatların yaşatılması ve yarınlara aktarılması duyarlılığına sahip bireyler yetiştirmek amaçlanmıştır.

Tezhip sanatına ilişkin hazırlanan bu modülün amaçları;

- Görsel okuryazarlık, algı ve estetik bilincine sahip,
- Tezhip sanatındaki temel kavram ve uygulamalar konusunda bilgi, beceri ve anlayışa sahip,
- Tezhibin kitap sanatları içerisindeki yeri ve önemini bilen,
- Tezhip sanatına ait kültürel mirasın değerini anlayan ve koruyan,
- Diğer disiplinlerle tezhip sanatını ilişkilendiren,
- Çalışmalarında bilgi, malzeme, beceri, teknik ve yenilikleri etkin ve güvenli biçimde kullanarak düşüncelerini ifade eden,
- Geçmiş ve günümüz tezhip eserlerini analiz eden,
- Özgün tezhip çalışması oluşturan,
- Tezhip sanatının yaşatılmasının önemine inanan,
- Çalışmalarını oluştururken etik davranış gösteren bireyler yetiştirmektedir.

TEZHİP MODÜLÜNÜN ÖĞRENME ALANLARI

Bu modülde tezhip sanatına ilişkin temel kavram, bilgi ve becerilerin kavranmasını, geleneksel kitap sanatları içerisinde yer alan tezhip sanatının uygulama alanlarının, gelişim sürecinin, tezhip sanatçısının (müzehhip-müzehhibe) ve eserinin değerinin anlaşılmasını, üzerinde tartışma yapılmasını; kültürel mirasın incelenmesini ve onları koruma bilinci kazandırılmasını, teknik ve becerinin bir araya getirilerek

duygu ve düşüncelerin biçimlendirilmesini sağlamaya yönelik kazanımlara yer verilmiştir. Bu kazanımlarla tezhip sanatına dair bilginin verilmesi, geçmiş ve günümüz tezhip örneklerinin incelenmesi, tezhibin kullanım alanları ve kullanılan tekniklerin kavranması, eserlerin analizinin yapılması, yorumlanması, değerlendirilmesi ve özgün çalışmalar oluşturulması amaçlanmıştır.

Tezhip modülü 3 öğrenme alanı üzerinden 36 haftalık eğitim-öğretim yılını kapsayacak şekilde planlanmıştır. Öğrenme alanları;

1. Görsel İletişim ve Biçimlendirme,
2. Kültürel Miras (Sanat Tarihi ve Müze Eğitimi),
3. Sanat (Eser/Ürün) Eleştirisi ve Estetik başlıkları altında ele alınmıştır. Buna göre;

1. Görsel İletişim ve Biçimlendirme

Bu öğrenme alanında öğrencilerin;

- Hayallerini, duygularını ve düşüncelerini geleneksel Türk süsleme motiflerini kullanarak biçimlendirmeleri ve bu yolla görsel iletişim kurmaları,
- Biçimlendirmede görsel iletişimin sağlanması için sanatın dilini kullanmaları yanında onu destekleyen yazılı ve sözlü ifadeler oluşturmaları,
- Tezhip çalışmalarında sanat elemanları (renk, çizgi, biçim, doku, mekân) ve tasarım ilkelerini (ritim, denge, oran, vurgu, birlik, çeşitlilik, hareket, zıtlık) kullanmaları,
- Tezhip çalışmalarını oluştururken öğretim materyallerini (sanat eseri, tıpkıbasım, sanat kitapları vb.), araç-gereçleri (fırça, boya, kâğıt vb.) kullanabilmeleri ve teknik uygulamaları gerçekleştirmeleri,
- Geleneksel Türk süsleme motiflerini kullanarak özgün tasarımlar yapmaları,
- Yeteneklerini açığa çıkartabilecek biçimlendirme çalışmaları yapmaları,
- Tezhip çalışmalarını farklı disiplinlerle ilişkilendirmeleri,
- Tezhip çalışmasını oluştururken telif hakları gibi konulara ilişkin etik davranışlar göstermeleri,
- Dersle ilgili materyallerini ve gereçlerini gereksiz yere harcamadan, aile ekonomisini düşünerek kullanmaları amaçlanmıştır.

2. Kültürel Miras

Bu öğrenme alanında öğrencilerin; genelde geleneksel sanatlar, özelde ise tezhibin tarihi süreci ile ilgili bilgileri araştırmaları, sorgulamaları, raporlaştırmaları ve müzelerle ilişkilendirmeleri üzerinde durulur. Kültürel Miras öğrenme alanı “Sanat Tarihi” ve “Müze Eğitimi” adı altında iki başlık olarak ele alınmıştır.

2.1. Sanat Tarihi

Kültürel miras öğrenme alanı içerisinde yer alan sanat tarihi bağlamında öğrencilerin;

- Tezhibin özelliklerini ve geçmiş uygulama alanlarını kavramaları,
- Tezhip sanatında seçilen konuları ve özelliklerini açıklamaları,
- Tezhip sanatının kitap sanatları içerisindeki yeri ve önemini kavramaları,
- Türk tezhip sanatının tarihi sürecini öğrenmeleri,
- Tezhip sanatı ile kültürün birbirini şekillendirdiğini ve yansıttığını kavramaları,
- Geçmiş ve günümüz tezhip sanatçıları ve eserlerini incelemeleri,
- Tezhipte kullanılan renklerin sembolik anlamlarını kavramaları amaçlanmıştır.

TEZHİP MODÜLÜNÜN ÖĞRENME – ÖĞRETME YAKLAŞIMI

Öğrenme; her öğrencinin önceden edindiği bilgi, beceri, tutum ve bireysel öğrenme stratejisine dayalı olarak gerçekleşen bir olgu olduğu gibi onun sosyal çevresine, öğrenme amaçlı organize edilen etkinliklere, öğrenme ortamının özelliklerine ve gerçekleştiği kültüre bağlı ve öğrencinin de yükümlülüklerinin olduğu karşılıklı etkileşim sürecidir. Bu noktadan hareketle tezhip modülünde öğrenme;

- Öğrencinin öğrenmeye aktif olarak katıldığı, mevcut bilgi ve beceri yapısının öğrenmede önemli rol oynadığı,
- Birincil kaynaklardan olan müze, sanat galerisi, sanatçı atölyesi, kütüphane vb. ortamlarda inceleme, gözlem ve uygulama yapıldığı,
- Disiplinler arası ilişkilendirme yapma, eleştirel düşünme, iş birliğine bağlı olarak gruplarla birlikte veya bireysel uygulama çalışması yapmanın esas olduğu,
- Öğretmen ve çevre ile etkileşim içinde gerçekleşen,
- Öğrencinin sosyal gelişimini destekleyecek şekilde kazanılan bilgi, beceri ve deneyimlerin kullanılabilirdiği bir süreci ifade etmektedir.

Bu modülün başarısı, öğrencilerin başlangıç ve gelişim düzeylerinin dikkate alındığı, kapasitesini en üst düzeyde kullanabildiği ve öğrenme için gerekli materyal, malzeme ve gereçleri amacına uygun ve etkili olarak seçebildiği; bireysel olduğu kadar iş birliğine dayalı çalışabildiği ve uygun öğrenme ortamlarının hazırlandığı bir sürece bağlıdır. Bu yüzden öğretmenin, öğrencilerin bilgi ve beceri düzeyi ile beklentilerini dikkate alarak bireysel ihtiyaçlarının ve öğrenme stillerinin birbirlerinden farklı olduğu gerçeğinden yola çıkarak öğretim yaklaşımlarını çeşitlendirmesi gerekmektedir.

Özel ihtiyaçları olan öğrenciler için özellikleri, eğitim performansları ve ihtiyaçları doğrultusunda “Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP)” hazırlanmalı ve uygulanmalıdır. BEP’te yer alan kazanımların belirlenmesinde, öğrenme-öğretme uygulamalarının yapılmasında ve başarının değerlendirilmesinde öğrencilerin akademik, zihinsel, sosyal, bedensel özellikleri ile bireysel farklılıkları dikkate alınmalıdır. Öğrencilerin özel ihtiyaçları olduğu durumlarda, ders uygulamalarında gerekli düzenlemeler yapılmalıdır. Özel ihtiyaçlar; öğrenme güçlüğü yaşama, sağlık sorunu ve engelli olma durumlarına bağlı olabileceği gibi üstün yetenekli olma, öğrenme hedeflerine önceden ulaşmış olma gibi gerekçelerden de kaynaklanabilir.

TEZHİP MODÜLÜNÜN ÖLÇME ve DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI

Tezhip modülünün amacına ulaşabilmesi için ölçme ve değerlendirme süreci oldukça önemlidir. İçinde dönüt vermeyi barındıran ölçme, öğrenmenin bir parçasıdır. Ölçme ve değerlendirme, öğrencinin öğrenme sürecinin neresinde olduğunu belirlemek, ne bildiği, ne kadar anladığı; duygu, düşünce, beceri ve deneyimlerini çalışmalarına nasıl yansıtılabildiği konusunda fikir sahibi olabilmektir.

Bu modülde ölçme ve değerlendirme süreci, öğrenci merkezli süreç ve ürün odaklı olduğundan ilk dersten son derse kadar düzenli olarak gerçekleştirilir. Öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyi, gelişim süreci, edindiği kazanımların birbirinden farklı olabileceği göz önünde bulundurulmalı, süreç ve sonuç düzeylerinin farklılık gösterebileceği dikkate alınmalıdır. Bu nedenle ölçme ve değerlendirme sürecinde her öğrenci kendi başlangıç ve gelişim düzeylerine göre değerlendirilmelidir.

Ölçme ve değerlendirmede çeşitli ölçme araçlarından (doğru-yanlış, kısa cevaplı, çoktan seçmeli, kontrol listesi, dereceleme tipi gözlem formları, öz ve akran değerlendirme formları, rubrikler, grup değerlendirme formları, proje değerlendirme formu, performans değerlendirme formu, sunum dosyası, eskiz defteri vb.) yararlanılır.

TEZHİP MODÜLÜNÜN YAPISI ve UYGULANMASI İLE İLGİLİ AÇIKLAMALAR

Bu modülde öğrencilerin, Türk kültüründeki geleneksel sanatlar içerisinde yer alan tezhip sanatını tanımaları, alana dair bilgi ve becerileri kazanmaları, geleneksel sanatları yaşatmanın önem ve gerekliliğine inanmaları, problemleri araştırarak çözmeleri, bilgi ve deneyim sonrası karar verebilmeleri, grup içinde (iş birliği) çalışma becerileri kazanmaları, kültür-sanat değerlerini takdir etmeleri, hayal güçlerini geliştirmeleri, farklı materyal ve araç-gereçleri kullanmaya istekli olmaları, duyu ve düşüncelerini farklı tekniklerle tezhip çalışmasına yansıtılabilmeleri, tezhip alanında araştırma ve inceleme yapmaları, yeni teknik ve çalışmalarını takip etmeleri, uygulamalı çalışmalarda verilen görev ve sorumlulukları zamanında ve eksiksiz yerine getirmeleri, dersle ilgili araç-gereçleri ekonomik kullanmanın önem ve gerekliliğine inanmaları beklenmektedir.

Tezhip modülü özel ilgi gerektiren öğrenciler için yönlendirici ve öğretmene esnek olma olanakları sunan bir yapıda tasarlanmıştır. Modül, öğrenmede tek öğrenme ortamının sınıf olmadığını; müze, kütüphane, sanat galerisi, tarihî yapı ve mekânlar, sanatçı atölyeleri gibi yerlerin de öğrenme ortamı olabileceğini gösteren ve aynı zamanda bu mekânların kullanılmasına ve müze eğitimi ile ilişkilendirilmesine olanak veren bir yapıda düzenlenmiştir. Müze eğitimi ile ilişkilendirilen dersler için mutlaka öğretmenin bir ön hazırlık yaparak müze ziyaretlerini gerçekleştirmesi gerektiği unutulmamalıdır.

Tezhip modülünde, kazanımlar temel öğrenme alanlarına göre numaralandırılmıştır. Bu sistemde öncelikle temel öğrenme alanına ve sonra da kazanım numarasına yer verilmiştir.

Modülünün kullanılmasında belirtilen genel esaslar yanında ayrıca aşağıda yer alan esaslar da dikkate alınmalıdır:

1. Öğrencilerin modülde yer alan kazanımları elde edebilmesi için, diğer alanlarla iş birliği yapılmalıdır.
2. Modülün sağlıklı bir şekilde işlemesi, öncelikle öğretmenin ön hazırlık yapmasına ve öğrencilerin, sanata duyarlı bireyler olarak yetişmelerini sağlayacak etkinlikler düzenlemesine bağlıdır.
3. Modülün sanatın değerini anlama üzerine vurgu yapan kazanımlarında kültürel miras, sanat eleştirisi ve estetik temel öğrenme alanları arasında bağlantı kurulmalıdır.
4. Öğretmen yetenekli öğrencileri keşfetmeli ve onları yönlendirebilmelidir.
5. Tezhip modülünü seçen öğrenciler farklı düzeydeki bireylerden oluşabilir. Bu durumda etkinlikler hazırlanırken öğrencilerin yaşları ve beceri düzeyleri göz önünde bulundurulmalıdır.
6. Öğretmen tezhip uygulamalarında kullanmak için “Kaynakça” bölümünde verilen kitap, makale vb. yazılı ve görsel materyallerden uyarılabilir. Ayrıca, ders amaçlarına uygun etkinliklerle ilgili dergi, gazete vb. haber kaynaklarından da yeri geldiğinde yararlanmalıdır.
7. Öğretmen atölye uygulamalarında öğrencilerin ekonomik durumunu dikkate alarak araç-gereç ve malzeme temini konusunda değişikliğe gitmelidir (Örneğin öğrenci tezhip çalışmasında altın kullanımının gerekli olduğunu bilmeli ancak bu çalışmada yaldız guaj boya kullanılmalıdır).
8. Programda esas alınan üç temel öğrenme alanı ve ilgili kazanımlar dersin işlenişinde birbirleriyle ilişkilendirilmelidir. Kazanımların belirli bir sıralama yerine bir bütünlük içerisinde, birbirleri ile ilişkili olacak şekilde ele alınmasına dikkat edilmelidir (Örneğin 1.4, 1.5, 1.33, 1.34, 2.1.3, 2.2.1, 2.2.2, ve 3.8 numaralı kazanımlar).
9. Araç-gereç ve malzemeler güvenli bir şekilde kullanılmalı, çalışma ortamı havalandırılmalı, kullanılan araç-gereç ve malzemelerin zehirli madde içermemesine dikkat edilmelidir.

10. Öğrencileri motive ettiği için öğrenci çalışmalarının sergilenmesine fırsat sunulmalı ve sergilerin düzenlenmesinde öğrencilere aktif rol verilmelidir. Sınıf, sanat dersliği veya okul koridorlarının uygun olan yerlerine öğrenci çalışmalarının yanı sıra ünlü sanatçıların röprodüksiyonlarını veya yerel sanatçıların eserlerinin asılabileceği sergileme alanları düzenlenmelidir.

TEZHİP MODÜLÜNÜN KAZANIMLARI

<p>Seçmeli Görsel Sanatlar Dersi Tezhip Modülü kapsamında ele alınan kazanımlar; modülün haftada 2 ya da 4 saat seçilmesi durumunda, öğrencilerin konu hakkında önceki bilgi, beceri ve gelişim düzeylerine göre aşağıdaki biçimde belirlenebilir. Modülde yer alan kazanımlar her düzeyde ele alınmalı ve düzey arttıkça içeriği zenginleştirilmelidir.</p>	
Birinci Düzey	<p>Öğrencilerin birinci düzeyde tezhip sanatının ortaya çıkışı, kitap sanatları içerisindeki yeri ve önemini kavramaları üzerine odaklanılır. Bu doğrultuda tezhip sanatına ilişkin temel kavramlar, kullanılan araç-gereçler ve teknikler üzerinde durulur. Geçmiş ve günümüz uygulama alanları örnekler üzerinden incelenir. Öğrencilerin Türk süsleme motifleri ve çizimlerini kavramaları üzerine odaklanılır. Motiflerin kullanım alanları ve özellikleri açıklanır. Gözleme dayalı çizimler yaparak stilize motifler oluşturmaları beklenir. Sanat eseri ve sanat değeri olmayan tezhipler arasındaki farklılıkları ifade etmeleri üzerinde durulur.</p>
İkinci Düzey	<p>İkinci düzeyde öğrencilerin Türk tezhip sanatının geçirdiği evreleri, ekol olmuş sanatçıları ve eserlerini incelemeleri üzerine odaklanılır. Bu doğrultuda tezhip sanatı ile müzeler ilişkilendirilir. Müzelerde yer alan aynı döneme ait tezhip eserlerin ortak özellikler incelenir. Tarihi süreç içerisinde tezhipler renk, motif ve kompozisyon düzeni açısından karşılaştırılır. Öğrencilerin kâğıt terbiye usullerini (kâğıt boyama ve ahar teknikleri) kavramaları üzerinde durulur. Farklı düzenlemelerde kompozisyonlar oluşturmaları beklenir. Tezhipte kullanılan teknikler uygulamalı olarak açıklanılır.</p>
Üçüncü Düzey	<p>Üçüncü düzeyde öğrencilerin geçmişte ve günümüzde yapılan tezhip eserlerini incelemeleri, aralarındaki benzerlik ve farklılıkları açıklamaları üzerine yoğunlaşılır. Müzelerden, kütüphanelerden ve sanatçı atölyelerinden faydalanmaları beklenir. Öğrencilerin tercih ettikleri tekniğe uygun olarak çalışmalarını oluşturmaları üzerine odaklanılır. Tezhipte kullanılan renklerin sembolik anlamlarını kavramaları üzerinde durulur. Öğrencilerden geçmiş ve günümüzde yapılmış iki tezhip eseri renk, çizgi, biçim/şekil, seçilen konu ve kompozisyon açısından inceleyerek biçimsel özelliklerini söylemeleri beklenir.</p>
Dördüncü Düzey	<p>Dördüncü düzeyde öğrencilerin kendilerinin belirlediği konu çerçevesinde ya da hayal dünyasından esinlenerek tezhip çalışması yapması üzerinde durulur. Farklı geleneksel kitap sanatları alanlarını bir arada uyguladıkları çalışmalar ortaya koymaları üzerine odaklanılır. Kendisinin ve akranlarının çalışmalarını analiz etmeleri üzerinde durulur. Tezhip çalışmalarından oluşan bir sunum dosyası hazırlamaları beklenir.</p>

1. Görsel İletişim ve Biçimlendirme

1.1. Tezhip sanatını tanıtır.

Tezhip sanatının ortaya çıkışı, özellikleri, uygulama alanları ve seçilen konular üzerinde durulur. Tezhibin farklı duygu, düşünce ve inanışları iletmede geleneksel sanatların bir dalı olduğu vurgulanır.

1.2. Geleneksel Türk süsleme motiflerini sınıflar.

Geleneksel Türk süsleme motifleri (bitkisel, hayvansal, yazılı, geometrik vb.) üzerine örnekler gösterilir ve sınıflandırma yapılması sağlanır.

1.3. Tezhibi uygulama alanlarına göre sınıflandırır.

Tezhip uygulama alanlarına göre el yazmalarında (zahriye, serlevha, ünvan sayfası, hatime sayfası, durak, güller) ve hat sanatında (hilye, levha, kıta, murakka) sınıflandırılır. Günümüzde serbest düzende oluşturulan kompozisyonlar incelenir.

1.4. Bitkisel motifleri tanıtır.

Bitkisel motifler içerisinde yer alan yaprak ve çeşitleri, sap çıkmaları, hatai, penç, goncagül, sazyolu, yarı üsluplaştırılmış çiçekler vb. motifler örnekler üzerinden tanıtılır.

1.5. Bitkisel motiflerin çizimini yapar.

Bitkisel motiflerin içerisinde yer alan yaprak ve çeşitleri, sap çıkmaları, hatai, penç, goncagül, sazyolu, yarı üsluplaştırılmış çiçekler vb. motiflerin çizimini yapar. Çizimler kurşun kalem ve fırça ile oluşturulur.

1.6. Hayvansal çıkışlı motifleri ve özelliklerini bilir.

1.7. Hayvansal çıkışlı motiflerin çizimini yapar.

Hayvansal çıkışlı motiflerden rûmi ve çeşitleri, münhani ve çintemaninin çizimi yapılır.

1.8. Türk süsleme motifleri içerisinde kullanılan hayvan motiflerini tanıtır.

1.9. Hayvan motiflerinin çizimini yapar.

Hayvan motifleri kapsamında efsanevi hayvan motifleri ve tabiat kaynaklı hayvanların çizimi yapılır.

1.10. Türk süsleme motifleri içerisinde yer alan bulut motifi ve çeşitlerini tanıtır.

Bulut motifi ve çeşitleri tanıtılır. Minyatür, çini vb. diğer geleneksel el sanatlarındaki kullanımına örnekler verilir.

1.11. Bulut motifi çizimi yapar.

1.12. Geçme/zencerekleri ve kullanım yerlerini bilir.

1.13. Geçme/zencereklerin çizimini yapar.

1.14. Tığı ve kullanım alanlarını bilir.

1.15. Geometrik motifleri ve kullanım alanlarını bilir.

1.16. Geometrik motiflerin çizimlerini yapar.

1.17. Desen oluştururken dikkat edeceği tasarım kurallarını bilir.

1.18. Tezhip çalışmasını oluştururken sanat elemanları ve tasarım ilkelerini kullanır.

1.19. Farklı düzenlemelerde kompozisyonlar yapar.

Helezoni, ulama, "S" hatlı, şemse içinde "S" hatlı ters simetri, daire içinde "S" hatlı ters simetri, belirli bir noktadan (yaprak kümesi, bulut, kaya parçası vb.) çıkılarak yapılan, sürgit, farklı başlama noktaları ile oluşturulan, daire içinde 1/4, 1/6, 1/8 ve 1/12 yerleşim düzeninde kompozisyon çalışması yapılır. Şemse içinde yapılan kompozisyonlarda öncelikle şemse çizimine ilişkin bilgiler verilir.

1.20. Kağıt boyama usullerini bilir.

Banyo usulü ve sürme usulü kâğıt boyama tanıtılır.

1.21. Banyo usulü kâğıt boyar.

Çay, kahve, soğan kabuğu, ceviz kabuğu, kına vb. doğal malzemelerle kâğıt boyarır.

1.22. Sürme usulü kâğıt boyar.

Çay, kahve, soğan kabuğu, ceviz kabuğu, kına vb. doğal malzemelerle kâğıt boyarır.

1.23. Ahar/aher çeşitlerini bilir.

Nişasta aharı ve yumurta aharı tanıtılır. Aharın tezhip sanatındaki kullanımı ve önemi açıklanır.

1.24. Tezhip sanatında altın kullanımını bilir.

Tezhip sanatında kullanılan altının özelliği, altın varakların ezilmesi, uygulanması ve parlatılması hakkında bilgi verilir. Altının kullanım yerleri açıklanır.

1.25. Tezhip çalışmasında kullanılacağı renklerin kullanım yerlerini bilir.

1.26. Tezhipte kullanılan teknikleri açıklar.

Klasik tezhip, halkâr, zerefşan, şükufe ve münhaninin boyama usulleri ve özellikleri, kullanım yerleri açıklanır.

1.27. Tezhipte kullanılan teknikleri uygular.

Öğrenci tarafından hazırlanan ya da mevcut desen kopya edilerek, paspartuya ya da önceden boyanmış kağıda aktarılır. Belirlenen tekniğe uygun olarak (halkâr, şükufe, münhani vb.) boyanır.

1.28. Klasik tezhibin oluşturulma basamaklarını bilir.

Tezhip çalışması sırasıyla desenin hazırlanması, desenin kağıda ya da paspartuya aktarılması (eğer kâğıt renklendirilecekse kağıdın boyanması), altın kullanılacak yerlerin boyanması, parlatılması, çalışmada yer alan diğer motiflerin renklendirilmesi, tahrir çekilmesi ve zeminin doldurulması işlemlerini içerir.

1.29. Gözleme dayalı çizimler yaparak stilize motifler oluşturur.

1.30. Hayal dünyasından esinlenerek tezhip çalışmasını oluşturur.

1.31. Tezhip çalışmasında farklı kitap sanatları alanlarını bir arada kullanır.

Tezhip-minyatür, tezhip- ebru gibi farklı geleneksel kitap sanatları alanları bir arada kullanılır.

1.32. Tezhip çalışmasının uygulama sürecinin basamaklarını eskiz defterinde gösterir.

1.33. Tezhip çalışmasını oluştururken etik kurallara uyar.

1.34. Tezhip çalışmalarından oluşan bir sunum dosyası hazırlar.

Beyin fırtınası ile başlayan, fikirleri sentezleme, tasarlama, eskiz yapma, detaylandırma ve tezhip çalışmasını oluşturmaya kadar devam eden süreci yansıtan sunum dosyası hazırlanır.

2. Kültürel Miras

2.1. Sanat Tarihi

2.1.1. Tezhip sanatının kitap sanatları içerisindeki yerini söyler.

2.1.2. Türk tezhip sanatının tarihi sürecini açıklar.

2.1.3. Tezhibin kültürün bir parçası olduğunu tanımlar.

Geçmişte ve günümüzde yapılmış tezhip eserler tür, renk ve kompozisyon açısından değerlendirilir.

2.1.4. Farklı dönemlerde yapılmış tezhip eserler arasındaki benzerlik ve farklılıkları belirler.

2.1.5. Tezhip sanatının sosyal, politik ve ekonomik faktörlerden nasıl etkilendiğini bilir.

2.1.6. Tezhip sanatında kullanılan renklerin sembolik anlamlarını söyler.

2.2. Müze Eğitimi

2.2.1. Müzeler ile tezhib sanatını ilişkilendirir.

- 2.2.2. Müze, sanat galerisi, kütüphane, sanatçı atölyeleri ve bunun gibi yerlerin tezhip sanatındaki önemini kavrar.
- 2.2.3. Müzelerdeki tezhipli eserlerin korunmasının önemini kavrar.
- 2.2.4. Müzelerde yer alan aynı döneme ait tezhip örneklerinin ortak özelliklerini söyler.
Müze, kütüphane, sanat galerisi, sanatçı atölyesi vb. yerlere planlı ziyaretler yapılır. Bu imkânların bulunmadığı yerlerde tıpkıbasımlardan, belgesellerden vb. materyallerden yararlanır.
- 2.2.5. Müzelerde yer alan eserler yoluyla tezhip sanatının geçirdiği evreleri inceler.
Müzelerin bulunmadığı yerlerde tıpkıbasımlardan, belgesellerden vb. materyallerden yararlanır.

3. Sanat (Eser/Ürün) Eleştirisi ve Estetik

- 3.1. Tezhibin biçimsel özelliklerini söyler.
Öğrencilerin başlangıç ve gelişim düzeylerine göre seçilen geçmiş ve günümüzde yapılmış 2 tezhip eser, renk, çizgi, biçim/şekil, seçilen konu ve kompozisyon açısından incelenir.
- 3.2. Tezhibin işlevinin ne olduğu konusunda düşüncelerini açıklar.
Sanatçıların niçin tezhip oluşturdukları tartışılır.
- 3.3. Sanat eseri ve sanat değeri olmayan tezhipler arasındaki farklılıkları ifade eder.
- 3.4. Estetik sorulara verdiği cevaplarla eser tercihlerini açıklar.
- 3.5. Estetik tercihlerin kişilere göre değiştiğini fark eder.
Farklı üsluplara göre yapılmış eser örnekleri öğrencilere seçtirilir. Öğrencilerin seçtikleri o eseri niçin tercih ettiklerini açıklamaları sağlanır.
- 3.6. Sanatçı ve zanaatkârın rollerini bilir.
- 3.7. Tezhip eserinin ekonomik değerinin olduğunu fark eder.
- 3.8. Kendisinin ve akranlarının oluşturduğu tezhip çalışmasına saygı duyar.
- 3.9. Kendisinin ve akranlarının çalışmalarını analiz eder.

Yararlanılan Kaynaklar

- Biol, A. İ. (2011). Türk Tezyini Sanatlarında Desen Tasarımı Çizim Tekniği ve Çeşitleri. İstanbul: Kubbealti.
- Biol, İ. A. ve Ç. Derman. (2008). Türk Tezyîni Sanatlarında Motifler. İstanbul: Kubbealti.
- Derman, Ç. (2012). Halkari Tezyinatı. Hat ve Tezhip Sanatı. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayınlar Genel Müdürlüğü. Ankara: Özyurt Matbaacılık.
- Keskiner, C. (2002). Türk Süsleme Sanatlarında Stilize Çiçekler Hatai. Ankara: T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Mahir, B. (2012). Osmanlı Bezeme Sanatında Saz Üslubu. Hat ve Tezhip Sanatı. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayınlar Genel Müdürlüğü. Ankara: Özyurt Matbaacılık.
- Özkeçeci, İ. ve Ş. B. Özkeçeci. (2007). Türk Sanatında Tezhip. İstanbul: Seçil Ofset.

İÇİNDEKİLER

MİNYATÜR MODÜLÜNÜN AMAÇLARI -----	68
MİNYATÜR MODÜLÜNÜN ÖĞRENME ALANLARI -----	69
MİNYATÜR MODÜLÜNÜN ÖĞRENME – ÖĞRETME YAKLAŞIMI -----	70
MİNYATÜR MODÜLÜNÜN ÖLÇME ve DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI -----	71
MİNYATÜR MODÜLÜNÜN YAPISI ve UYGULANMASI İLE İLGİLİ AÇIKLAMALAR -----	72
MİNYATÜR MODÜLÜNÜN KAZANIMLARI -----	73

Bu modül minyatür sanatı için hazırlanmıştır. Minyatür el yazması eserlerde konuya açıklık getirmek amacıyla, metni açıklayıcı ve destekleyici olarak yapılan tasvir sanatıdır. Tasvir yapan kişilere musavvir ya da nakkaş denilmektedir. Kişi ve olayların tasvir edildiği minyatür sanatında ışık-gölge, oran-orantı ve perspektif kuralları resim sanatında olduğu gibi uygulanmaz. Mimari unsurlar farklı bakış açılarıyla çizilir.

Kompozisyonda uzaklık ne renk ile ne de gölge ile verilmez. İnsan figürleri kişilerin önem sırasına göre daha büyük ya da daha ayrıntılı çizilir. Minyatürün en önemli özelliği ayrıntının, detayın fazlalığıdır. Ağaçlar, yapraklar, çiçekler, insan ve hayvan figürleri, iç mekan düzenlemeleri vb. unsurlar tüm ayrıntısıyla verilir. Renk soyutlanarak gerçeğe bağlı kalmaksızın kullanılır. Kayaların pembe, atların mavi, dağ ve tepelerin eflatun ve sarı gibi renklere boyanması bunun bir göstergesidir. Kullanılan renkler canlı ve parlaktır.

Geçmişte minyatürler kitap sayfası boyutunda ya da daha küçük, çoğunlukla dikey ölçülerde ve kendi kompozisyon anlayışı içerisinde uygulanmıştır. Geçmişte yapılan minyatürlerde eğer doğa resmedilmişse ağaçlar, bitkiler, topografik yapı vb. unsurlar ayrıntılı ve gerçekçi anlatılmış, sultanın yer aldığı bir minyatürde ise içerik, figürler ve detaylar ön plana çıkmış doğa arka plana atılmıştır.

Minyatür tarihte geçen önemli olayları, seferleri, kişileri, sosyal ve kültürel hayatı yansıtmaktadır. Geçmişte kitap sanatı olarak varlığını sürdüren minyatür, günümüzde bağımsız bir sanat dalı olarak uygulanmaktadır. Zengin konu çeşitliliğinin yanı sıra farklı kitaplarda ve farklı sanat dalları ile birlikte de uygulanabilmektedir.

Minyatür modülü öğrencilerin başlangıç ve gelişim düzeylerine göre uygulanabilir aktiviteleri içerdiği; sınıf ortamında ve okulun imkanları dahilinde gerçekleştirilebilir olduğu; tarihi süreçte önemli olayları, sosyal yapıyı ve kültürü günümüze yansıttığı; öğrencinin çevresini, doğayı gözlemleyerek çizgiye dönüştürebildiği; hayal dünyasını yansıtabildiği, ifade gücünün geliştirilmesine katkı sağladığı için bu program çerçevesinde yer almıştır.

MİNYATÜR MODÜLÜNÜN AMAÇLARI

Öğrencinin minyatür eğitimi alması onun sanatçı veya çok üstün yeteneklere sahip olmasını gerektirmez. Bu doğrultuda hazırlanan minyatür modülünde öğrencilere Türk kültüründe önemli bir yer teşkil eden minyatür sanatını tanıtmak, tarihini ve kültürünü fark ederek geleneksel sanatların yaşatılması ve yarınlara aktarılması duyarlılığına sahip bireyler yetiştirmek amaçlanmıştır.

Minyatür sanatına ilişkin hazırlanan bu modülün amaçları;

- Görsel okuryazarlık, algı ve estetik bilincine sahip,
- Minyatür sanatındaki temel kavram ve uygulamalar konusunda bilgi, beceri ve anlayışa sahip,
- Minyatürün kitap sanatları içerisindeki yeri ve önemini bilen,
- Minyatür sanatına ait kültürel mirasın değerini anlayan ve koruyan,
- Diğer disiplinlerle minyatür sanatını ilişkilendiren,
- Çalışmalarında bilgi, malzeme, beceri, teknik ve yenilikleri etkin ve güvenli biçimde kullanarak düşüncelerini ifade eden,
- Geçmiş ve günümüz minyatür eserlerini inceleyen,
- Özgün minyatür çalışması oluşturan,
- Minyatür sanatının yaşatılmasının önemine inanan,

MİNYATÜR MODÜLÜNÜN ÖĞRENME ALANLARI

Bu modülde minyatür sanatına ilişkin temel terim, bilgi ve becerilerin kavranmasını; tarihi süreç içerisinde minyatür sanatçısının ve eserinin değerinin anlaşılmasını, üzerinde tartışma yapılmasını, kültürel mirasın incelenmesini ve onları koruma bilinci kazandırılmasını, teknik ve becerinin bir araya getirilerek duygu ve düşüncelerin biçimlendirilmesini sağlamaya yönelik kazanımlara yer verilmiştir. Bu kazanımlarla minyatür sanatına dair bilgi, teknik ve becerinin verilmesi, geçmiş ve günümüz minyatür sanatçılarının ve eserlerinin incelenmesi, eserlerin analizinin yapılması, yorumlanması, değerlendirilmesi ve öğrencilerin özgün çalışmalar oluşturması amaçlanmıştır.

Minyatür modülü 3 öğrenme alanı üzerinden 36 haftalık eğitim-öğretim yılını kapsayacak şekilde planlanmıştır. Öğrenme alanları;

1. Görsel İletişim ve Biçimlendirme,
2. Kültürel Miras (Sanat Tarihi ve Müze Eğitimi),
3. Sanat (Eser/Ürün) Eleştirisi ve Estetik başlıkları altında ele alınmıştır. Buna göre;

1. Görsel İletişim ve Biçimlendirme

Bu öğrenme alanında öğrencilerin;

- Hayallerini, duygularını ve düşüncelerini minyatür sanatı aracılığıyla biçimlendirmeleri ve bu yolla görsel iletişim kurmaları,
- Minyatür çalışmasını oluştururken görsel iletişim kurmak için sanatın elemanlarını ve tasarım ilkelerini nasıl kullanmaları gerektiğini öğrenmeleri,
- Biçimlendirmede görsel iletişimin sağlanması için tasarımın ve sanatın dilini kullanmaları yanında onu destekleyen yazılı ve sözlü ifadeler oluşturmaları,
- Minyatür çalışmalarında sanat elemanları (renk, çizgi, biçim, form, doku, mekân) ve tasarım ilkelerini (ritim, denge, oran, vurgu, birlik, çeşitlilik, hareket, zıtlık) kullanmaları,
- Minyatür çalışmalarını oluştururken öğretim materyallerini (sanat eseri, tıpkıbasım, sanat kitapları vb.), araç-gereçleri (fırça, boya vb.) kullanabilmeleri ve teknik uygulamaları gerçekleştirmeleri,
- Yeteneklerini açığa çıkartabilecek biçimlendirme çalışmaları yapmaları,
- Minyatür çalışmalarını farklı disiplinlerle ilişkilendirmeleri,
- Kendisinin ve akranlarının oluşturduğu minyatür çalışmasına saygı duymayı öğrenmeleri,
- Minyatür çalışmasını oluştururken telif hakları gibi konulara ilişkin etik davranışlar göstermeleri
- Öğrencilerin dersle ilgili malzemelerini, araç-gereçlerini gereksiz yere harcamadan, aile ekonomisini düşünerek kullanmaları amaçlanmıştır.

2. Kültürel Miras

Bu öğrenme alanında öğrencilerin; genelde geleneksel sanatlar, özelde ise minyatür tarihi süreci ile ilgili bilgileri araştırmaları, sorgulamaları, raporlaştırmaları ve müzelerle ilişkilendirmeleri üzerinde durulur.

2.1. Sanat Tarihi

Kültürel miras öğrenme alanı içerisinde yer alan sanat tarihi bağlamında öğrencilerin;

- Minyatürün ortaya çıkışını ve özelliklerini bilmeleri,
- Minyatür sanatı ile kültürün birbirini şekillendirdiğini ve yansıttığını fark etmeleri,
- Minyatür sanatının tarihi sürecini açıklamaları,
- Minyatür sanatının kitap sanatları içerisindeki yeri ve önemini bilmeleri,
- Minyatürün geçmiş ile gelecek arasında köprü vazifesi gören araçlardan biri olduğunu bilmeleri,
- Minyatürde seçilen konuları ve özelliklerini açıklamaları,
- Farklı kültürlerdeki minyatür eserleri arasındaki benzerlik ve farklılıkları incelemeleri,
- Geçmiş ve günümüz minyatür sanatçılarını ve eserlerini tanımaları amaçlanmıştır.

2.2. Müze Eğitimi

Kültürel miras öğrenme alanı içerisinde yer alan müze eğitimi bağlamında öğrencilerin;

- Müze, tarihi mekânlar, sanat galerisi, sanatçı atölyeleri ve bunun gibi yerlerdeki kültür-sanat eserlerini incelemeleri,
- Müzeler ile minyatür sanatını ilişkilendirmeleri amaçlanmıştır.

3. Sanat (Eser/Ürün) Eleştirisi ve Estetik

Bu öğrenme alanında öğrencilerin;

- Minyatürü eser eleştirisi yöntemine (tanımlama, çözümlenme, yorumlama ve yargı) göre incelemeleri,
- Minyatür alanıyla ilgili kavramlar ve eserlerin oluşturulma süreci hakkında öğrendiği bilgileri eser analizinde kullanmaları,
- Minyatürün anlamını ve değerini fark etmeleri,
- Minyatürü algılamada ön bilgi ve deneyimlerin ne kadar etkili olduğunu kavramaları,
- Minyatürün ekonomik değerinin olduğunu fark etmeleri,
- Minyatür eserleri hakkındaki farklı görüşlere saygı duymayı öğrenmeleri,
- Kendisinin ve akranlarının oluşturduğu minyatür çalışmasına saygı duymayı öğrenmeleri,
- Minyatür çalışmasını oluştururken telif hakları gibi konulara ilişkin etik davranış göstermeleri amaçlanmıştır.

MİNYATÜR MODÜLÜNÜN ÖĞRENME – ÖĞRETME YAKLAŞIMI

Öğrenme; her öğrencinin önceden edindiği bilgi, beceri, tutum ve bireysel öğrenme stratejisine dayalı olarak gerçekleşen bir olgu olduğu gibi onun sosyal çevresine, öğrenme amaçlı organize edilen etkinlik-

lere, öğrenme ortamının özelliklerine ve gerçekleştiği kültüre bağlı ve öğrencinin de yükümlülüklerinin olduğu karşılıklı etkileşim sürecidir. Bu noktadan hareketle minyatür modülünde öğrenme;

- Öğrencinin öğrenmeye aktif olarak katıldığı, mevcut bilgi ve beceri yapısının öğrenmede önemli rol oynadığı, sorgulama ve araştırmanın temel alındığı,
- Birincil kaynaklardan olan müze, sanat galerisi, sanat atölyesi, kütüphane vb. ortamlarda inceleme, gözlem ve uygulama yapıldığı,
- Disiplinler arası ilişkilendirme yapma, eleştirel düşünme, iş birliğine bağlı olarak gruplarla birlikte veya bireysel uygulama çalışması yapmanın esas olduğu,
- Öğretmen ve çevre ile etkileşim içinde gerçekleşen,
- Öğrencinin sosyal gelişimini destekleyecek şekilde kazanılan bilgi, beceri ve deneyimlerin kullanılabilirliği bir süreci ifade etmektedir.

Bu modülün başarısı, öğrencilerin başlangıç ve gelişim düzeylerinin dikkate alındığı, kapasitesini en üst düzeyde kullanabildiği ve öğrenme için gerekli materyal, malzeme ve gereçleri amacına uygun ve etkili olarak seçebildiği; bireysel olduğu kadar iş birliğine dayalı çalışabildiği ve uygun öğrenme ortamlarının hazırlandığı bir sürece bağlıdır.

Bu yüzden öğretmenin, öğrencilerin bilgi ve beceri düzeyi ile beklentilerini dikkate alarak bireysel ihtiyaçlarının ve öğrenme stillerinin birbirlerinden farklı olduğu gerçeğinden yola çıkarak öğretim yaklaşımlarını çeşitlendirmesi gerekmektedir.

Özel ihtiyaçları olan öğrenciler için özellikleri, eğitim performansları ve ihtiyaçları doğrultusunda "Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP)" hazırlanmalı ve uygulanmalıdır. BEP'te yer alan kazanımların belirlenmesinde, öğrenme-öğretme uygulamalarının yapılmasında ve başarımın değerlendirilmesinde öğrencilerin akademik, zihinsel, sosyal, bedensel özellikleri ile bireysel farklılıkları dikkate alınmalıdır. Öğrencilerin özel ihtiyaçları olduğu durumlarda, ders uygulamalarında gerekli düzenlemeler yapılmalıdır. Özel ihtiyaçlar; öğrenme güçlüğü yaşama, sağlık sorunu ve engelli olma durumlarına bağlı olabileceği gibi üstün yetenekli olma, öğrenme hedeflerine önceden ulaşmış olma gibi gereklere de kaynaklanabilir.

MİNYATÜR MODÜLÜNÜN ÖLÇME ve DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI

Minyatür modülünün amacına ulaşabilmesi için ölçme ve değerlendirme süreci oldukça önemlidir. İçinde dönüt vermeyi barındıran ölçme, öğrenmenin bir parçasıdır. Ölçme ve değerlendirme, öğrencinin öğrenme sürecinin neresinde olduğunu belirlemek, ne bildiği, ne kadar anladığı, duygu, düşünce ve beceri ile deneyimlerini çalışmalarına nasıl yansıtabildiği konusunda fikir sahibi olabilmektir.

Bu modülde ölçme ve değerlendirme süreci, öğrenci merkezli süreç ve ürün odaklı olduğundan ilk dersten son derse kadar düzenli olarak gerçekleştirilir. Öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyi, gelişim süreci, edindiği kazanımların birbirinden farklı olabileceği göz önünde bulundurulduğunda süreç ve sonuç düzeylerinin farklılık gösterebileceği dikkate alınmalıdır. Bu nedenle ölçme ve değerlendirme sürecinde her öğrenci kendi başlangıç ve gelişim düzeylerine göre değerlendirilmelidir.

Ölçme ve değerlendirmede çeşitli ölçme araçlarından (doğru-yanlış, kısa cevaplı, çoktan seçmeli, kontrol listesi, dereceleme tipi gözlem formları, öz ve akran değerlendirme formları, rubrikler, grup değerlendirme formları, proje değerlendirme formu, performans değerlendirme formu, sunum dosyası, taslak defteri vb.) yararlanılır.

MİNYATÜR MODÜLÜNÜN YAPISI ve UYGULANMASI İLE İLGİLİ AÇIKLAMALAR

Bu modülde öğrencilerin minyatür sanatını tanımaları, alana dair bilgi ve becerileri kazanmaları, geleneksel sanatlarımızı yaşatmanın önem ve gerekliliğine inanmaları, problemleri araştırarak çözmeleri, bilgi ve deneyim sonrası karar verebilmeleri, grup içinde (iş birliği) çalışma becerileri kazanmaları, kültür-sanat değerlerini takdir etmeleri, hayal güçlerini geliştirebilmeleri, farklı materyal ve araç-gereçleri kullanmaya istekli olmaları, duyu ve düşüncelerini minyatür çalışmasına yansıtabilmeleri, minyatür alanında araştırma ve inceleme yapmaları, yeni teknik ve çalışmaları takip etmeleri, uygulamalı çalışmalarda verilen görev ve sorumlulukları zamanında ve eksiksiz yerine getirmeleri, dersle ilgili araç-gereçleri ekonomik kullanmanın önem ve gerekliliğine inanmaları beklenmektedir.

Minyatür modülü özel ilgi gerektiren öğrenciler için yönlendirici ve öğretmene esnek olma olanakları sunan bir yapıda tasarlanmıştır. Modül, öğrenmede tek öğrenme ortamının sınıf olmadığını; müze, kütüphane, sanat galerisi, tarihi yapı ve mekânlar, sanatçı atölyeleri gibi yerlerin de öğrenme ortamı olabileceğini gösteren ve aynı zamanda bu mekânların kullanılmasına ve müze eğitimi ile ilişkilendirilmesine olanak veren bir yapıda düzenlenmiştir. Müze eğitimi ile ilişkilendirilen dersler için mutlaka öğretmenin bir ön hazırlık yaparak müze ziyaretlerini gerçekleştirmesi gerektiği unutulmamalıdır.

Minyatür modülünde, kazanımlar temel öğrenme alanlarına göre numaralandırılmıştır. Bu sistemde öncelikle temel öğrenme alanına ve sonra da kazanım numarasına yer verilmiştir.

Minyatür modülünün kullanılmasında belirtilen genel esaslar yanında ayrıca aşağıda yer alan esaslar da dikkate alınmalıdır:

1. Modülde esas alınan 3 temel öğrenme alanı ve ilgili kazanımlar dersin işlenişinde birbirleriyle ilişkilendirilmelidir. Kazanımların belirli bir sıralama yerine bir bütünlük içerisinde birbirleri ile ilişkili olacak şekilde ele alınmasına dikkat edilmelidir. (Örneğin; 1.3, 1.4, 1.27, 2.1.5, 2.2.2 ve 3.5)
2. Modülün sağlıklı bir şekilde işlemesi, öncelikle öğretmenin ön hazırlık yapmasına ve öğrencilerin, sanata duyarlı bireyler olarak yetişmelerini sağlayacak etkinlikler düzenlemesine bağlıdır.
3. Modülün sanatın değerini anlama üzerine vurgu yapan kazanımlarında kültürel miras, sanat eleştirisi ve estetik temel öğrenme alanları arasında bağlantı kurulmalıdır.
4. Dersler güncel olaylarla (ekonomi, doğal afetler, çevre duyarlılığı, iş sağlığı güvenliği, bilimsel gelişmeler, teknolojik gelişmeler, vb.) ilişkilendirilmelidir.
5. Öğretmen yetenekli öğrencileri keşfetmeli ve onları yönlendirebilmelidir.
6. Minyatür modülünde kullanılan öğretim materyalleri (belgesel, video, poster, resim, tıpkıbasım vb.), temel insan hak ve özgürlüklerini dikkate alan ve her türlü ayrımcılığı reddeden; eğitim ve öğretim programının amaçladığı kazanımları kapsayan, öğrencilerin gelişim özelliklerine uygun ve öğrenmeyi destekleyecek nitelikte olmalıdır.
7. Araç-gereç ve malzemeler güvenli bir şekilde kullanılmalı, çalışma ortamı havalandırılmalı, kullanılan araç-gereç ve malzemelerin zehirli madde içermemesine dikkat edilmelidir.
8. Öğrencileri motive ettiği için öğrenci çalışmalarının sergilenmesine fırsat sunulmalı ve sergilerin düzenlenmesinde öğrencilere aktif rol verilmelidir. Sınıf, sanat dersliği veya okul koridorlarının uygun olan yerlerine öğrenci çalışmalarının yanı sıra ünlü sanatçıların röprodüksiyonlarını veya yerel sanatçıların eserlerinin asılabileceği sergileme alanları düzenlenmelidir.

9. Öğretmen öğrencilerin programda yer alan kazanımları elde edebilmesi için gerekli gördüğü durumlarda konu, yöntem ve uygulamalarda değişikliğe gidebilmelidir.
10. Seçilen konuların hayatın içinden, çocuğun çevresinde gördüğü dünyayı içine alan ve öğrencinin ilgisini çekebilecek nitelikte olmasına dikkat edilmelidir.
11. Öğretmen minyatür uygulamalarında kullanmak için “Kaynakça” bölümünde verilen kitap, makale vb. yazılı ve görsel materyallerden uyarlama yapabilir. Ayrıca, dersin amaçlarına uygun etkinliklerle ilgili dergi, gazete vb. haber kaynaklarından da yeri geldiğinde yararlanmalıdır.

MİNYATÜR MODÜLÜNÜN KAZANIMLARI

<p>Seçmeli Görsel Sanatlar Dersi Minyatür Modülü kapsamında ele alınan kazanımlar; modülün haftada 2 ya da 4 saat seçilmesi durumunda, öğrencilerin konu hakkında önceki bilgi, beceri ve gelişim düzeylerine göre aşağıdaki biçimde belirlenebilir. Modülde yer alan kazanımlar her düzeyde ele alınmalı ve düzey arttıkça içeriği zenginleştirilmelidir.</p>	
Birinci Düzey	<p>Öğrencilerin birinci düzeyde minyatür sanatının kitap sanatları içerisindeki yeri ve önemini kavramaları ve minyatür sanatına ilişkin temel kavramları öğrenmeleri üzerine yoğunlaşılır. Bu doğrultuda minyatürde kullanılan araç ve gereçlerin özellikleri, hazırlanış şekilleri üzerinde durulur. Minyatür sanatının geçmiş ve günümüz uygulama alanları, seçilen konular örnekler üzerinden incelenir. Doğa minyatüründe yer alan unsurlar ve çeşitli hayvanların çizimi ve renklendirilmesi üzerine odaklanılır. Öğrenciler bu sınıf düzeyinde doğa minyatürü tasarımı yapar.</p>
İkinci Düzey	<p>İkinci düzeyde öğrencilerin insan figürü ve detaylarının çizimini yapmaları ve renklendirmeleri üzerine yoğunlaşılır. Öğrencilerin minyatür çalışmalarını oluştururken sanat elemanlarını ve tasarım ilkelerini kullanmaları beklenir. Minyatürde iç mekan düzenlemeleri örnekler üzerinden açıklanarak uygulanır. İnsan figürünün yer aldığı kompozisyon çalışmaları yapılması üzerinde durulur. Türk minyatür sanatının tarihi süreci, önemli sanatçılar ve eserleri üzerinden incelenir. Minyatürün sosyal, politik ve ekonomik faktörlerden nasıl etkilendiği örnekler üzerinden açıklanır. Müzeler ile minyatür sanatı ilişkilendirilerek müze, müze türleri incelenir. Öğrencilerin kendilerinin ve akranlarının çalışmalarını analiz etmeleri üzerinde durulur.</p>
Üçüncü Düzey	<p>Üçüncü düzeyde öğrencilerin hayal dünyasından, şiirlerden, hikâyelerden, güncel olaylardan vb. esinlenerek minyatür çalışması oluşturmaları beklenir. Öğrencilerin kendi kültürü ile farklı kültürlerle ait minyatür eserleri; renk, konu, kompozisyon düzeni vb. açılardan incelemeleri üzerine odaklanılır. Sanat eseri ve sanat değeri olmayan minyatürler arasındaki farklılıkları öğrenmeleri üzerine yoğunlaşılır. Farklı tarihi dönemlerde yapılmış minyatür eserler renk, konu, teknik ve kompozisyon düzeni açısından değerlendirilir.</p>
Dördüncü Düzey	<p>Öğrencilerin dördüncü düzeyde özgün çalışmalar yapmaları üzerine yoğunlaşılır. Farklı geleneksel kitap sanatları alanlarını bir arada uyguladıkları çalışmalar ortaya koymaları üzerinde durulur. Minyatür çalışmalarından oluşan bir sunum dosyası hazırlamaları beklenir. Öğrencilerin eleştirel düşünme becerileri kazanmaları üzerinde durulur.</p>

1. Görsel İletişim ve Biçimlendirme

1.1. Minyatür sanatını tanıtır.

Minyatür kavramı, özellikleri, geçmiş ve günümüz uygulama alanları üzerinde durulur.

1.2. Minyatür sanatında kullanılan araç-gereçler ve teknikleri açıklar.

Minyatürde kullanılan teknikler, araç-gereçler açıklanırken geçmişte ve günümüzde kullanılan malzemelerin neler olduğu vurgulanır.

1.3. Doğada yer alan unsurların minyatürdeki çizimlerini bilir.

Ağaç çeşitleri, deniz, nehir, bulut, yeryüzü düzenlemesi vb. çizimleri hakkında bilgi verilir. Karakalemle tarama ve noktalama çalışma örnekleri üzerinde durulur.

1.4. Doğada yer alan unsurların minyatürdeki çizimlerini yapar.

Ağaç çeşitleri, deniz, nehir, bulut, yeryüzü düzenlemesi vb. çizimleri yapılır. Karakalemle tarama ve noktalama çalışması yapılır.

1.5. Doğada yer alan unsurları özelliklerine göre renklendirir.

Ağaç çeşitleri, deniz, nehir, bulut, yeryüzü düzenlemesi vb. renklendirilir. Nüanslı fırça uygulamaları yapılır. Doğada yer alan unsurlara örnekler verilerek farklı boyama şekilleri tarama, noktalama vb. kullanım yerlerine ve renk özelliklerine göre uygulanır.

1.6. Minyatürde kullanılan yeryüzü düzenlemelerini bilir.

1.7. Minyatürde kullanılan çeşitli hayvan figürlerinin çizimlerini bilir.

1.8. Çeşitli hayvan figürlerinin çizimini yapar.

Hayvan figürlerinin anatomik yapısı dikkate alınarak çizimler yapılır. Bu çalışmada drama yönteminden faydalanılabilir. Minyatürde kullanılan hayvan figürlerine ilişkin örnekler verilirken, görsel ve yazılı materyallerden faydalanılır.

1.9. Çeşitli hayvan figürlerini özelliklerine göre renklendirir.

Nüanslı fırça uygulamaları yapılır. Renklendirme aşamasında noktalama-tarama çalışmasının önemi vurgulanarak özellikleri, kullanılan renkler açıklanır.

1.10. Minyatür çalışmasını oluştururken sanat elemanlarını ve tasarım ilkelerini kullanır.

1.11. Doğa minyatürü tasarımı yapar.

1.12. Minyatür çalışmasında iç mekân düzenlemesi yapar.

Bu konu işlenirken tıpkıbasımlardan, belgesellerden vb. materyallerden yararlanır, geçmiş ve günümüz sanatçılarının eserlerinden örnekler verilir.

1.13. İnsan figürü çiziminin özelliklerini bilir.

1.14. İnsan figürü çizimi yapar.

Minyatüre özgü insan figürü farklı duruş ve hareketlerle çizdirilir. Bu çalışmada drama yönteminden faydalanılabilir. İnsan figürü çizimi genel olduğu gibi baş, saç, sakal, yüz, el, ayak vb. çizimi detaylandırılarak anlatılır. Figür üzerindeki kıyafetin duruşu örneklerle açıklanır.

1.15. İnsan figürünü renklendirir.

İnsan figürü genel olduğu gibi baş, saç, sakal vb. kısımların renklendirilmesi detaylandırılarak anlatılır. Nüanslı fırça uygulamaları yapılır. Renklendirme aşamasında noktalama-tarama çalışmasının önemi vurgulanarak özellikleri, kullanılan renkler açıklanır.

1.16. İnsan figürü kullanarak minyatür çalışması yapar.

1.17. Hayal dünyasından esinlenerek minyatür çalışması yapar.

1.18. Kâğıt boyama usullerini tanıtır.

Banyo usulü ve sürme usulü kâğıt boyama tanıtılır.

1.19. Banyo usulü kâğıt boyar.

Çay, kahve, soğan kabuğu, ceviz kabuğu, kına vb. doğal malzemelerle kâğıt boyanır.

- 1.20. Sürme usulü kâğıt boyar.
Çay, kahve, soğan kabuğu, ceviz kabuğu, kına vb. doğal malzemelerle kâğıt boyanır.
- 1.21. Ahar çeşitlerini bilir.
Nişasta aharı ve yumurta aharı tanıtılır. Aharın minyatür sanatındaki kullanımını ve önemi açıklanır.
- 1.22. Minyatür sanatında altın kullanımını bilir.
Minyatür sanatında kullanılan altının özelliği, altın varakların ezilmesi, uygulanması ve parlatılması hakkında bilgi verilir. Altının kullanım yerleri açıklanır. Zerefşan yapımı ve uygulandığı yerler hakkında bilgi verilir.
- 1.23. Minyatür çalışmalarını temalardan, konulardan, fikirlerden, şiirlerden, hikâyelerden vb. esinlenerek oluşturur.
- 1.24. Minyatür çalışmasındaki fikirlerini yazılı, sözlü, drama vb. yöntemlerle aktarır.
- 1.25. Güncel olayları minyatür çalışmasına yansıtır.
Doğal afetler, ekonomi, çevre duyarlılığı, bilimsel gelişmeler vb. konulardan yararlanılabilir.
- 1.26. Farklı geleneksel kitap sanatlarının bir arada uygulandığı çalışmalar yapar.
Ebru-minyatür, minyatür-tezhip vb. farklı geleneksel kitap sanatları alanları bir arada kullanılır.
- 1.27. Minyatür çalışmasının uygulama sürecinin basamaklarını taslak defterinde gösterir.
- 1.28. Minyatür çalışmasını oluştururken etik kurallara uyar.
- 1.29. Minyatür çalışmalarından oluşan bir sunum dosyası hazırlar.

2. Kültürel Miras

2.1. Sanat Tarihi

- 2.1.1. Türk minyatür sanatının tarihi sürecini bilir.
- 2.1.2. Minyatürün kitap sanatları içerisindeki yerini açıklar.
- 2.1.3. Minyatürün kültürün bir parçası olduğunu fark eder.
- 2.1.4. Minyatürün sosyal, politik ve ekonomik faktörlerden nasıl etkilendiğini açıklar.
- 2.1.5. Geçmişte yapılmış minyatür eserleri inceler.
Farklı tarihi dönemlerde yapılmış minyatür eserler renk, konu, teknik ve kompozisyon açısından değerlendirilir.
- 2.1.6. Geçmişte yapılan minyatür eserlerin günümüze katkılarını açıklar.
Minyatürlerin geçmişte yaşanmış önemli tarihi olayları, mekânları, toplumsal ve kültürel yapıyı günümüze nasıl yansıttığını öğrencilerin fark etmesi sağlanır. Örnek minyatürlerin belirlenmesinde çeşitli kitap, dergi, tıpkıbasım, belgesel vb. materyallerden yararlanılır.
- 2.1.7. Farklı kültürlerde yapılan minyatür örneklerini karşılaştırır.
Farklı kültürlerde yapılmış iki minyatür eser seçilen renk, konu, teknik ve kompozisyon açısından incelenir.

2.2. Müze Eğitimi

- 2.2.1. Müzeler ile minyatürü ilişkilendirir.
- 2.2.2. Müze, sanat galerisi, kütüphane, sanatçı atölyeleri ve bunun gibi yerlerin minyatür sanatındaki önemini kavrar.
- 2.2.3. Müzelerdeki minyatürlü eserlerin korunmasının önemini kavrar.
- 2.2.4. Müzelerde yer alan aynı döneme ait minyatür örneklerinin ortak özelliklerini açıklar.
Müze, sanat galerisi, sanatçı atölyesi vb. yerlere planlı ziyaretler yapılır. Bu imkânların bulunmadığı yerlerde tıpkıbasımlardan, belgesellerden vb. materyallerden yararlanılır.
- 2.2.5. Geçmişte ve günümüzde yapılmış olan minyatür eserler arasındaki farklılıkları bilir.

3. Sanat (Eser/Ürün) Eleştirisi ve Estetik

3.1. İncelenen minyatürlerin konusunu söyler.

Geçmiş ve günümüz minyatürlerine örnekler gösterilir. Öğrencilerden örneklerde seçilen konuların neler olduğu hakkında fikirlerini söylemeleri istenir.

3.2. Minyatürün işlevinin ne olduğu konusunda düşüncelerini söyler.

3.3. Farklı dönemlerde yapılmış minyatürler arasındaki benzerlik ve farklılıkları ifade eder.

Seçilen eserler teknik, konu, renk ve kompozisyon düzeni açısından incelenir, benzerlik ve farklılıklar belirlenir.

3.4. Minyatürde kullanılan sanatın elemanları ve tasarım ilkelerini gösterir.

3.5. Estetik tercihlerin kişilere göre değiştiğini fark eder.

Farklı üsluplara göre yapılmış eser örnekleri öğrencilere seçtirilir. Öğrencilerin seçtikleri o eseri niçin tercih ettiklerini açıklamaları sağlanır.

3.6. Minyatürü incelerken eleştirel düşünme becerilerini kullanır.

Sanat eserini inceleme dört basamakta (tanımlama, çözümlene, yorumlama ve yargı) ele alınabilir. Minyatürü inceleme, neyin nasıl anlatıldığının, yani sanatçının neyi anlatmak istediğinin ve nasıl anlattığının olabildiğince detaylı açıklanmasıdır. İncelemenin sonunda bu eser başarılı mı, iyi bir eser mi? ve neden iyi bir eser olduğuna dair bir sonuca varılması gerekir.

3.7. Sanatçı ve zanaatkârın rollerini bilir.

3.8. Minyatürlerin ekonomik değeri olduğunu fark eder.

3.9. Sanat değeri olan ve olmayan minyatürler arasındaki farklılıkları bilir.

3.10. Kendisinin ve akranlarının çalışmalarını analiz eder.

Yararlanılan Kaynaklar

Özkeçeci, İ. ve Ş. B. Özkeçeci (2007). Türk Sanatında Tezhip. İstanbul: Seçil Ofset.

Keskiner, C. (2004). Minyatür Sanatında Doğa Çizim ve Boyama Teknikleri. Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.

ANKARA
2014